

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK XI. 108.

JORDBRUKSSTATISTIKK 1951

(LANDBRUKSAREAL
OG
HUSDYRHOLD M. V.)

*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.
Année 1951.*

UTGITT AV
STATISTISK SENTRALBYRÅ

OSLO
I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1952

Pris kr. 3,00 + oms.avgift.

Norges Offisielle Statistikk, rekke XI.
(Statistique Officielle de la Norvège, série XI.)

Rekke XI.

Trykt 1951.

- Nr. 44. Jordbruksstatistikk 1949. (*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.*)
- 45. Meieribruket i Norge 1949. (*L'industrie laitière de la Norvège.*)
- 46. Representativ bedriftstelling i varehandelen 13. oktober 1948. (*Recensement représentatif d'établissements dans le commerce de marchandises au 13 octobre 1948.*)
- 47. Økonomisk utsyn over året 1950. (*Aperçu de la situation économique.*)
- 48. Skattestatistikken 1948—49. (*Répartition d'impôts.*)
- 49. Norges sivile, geistlige, rettslige og militære inndeling 1. januar 1951. (*Les divisions civiles, ecclésiastiques, judiciaires et militaires du royaume de Norvège le 1. janvier 1951.*)
- 50. Folketellingen i Norge 3. desember 1946. IV. Folkemengde etter kjønn, alder etc. Fremmede statsborgere. (*Recensement du 3 décembre 1946. IV. Population par sexe, âge etc. Sujets étrangers.*)
- 51. Norges private aksjebanker og sparebanker 1949. (*Statistique des banques privées par actions et des caisses d'épargne.*)
- 52. Forsikringsselskaper 1949. (*Sociétés d'assurances.*)
- 53. Veterinaervesenet 1949. (*Service vétérinaire.*)
- 54. Arbeidslønninger 1949. (*Salaires des ouvriers.*)
- 55. Norges bergverksdrift 1949. (*Mines et usines.*)
- 56. Norges jernbaner 1947—48. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 57. Syketrygden 1948. (*Assurance-maladie nationale.*)
- 58. Norges fiskerier 1948. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 59. Kommunenes gjeld og kontantbeholdning m. v. 1950. (*Dette etc. des communes.*)
- 60. Norges handel 1949. (*Commerce.*)
- 61. Telegrafverket 1949—50. (*Télégraphes et téléphones de l'Etat.*)
- 62. Fiskeritelling 1. oktober 1948. I. Tallet på fiskere, deltaking i fiske osv. (*Recensement des pêches maritimes le 1. octobre 1948. I. Nombre de pêcheurs, participation aux pêches etc.*)
- 63. Fortegnelse over Norges Offisielle Statistikk 1828—1950. (*Catalogue de la Statistique Officielle.*)
- 64. Norges industri 1949. (*Statistique industrielle.*)
- 65. Statistisk Sentralbyrå gjennom 75 år. (*Bureau Central de Statistique du Royaume de Norvège 1876—1951.*)
- 66. Alkoholstatistikk 1949—1950. (*Statistique de l'alcool.*)
- 67. Ulykkestrygden for industriarbeidere m. v. 1948. (*Assurances de l'Etat contre les accidents pour les ouvriers industriels etc.*)
- 68. Norges postverk 1950. (*Statistique postale.*)
- 69. Jordbruksstatistikk 1950. (*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.*)
- 70. Fiskeritelling 1. oktober 1948. II. Fiskefarkoster og tilvirkeranlegg. (*Recensement des pêches maritimes le 1. octobre 1948. II. Embarcations et fabriques de préparations.*)
- 71. Jordbruksstillingen i Norge 20. juni 1949. II. Eiendomsforholdene, arbeidsstyrken m. v. (*Recensement du 20 juin 1949. II. Conditions de propriété, nombre d'ouvriers etc.*)
- 72. Skattestatistikken 1949—50. (*Répartition d'impôts.*)
- 73. Norske skip i utenrikssfart 1946—1948. (*Navigation extérieure de la marine marchande norvégienne.*)

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK XI. 108.

JORDBRUKSSTATISTIKK 1951

(LANDBRUKSAREAL
OG
HUSDYRHOLD M. V.)

*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.
Année 1951.*

UTGITT AV
STATISTISK SENTRALBYRÅ

OSLO
I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.
1952

Arbeidernes Aktietrykkeri -- Oslo

Innhold.

	Side
Forord	5
Det statistiske materiale	7
Arealene	7
Maskiner og redskaper	11
Avlingen, jordbruket og hagebruket	11
Bruken av kunstgjødsel, kraftfør og A.I.V.-væske	18
Husdyrholdet	21
Husdyrproduktene	25
Lønningene i jordbruket	30
Priser på landbruksprodukter, produksjonsmidler m. v.....	45
 <i>Tabeller.</i>	
Tabell 1. Jordbruksarealet i 1951. Dekar	56
» 2. Husdyrholdet 20. juni 1951	58
» 3. Høstutbyttet i jordbruket 1951	60
» 4. Høstutbyttet i hagebruket 1951	65
» 5. Lønningene i jordbruket. Menn	68
» 6. Lønningene i jordbruket. Kvinner	70
» 7. Lønnstellingen 20. juni 1951	72
» 8. Lønningene i jordbruket 1951/52 sammenliknet med 1950/51 og 1938/39	74
 <i>Bilag.</i>	
Rundskriv og skjema	75

Table des matières.

	Page
Préface	5
Matériaux statistiques	7
Les superficies	7
Machines et outils	11
Récolte, agriculture et horticulture	11
L'emploi d'engrais artificiels, fourrages concentrés, solution d'A.I.V.	18
Elevage du bétail.....	21
Production de viande, lait etc.	25
Salaires des ouvriers agricoles	30
Prix pratiqués pour les produits agricoles, moyens de production etc.	45

Tableaux.

Tableau 1. La superficie agricole en 1951. Décares	56
» 2. Nombre d'animaux domestiques au 20 juin 1951	58
» 3. Récolte d'agriculture en 1951	60
» 4. Récolte d'horticulture en 1951	65
» 5. Salaires aux ouvriers engagés dans l'agriculture	68
» 6. Salaires aux ouvrières engagées dans l'agriculture	70
» 7. Le recensement des salaires le 20 juin 1951	72
» 8. Les salaires des ouvriers agricoles 1951/52 comparés à ceux des années 1950/51 et 1938/39	74

Appendices.

Circulaires et questionnaires	75
-------------------------------------	----

Contents.

	Page
Preface	5
The statistical material	7
Area	7
Machinery and implements	11
Crop, agriculture and horticulture	11
Use of commercial fertilizer, concentrated feeds, A.I.V.-solution	18
Number of domestic animals	21
Livestock products	25
Wages in agriculture	30
Prices for agricultural products, producer goods etc.	45

Tables.

Table 1. Agricultural area in 1951. Decares	56
» 2. Number of domestic animals June 20, 1951	58
» 3. Agricultural production in 1951	60
» 4. Horticultural production in 1951	65
» 5. Wages in agriculture. Men	68
» 6. Wages in agriculture. Women	70
» 7. Census of wages, June 20, 1951	72
» 8. Wages in agriculture 1951/52 compared with 1950/51 and 1938/39	74

Appendices.

Circulars and questionaries	75
-----------------------------------	----

Forord.

Dette hefte inneholder resultatene av en representativ jordbruksstelling pr. 20. juni 1951. Foreløpige oppgaver fra denne ble gitt i Statistiske Meldinger 1951, nr. 12. Videre vil en finne oppgaver over avkastingen i jord- og hagebruket, priser på produkter og produksjonsmidler m. v.

I 1949 ble det holdt en fullstendig jordbruksstelling. Det ble da hentet inn en rekke oppgaver som en ikke har årlig. De detaljerte oppgaver fra tellingen er trykt i tre tabellhefter, hvorav de to første gir oppgavene etter den administrative inndeling i fylker og herreder. Tredje hefte gir de samme oppgaver etter inndelingen i naturlige jordbruksområder. Et fjerde og siste hefte med kommentarer til tabellene er under trykking.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 3. mai 1952.

Petter Jakob Bjerve.

Paul Barca.

Det statistiske materiale.

Den representative tellingen i 1951 er gjennomført på samme måte som i årene 1946—1948 og 1950. Tellingen skulle omfatte ca. 10 pst. av brukene med over 5 dekar jordbruksareal, og slik at alle herreder og alle bruksstørrelser var forholdsmessig representert, men med tilfeldig utvalg innen hver bruksklasse.

Mens den fullstendige jordbrukstelling i 1939 var lagt til grunn for utvalget av representative bruk i 1946—1948, er tellingen i 1949 lagt til grunn i 1950 og 1951. Se mer om dette i «Jordbruksstatistikk 1950».

For 1951 bygger beregningene på oppgaver fra 21 536 bruk eller 10,09 pst. av brukene over 5 dekar med i alt 1 042 000 dekar jordbruksareal, eller 10,15 pst. av jordbruksarealet.

På grunnlag av den prosentvise endring i areal og husdyrhold fra 1949 ved de undersøkte bruk, har en beregnet arealet og husdyrholdet for de enkelte fylker. Jeløy og Aker er regnet med til bygdene i henholdsvis Østfold og Akershus.

På baksiden av skjemaet var det i 1951 tatt inn noen spørsmål om arbeidshjelsen og lønnsforholdene for den faste leiehjelsen. Dessverre var det svært mange som hadde unnlatt å svare på disse spørsmålene. Undersøkelsen av endringene i arbeidshjelsen førte av denne grunn ikke til noe brukbart resultat. Materialet til lønnsstatistikken ble heller ikke så omfattende som det skulle vært.

Skjema og instruks for tellingen er tatt inn som bilag bakerst i boka.

Arealene.

Tabellen nedenfor viser i grove trekk endringene i åkerarealet under og etter krigen: den økte dyrking av direkte matnyttige vekster i krigsårene og tilbakeslaget etterpå.

	Korn og erter	Poteter	Rot- vekster	Grønn- saker	Annen åker og hage	Åker og hage i alt
a) Dekar.						
1939.....	1 836 741	506 927	225 434	52 787	323 779	2 945 668
1940.....	1 866 767	572 394	226 987		367 852	3 034 000
1941 ¹⁾	2 067 200	631 800	271 000	64 500	256 200	3 290 700
1942.....	2 061 547	789 896	241 508	82 160	212 645	3 387 756
1943.....	2 025 485	808 065	184 577	73 160	245 284	3 336 571
1944.....	1 941 191	734 269	256 574	67 327	275 881	3 275 242
1945.....	1 843 576	646 333	250 360	71 615	293 484	3 105 368
1946.....	1 704 527	623 853	199 006		401 708	2 929 094
1947.....	1 501 036	568 589	175 561		424 710	2 669 896
1948.....	1 496 493	648 830	171 844		384 945	2 702 112
1949.....	1 520 089	582 410	154 379	43 012	401 123	2 701 013
1950.....	1 567 693	589 605	166 080	47 572	346 808	2 717 758
1951.....	1 613 629	585 166	165 797	52 526	365 395	2 782 513
b) Relative tall. 1939 = 100.						
1939.....	100.0	100.0	100.0		100.0	100.0
1940.....	101.6	112.9	100.7		97.7	103.0
1941.....	112.5	124.6	120.2		84.9	111.7
1942.....	112.2	155.8	107.1		78.3	115.0
1943.....	110.3	159.4	81.9		84.6	113.3
1944.....	105.7	144.8	113.8		91.1	111.2
1945.....	100.4	127.5	111.1		97.0	105.4
1946.....	92.8	123.1	88.3		106.7	99.4
1947.....	81.7	112.2	77.9		112.8	90.6
1948.....	81.5	128.0	76.2		102.2	91.7
1949.....	82.8	114.9	68.5		117.9	91.7
1950.....	85.4	116.3	73.7		104.7	92.3
1951.....	87.9	115.4	73.5		111.0	94.5

¹⁾ Med beregnet tillegg for bruk inntil 5 dekar.

Tabellen nedenfor viser mer detaljert endringene for de enkelte vekstene i forhold til 1949 og 1950.

	Arealet i dekar			Endring 1950–51		Endring 1949–51		
	1951	1950	1949	I dekar	I pst.	I dekar	I pst.	
Høsthvete	5 104	13 530	7 133	÷ 8 426	÷ 62.3	÷ 2 029	÷ 28.4	
Vårhvete	237 562	302 617	301 142	÷ 65 055	÷ 21.5	÷ 63 580	÷ 21.1	
Høstrug	2 670	7 813	5 634	÷ 5 143	÷ 65.8	÷ 2 964	÷ 52.6	
Vårrug	3 716	3 743	4 264	÷ 27	÷ 0.7	÷ 548	÷ 12.9	
Bygg	546 546	417 932	399 563	+ 128 614	+ 30.8	+ 146 983	+ 36.8	
Havre	774 161	778 449	758 499	÷ 4 288	÷ 0.6	+ 15 662	+ 2.1	
Blandkorn	38 614	38 296	38 982	+ 318	+ 0.8	+ 368	+ 0.9	
Erter	5 256	5 313	4 872	÷ 57	÷ 1.1	+ 384	+ 7.9	
Korn og erter i alt ...	1 613 629	1 567 693	1 520 089	+ 45 936	+ 2.9	+ 93 540	+ 6.2	
Grønnfør	129 820	124 238	163 607	+ 5 582	+ 4.5	÷ 33 787	÷ 20.7	
Potet	585 166	589 605	582 410	÷ 4 439	÷ 0.8	+ 2 756	+ 0.5	
Förneppe	48 874	47 469	47 453	+ 1 405	+ 3.0	+ 1 421	+ 3.0	
Kålrot	75 535	78 328	71 802	÷ 2 793	÷ 3.6	+ 3 733	+ 5.2	
Förbete	26 920	26 770	23 861	+ 150	+ 0.6	+ 3 059	+ 12.8	
Förmargkål	14 468	13 513	11 263	+ 955	+ 7.1	+ 3 205	+ 28.5	
Grønnsaker	52 526	47 572	43 012	+ 4 954	+ 10.4	+ 9 514	+ 22.1	
Jordbær	10 318	10 550	9 512	÷ 232	÷ 2.2	+ 806	+ 8.5	
Bringebær	4 846	5 217	5 079	÷ 371	÷ 7.1	÷ 233	÷ 4.6	
Andre vekster på åker og i hage	191 143	185 126	184 747	+ 6 017	+ 3.3	+ 6 396	+ 3.5	
Brakk	29 268	21 677	38 178	+ 7 591	+ 35.0	+ 8 910	÷ 23.3	
I alt åker og hage ...	2 782 513	2 717 758	2 701 013	+ 64 755	+ 2.4	+ 81 500	+ 3.0	
Eng til slått	{ Eng på dyrket jord ... Natureng på innmark ...	4 753 003	4 834 056	4 864 775	÷ 81 053	÷ 1.7	÷ 111 772	÷ 2.3
		1 002 663	1 070 261	1 097 301	÷ 67 598	÷ 6.3	÷ 94 638	÷ 8.6
Eng til beite	{ Seterløkker ... Utslætter ... på dyrket jord på natureng	134 316	151 442	153 033	÷ 17 126	÷ 11.3	÷ 18 717	÷ 12.2
		154 182	208 588	225 430	÷ 54 406	÷ 26.1	÷ 71 248	÷ 31.6
Kulturbeite	{ på dyrket jord på overflate-dyrket jord	343 480	314 736	298 487	+ 28 744	+ 9.1	+ 44 993	+ 15.1
		379 925	374 906	362 137	+ 5 019	+ 1.3	+ 17 788	+ 4.9
I alt jordbruksareal .	277 201	265 540	258 997	+ 11 661	+ 4.4	+ 18 204	+ 7.0	
Herav: Dyrket jord .	8 156 197	8 132 090	8 123 272	+ 24 107	+ 0.3	+ 32 925	+ 0.4	
Innmark	10 102 555	10 087 217	10 077 168	+ 15 338	+ 0.2	+ 25 387	+ 0.3	

Tabell 1 bak i boka viser arealet fylkesvis for de enkelte vekstene i 1951.

Kornarealet økte siste år med ca. 46 000 dekar. Arealet av høstsæd var i 1951 bare vel $\frac{1}{3}$ av forrige års, og for vårhvete var arealet gått tilbake med ca. 20 pst. Byggarealet var derimot økt med ca. 30 pst. i forhold til 1950, en øking på nesten 130 000 dekar. Denne overgangen fra hvete til bygg gjorde seg gjeldende i alle korndistrikten. Havrearealet økte noe nordafjells, men gikk for det meste tilbake på Østlandet. Det var øking i kornarealet også forrige år, slik at arealet av korn og erter i alt i 1951 var vel 93 000 dekar større enn tellingen i 1949 viste.

Potetarealet viste en mindre nedgang. Det var noe øking i arealene i Sogn og Fjordane og fylkene nordover, men ellers var arealet for det meste mindre enn i 1950. Arealet av rotvekster var i alt omtrent som forrige år, men med en del endringer for rotvekstslagene og for fylkene.

Grønnsakarealet økte ca. 5 000 dekar siste år og var dermed nesten 10 000 dekar større enn i 1949. Økingen var ikke jamm, og noen av østlandsfylkene viste nedgang i grønnsakarealet siste år.

Areal av åker og hage var ca. 65 000 dekar større enn i 1950. Økingen skyldtes vesentlig de økte kornarealene.

Arealet av eng til slått er fortsatt gått tilbake. Reduksjonen var siste år ca. 220 000 dekar, hvorav over 70 000 dekar var seterløkker og utslætter. Mye av enga er lagt ut til midlertidig og varig beite, og beitearealene på innmark økte med ca. 100 000 dekar fra 1950 til 1951. Det samlede jordbruksarealet er gått noe tilbake ved at mye av utslættene er gått ut av bruk. Arealet av dyrket jord i alt viste derimot noe økning.

Tabellen nedenfor viser endringene i arealet fylkesvis for korn og erter i alt, poteter, rotvekster, annen åker og hage og åker og hage i alt.

a) I forhold til 1949 (1949 = 100).

	Korn og eter	Poteter	Rot- vekster	Annен åker og hage	Åker og hage i alt
Østfold	105.4	99.4	108.9	91.7	102.7
Akershus	105.2	97.8	102.6	88.8	101.0
Hedmark	112.0	93.0	95.6	79.3	103.0
Oppland	102.4	96.8	73.8	88.2	98.5
Buskerud	103.9	99.8	110.4	106.2	104.0
Vestfold	111.1	98.6	102.7	96.1	106.0
Telemark	103.8	102.6	124.5	100.8	104.0
Aust-Agder	93.9	102.2	128.3	106.8	101.6
Vest-Agder	76.5	104.4	134.1	96.0	93.1
Rogaland	105.8	101.9	123.8	110.7	107.9
Hordaland	78.3	100.6	121.6	111.3	103.8
Sogn og Fjordane	69.5	102.8	127.5	109.3	100.7
Møre og Romsdal	104.2	107.6	129.2	101.1	106.2
Sør-Trøndelag	109.9	107.1	107.4	71.0	104.8
Nord-Trøndelag	109.1	106.3	104.1	89.5	106.7
Nordland	107.6	103.2	86.0	83.1	95.9
Troms	117.9	105.8	107.7	100.2	103.7
Finnmark	-	88.5	69.0	91.3	90.3
Rikets bygder	106.2	100.5	107.4	94.1	103.0

b) I forhold til 1950 (1950=100).

Østfold	101.7	95.8	99.0	105.7	101.0
Akershus	101.8	95.9	96.6	104.6	101.1
Hedmark	106.9	97.4	94.1	94.4	103.0
Oppland	97.3	100.7	75.6	104.9	98.2
Buskerud	99.3	94.7	97.8	112.4	100.7
Vestfold	107.1	99.1	94.4	102.5	104.1
Telemark	96.8	100.1	104.0	106.5	100.1
Aust-Agder	96.6	101.9	100.8	106.5	101.2
Vest-Agder	82.6	98.7	108.7	102.2	94.6
Rogaland	105.5	98.2	110.5	112.2	104.9
Hordaland	85.2	98.6	100.6	116.6	105.2
Sogn og Fjordane	74.3	101.7	104.5	109.7	100.5
Møre og Romsdal	103.8	104.5	118.1	112.8	107.1
Sør-Trøndelag	108.7	103.2	103.1	86.1	105.1
Nord-Trøndelag	108.1	101.3	100.9	111.9	106.3
Nordland	118.3	100.8	104.4	112.5	106.7
Troms	87.4	103.1	102.3	110.0	105.2
Finnmark	-	96.2	100.0	89.9	91.6
Rikets bygder	102.9	99.2	99.8	106.0	102.4

Etter oppgaver fra Landbruksdepartementet er det i årene 1939—1950 *nydyrket* (fullstendig dyrket) med tilskott og lån:

1939	77 203 dekar	1945	23 693 dekar
1940	56 537 »	1946	27 269 »
1941	29 410 »	1947	28 330 »
1942	23 686 »	1948	31 136 »
1943	24 609 »	1949	32 732 »
1944	23 596 »	1950	34 831 »

I samme tidsrom er det *overflatedyrket* med tilskott og lån:

1939	258 dekar	1945	9 982 dekar
1940	2 875 »	1946	11 794 »
1941	4 315 »	1947	16 090 »
1942	8 390 »	1948	18 639 »
1943	11 749 »	1949	19 403 »
1944	12 309 »	1950	27 597 »

Videre er det med tilskott og lån *grøftet* av tidligere dyrket jord:

1939	28 875 dekar	1945	26 534 dekar
1940	18 136 »	1946	24 992 »
1941	10 433 »	1947	17 494 »
1942	14 067 »	1948	17 757 »
1943	35 689 »	1949	17 915 »
1944	27 645 »	1950	19 626 »

Nydyrkingen og grøftingen fordeler seg slik på de enkelte fylker:

	Fullstendig dyrket		Overflatedyrket		Grøftet tidligere dyrket jord	
	1949	1950	1949	1950	1949	1950
Ostfold	Dekar	Dekar	Dekar	Dekar	Dekar	Dekar
202.9	118.4	181.7	116.6	3 907.3	4 714.5	
Akershus.....	1 291.2	366.0	11.4	64.1	474.5	464.1
Hedmark	4 138.3	5 861.0	508.7	698.3	816.7	1 288.5
Oppland	2 715.7	3 196.0	1 251.2	1 954.9	758.1	899.4
Buskerud	786.7	800.2	713.7	846.3	609.4	546.8
Vestfold	149.0	105.4	34.1	131.7	3 323.1	2 621.7
Telemark	806.7	648.5	2 224.0	2 384.6	805.7	933.7
Aust-Agder.....	417.7	412.3	310.6	338.5	827.1	532.8
Vest-Agder	1 008.0	906.3	1 684.5	1 754.4	564.5	428.6
Rogaland	1 175.2	1 319.9	2 132.3	3 250.5	621.8	635.7
Hordaland	1 318.3	1 650.9	2 501.4	2 768.5	318.9	351.5
Sogn og Fjordane.	1 732.3	1 826.9	2 162.5	3 984.2	180.4	283.7
Møre og Romsdal.	2 193.6	2 668.1	2 657.9	3 972.2	670.1	1 005.7
Sør-Trøndelag	2 114.4	2 131.8	827.9	1 336.2	982.1	1 116.4
Nord-Trøndelag ...	1 670.5	1 665.0	710.5	1 152.8	1 510.3	1 887.7
Nordland	5 052.0	5 234.6	1 038.6	2 072.6	1 090.3	1 398.5
Troms	4 086.2	3 776.2	405.6	719.5	373.6	428.9
Finnmark	1 872.9	2 143.6	46.1	51.2	80.7	87.5
Rikets bygder	32 731.6	34 831.1	19 402.7	27 597.1	17 914.6	19 625.7

Maskiner og redskaper.

Oppgaver over maskiner og redskaper har en i alminnelighet bare ved de 10-årige fullstendige tellingene.

Tabellen nedenfor viser innførselen av noen landbruksmaskiner i hvert av årene 1932—1951.

	Separa-torer	Slå- og meie-maskiner	Traktorer	Treskeverk
1932.....	3 742	1 902	53	168
1933.....	6 245	1 620	44	166
1934.....	5 548	2 334	47	281
1935.....	6 233	2 260	203	402
1936.....	6 923	2 435	465	693
1937.....	8 378	4 252	601	1 029
1938.....	5 296	3 164	664	1 110
1939.....	7 394	3 778	614	899
1940.....	2 824	1 549	1 046	344
1941.....	8 568	3 018	316	972
1942.....	6 741	2 084	177	598
1943.....	7 034	2 049	78	507
1944.....	2 486	1 699	35	240
1945.....	4 050	3 687	101	402
1946.....	6 561	3 128	672	381
1947.....	4 316	2 873	1 476	398
1948.....	2 239	2 243	2 242	491
1949.....	2 230	3 250	2 133	369
1950.....	2 676	6 706	1 614	299
1951.....	1 433	6 395	4 117	541

For den innenlandske produksjon har en følgende oppgaver:

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950
Ploger, hyppeploger	6301	5581	6291	5690	5761	7076	4716	4756	6223	6348	5357	3620
Fjørharver	2644	2077	2726	3151	2938	2508	3099	3711	3682	3529	3689	2033
Rulleharver ugrasharver, moseharver	2399	1438	2039	1931	1795	1873	1059	2854	1997	2095	2300	1617
Andre harver	1066	996	1369	1700	1201	1476	1383	1860	2073	1244	1319	1259
Hjulriver og sleperiver	2138	1516	2403	2401	1633	1388	1864	3087	2787	2813	4995	7598
Hestehakker	1888	1741	2211	2264	1523	2287	1350	2045	1962	2274	3389	1785
Hakkelsmaskiner	419	460	519	348	517	326	379	371	584	357	424	480
Potetopptakere, potetploger	429	688	1604	1176	1575	501	106	427	1123	1250	1175	2076
Treskeverk	307	275	301	316	422	335	256	343	299	318	397	404
Rotraspere	788	1039	1143	1005	734	643	824	850	739	638	1453	927
Radrensere	947	852	564	711	793	701	969	1241	1187	1241	1642	2053

Avlingen.

Den offisielle høststatistikken omfatter: I. Landbruksdirektørens foreløpige meldinger om høstutsiktene for de forskjellige slags jordbruks- og hagebruksvekster ved utgangen av vekstmånedene mai—september, med en foreløpig beregning av høstutbyttet ved utgangen av september. II. Byråets endelige beregninger av avlingsresultatet for jordbruksvekstene etter herredsvise oppgaver innhentet av jordstyrene (fra 1925 av). III. Fra 1933 av beregning av hagebruksavkastningen etter oppgaver fra hagebruksfunksjonærene.

I Statistiske Meldinger 1951, nr. 11, ga Byrået en foreløpig oversikt over høsten i Norge i 1951 etter Landbruksdirektørens meldinger om høstutsiktene. De endelige beregninger av avlingen i 1951 er tatt inn i Statistiske Meldinger 1952, nr. 1, 2 og 3.

a) Jordbruket.

Sammenliknet med de to foregående år, var høstutbyttet i 1951 av de forskjellige jordbruksvekster i rikets bygder:

	Beregnet avling			Høstutbyttet pr. dekar i pst. av middelsåret		
	1951	1950	1949	1951	1950	1949
Korn og erter	Tonn	Tonn	Tonn			
343 893	358 006	329 096		88.7	96.3	90.4
Poteter	1 015 023	1 115 685	1 098 718	78.5	86.3	85.6
Førnepe	187 626	202 679	194 758	83.3	92.9	87.4
Kålrot	290 667	326 287	281 683	85.4	93.9	88.0
Förbete	110 438	123 919	113 876	83.6	92.9	95.9
Förmargkål	72 113	70 967	56 496	95.6	98.4	94.5
Høy	2 741 009	3 205 352	3 060 225	92.1	107.5	103.0
Halm	523 453	515 245	442 740	98.7	102.6	90.9
Grønnfôr (tørt)	67 578	65 320	82 706	94.3	97.7	91.8
I alt 1 000 f.e.	1 859 602	2 083 835	1 976 782	89.7	101.7	97.1

Ved omregning til førenheter er brukt følgende forholdstall: 1 f.e. = 1 kg hvete, rug, bygg, erter, 1,2 kg havre, 1,1 kg blandkorn, 4,5 kg poteter, 9 kg kålrot, förbete og förmargkål, 12 kg förnepe, 2,5 kg høy, 4,1 kg halm, 2,5 kg tørt grønnfôr. I tillegg til denne beregnede avlingsmengde kommer utbyttet avbeitene — beregnet til ca. 850 mill. førenheter årlig.

Når en skal dømme om de oppgitte prosenter i forhold til middelsår, må en huske på at begrepet middelsår nærmest betegner den avlingsmengden en regner med å få i jamt gode år, når intet uforutsett støter til. Det er bare den mest årsikre veksten, høyet, som i gjennomsnitt for en lengre årekke kommer opp i omtrent 100 pst. av middelsårsavl. For åkervekstene er gjennomsnittsprosentene for årene etter 1900 mellom 88 og 92, for høstutbyttet i alt 95.

Tabellen nedenfor gir oppgavene for 1951 mer detaljert. Tabell 3 bak i boka viser høstutbyttet i de enkelte fylker.

	Areal i 1951 Dekar	Avling i kg pr. dekar	Beregnet avling i 1951		Pst. av middels- år	Kvali- tet ¹⁾
			Tonn	1000 f.e.		
Høsthvete.....	5 104	198.4	1 013	1 013	83.5	3.0
Vårvhete.....	237 562	164.6	39 113	39 113	74.9	3.0
Hostrug	2 670	181.6	485	485	78.9	3.0
Vårrug	3 716	188.2	699	699	88.4	3.1
Bygg	546 546	224.2	122 532	122 532	89.7	3.3
Havre	774 161	219.9	170 200	141 834	91.8	3.1
Blandkorn	38 614	230.3	8 894	8 086	90.7	3.3
Erter	5 256	182.0	957	957	84.6	3.0
Korn og erter i alt	1 613 629	213.1	343 893	314 719	88.7	3.1
Potet	585 166	1 734.6	1 015 023	225 561	78.5	3.3
Førnepe	48 874	3 839.0	187 626	15 635	83.3	3.7
Kålrot	75 535	3 848.1	290 667	32 296	85.4	3.5
Förbete	26 920	4 102.5	110 438	12 271	83.6	3.8
Förmargkål	14 468	4 984.2	72 113	8 013	95.6	4.2
Grønnfôr (tørt).....	129 820	520.6	67 578	27 031	94.3	3.3
Høy { eng på dyrket jord	4 753 003	504.8	2 399 110	959 644	92.4	3.4
natureng på innmark ..	1 002 663	279.4	280 165	112 066	89.4	3.0
fra seterløkker	134 316	285.5	38 342	15 337	92.3	3.1
utslætter	154 182	151.7	23 392	9 357	92.6	3.0
Halm	1 613 629	324.4	523 453	127 672	98.7	3.3
I alt 1 000 f.e.	-	-	-	1 859 602	89.7	-

¹⁾ Kvaliteten er betegnet med 5 = særdeles god, 4 = meget god, 3 = god, 2 = mindre god og 1 = dårlig.

Været var meget skiftende i veksttiden. Våren kom sent, slik at vårarbeidene ble ca. 2 uker forsinket. I juni var det for det meste tørt og kaldt, og veksten ble ytterligere hemmet. Over Østlandet var det ikke nedbør av betydning før St. Hans, slik at nedbørsmengden, som i alt var over det normale for måneden, var mindre virkningsfull. I juli lå temperaturen også under det normale de første 3 uker, med frostnetter i noen av fjellbygdene. Etter 20. juli var det varmere og mer drivende vær. Nedbøren var bortimot middels. I august lå temperaturen igjen under det normale, og nedbøren var stor, med rekordmengder over det meste av Østlandet og Sørlandet. Også på Vestlandet, i Trøndelag og i Nord-Norge var temperaturen gjennomgående lav i juli måned, og nedbøren var stor. Trøndelag var den eneste landsdelen med mindre enn normal nedbør i august, og det var relativt varmt og drivende vær fra Trondheimsfjorden og nordover. Etter den sene og kalde våren var vekstbetingelsene noe bedre i juli og august, men det fuktige været satte ned kvaliteten av avlingen.

Det samlede høstutbytte (utenom beitene) er beregnet til 1 860 mill. f.e. i 1951. Dette er 224 mill. f.e. mindre enn i 1950. Den store forskjellen skyldes særlig høyavlens, som var meget god i 1950 og dårlig i 1951, men også for åkervekstene var avlingen mindre i 1951 enn i 1950. Høstutbyttet i alt er beregnet til 90 pst. av et middelsår, mot 102 pst. i 1950.

Av korn og erter ble avlingen i 1951 i alt 344 000 tonn. Dette er ca. 14 000 tonn mindre enn i 1950, til tross for noe øking av kornarealene.

Arealet av høstsæd var lite i 1951. Avlingene ble gjennomgående dårlige, med 84 og 79 pst. av et middelsår for henholdsvis høsthvete og hostrug. På grunn av den sene og kalde våren ble det sådd mye mindre vårvhete enn vanlig, og det som ble sådd, ga usedvanlig dårlig avling. I gjennomsnitt for landet

var avlingen 165 kg pr. dekar, eller bare 75 pst. av et middelsår. For østlands-fylkene varierte prosenten fra 66 til 89, og i Trøndelag var den omkring 84. Herredsvis lå prosenten til dels på 50 eller lavere, og var bare unntaksvist høyere enn 90.

Av høst- og vårvete tilsammen ble det avlet vel 40 000 tonn. Det er den minste hvetearvlingen på mange år.

Bygget slo bedre til enn hveten og ga som gjennomsnitt for landet 224 kg pr. dekar, knapt 90 pst. av et middelsår. Kravet til et middelsår er økt forholdsvis mye for bygg de siste årene. Dette skyldes trolig at 2-rads bygg spiller stadig større rolle til fortengsel både for 6-rads bygg og hvete. Av fylkene fikk Oppland og Nord-Trøndelag 84 og 86 pst. av et middelsår, mens de viktigere korndistrikter ellers for det meste fikk over 90 pst., men bare unntaksvist kom opp i full middelsårsavl.

Også havren ga i få tilfelle full middelsårsavl, og gjennomsnittet for landet var knapt 92 pst., med en dekaravling på 220 kg. Også her lå Oppland og Nord-Trøndelag dårligst blant de viktigste korndistrikter, med 85 og 84 pst. av et middelsår. Havren nådde mange steder ikke modning og ble til dels slått som grønnfør. Blandkorn dyrkes mest i Oppland, og avlingene her ble noe bedre enn for bygg og havre, med 91 pst. av et middelsår, som også var gjennomsnittet for landet. Avlingene av erter var ujamne, med 85 pst. av et middelsår som gjennomsnitt for landet.

Den regnfulle sommeren førte til mye ugras og legde i kornåkrene. Det ble dårlig modning og høy vannprosent for mye av kornet, og det ble til dels dårlig berget. Hveten var mye utsatt for rust.

Av halm ble det for det meste omkring middelsårsavl.

Potetavlingen i 1951 ble i alt 1 015 000 tonn, ca. 100 000 tonn mindre enn i 1950. For hele landet var dekar-avlingen 1 735 kg, 78,5 pst. av et middelsår mot 1 892 kg og 86,3 pst. i 1950. Avlingene var ujamne. Det var frostskade på utsatte steder. Tørråteangrep gjorde seg gjeldende over hele landet med vekslende styrke. Regnet utover sommeren hemmet sprøytingen. Rogaland fikk den beste potetavlingen med 2 209 kg pr. dekar, 92,5 pst. av et middelsår for fylket. Prosenten lå ellers for fylkene for det meste mellom 75 og 85, men lå under 70 for Møre og Romsdal og fra Nord-Trøndelag til Troms. Sør-vest i landet var årets potetavl vel så stor som forrige års, særlig i Rogaland, men øst- og nordover var avlen dårligere enn i 1950, særlig i Hedmark, Nord-Trøndelag og Nordland.

Rottekstavlene var også preget av den kalde sommeren. Vårtørken førte til mye omsåing, og regnet senere på året hemmet ugraskampen. For fôrpepe, kålrot og forbete var prosenten i forhold til middelsåret for hele landet 83—85. For de enkelte fylkene lå prosenten bare unntaksvist over 90. Fôrmargkålen klarte den kalde sommeren best og ga 95,6 pst. av et middelsår. I alt var avlen av rottekster og fôrmargkål 661 000 tonn mot 724 000 tonn i 1950. I tillegg til dette kommer for rottekstene bladmassen, som i 1951 var forholdsvis stor.

Grønnføret ga en avling på 520,6 kg pr. dekar eller 94,3 pst. av et middelsår. Kvaliteten var likesom for høy, dårlig på grunn av værforholdene under bergingen.

Høyavlingen er i alt beregnet til 2 741 000 tonn. Dette er 464 000 tonn mindre enn i 1950. For eng på dyrket jord var gjennomsnittsavlen for hele landet 504,8 kg pr. dekar, og for natureng på innmark 279,4 kg pr. dekar. Dette svarer til gode førkrigsavlinger pr. dekar, men ligger langt under nivået for årene 1948—1950. I prosent av et middelsår er årets avl beregnet til 92,4 for eng på dyrket jord og 89,4 for natureng, mot henholdsvis 108,3 og 102,8 i 1950.

Over Østlandet ble høyavlingene noe bedre enn ventet og er anslått til omkring middelsårsavl for mange herreder, men vekslet sterkt fra bruk til bruk.

For fylkene varierte prosenten fra ca. 90 til 99. Vestlandsfylkene fra Rogaland til Sogn og Fjordane fikk forholdsvis de dårligste avlingene med fra 82 til 88 pst. av et middelsår, mens fylkene nordenfor lå godt over 90 pst. for eng på dyrket jord og omkring 90 pst. for naturenga.

Seterløkker og utslætter spiller stadig mindre rolle for høyavlen. Selv om det dårlige forår kunne gi grunn til å høste mest mulig fra utmarken, ble det i 1951 høstet lite utmarkshøy, fordi slåttonna var svært forsinket og bergingsforholdene særlig ugunstige. Avlingene ble gjennomgående dårlige og lå mellom ca. 80 og ca. 100 pst. av et middelsår for fylkene, med vel 90 pst. som gjennomsnitt for landet.

Kvaliteten av høyet var sterkt vekslende, men stort sett dårlig på grunn av det dårlige bergingsværet. I de sørlige deler av Østlandet ble mye av høyet bra berget, mens en mindre del ble sterkt skadd. Også i Trøndelag og i deler av Nord-Norge kom mye av høyet bra i hus, mens det for resten av landet stort sett var elendige bergingsforhold og mer jamt over mindreverdig høy. Denne forringelsen av avlingens førverdi var særlig uheldig dette år med gjennomgående små avlingsmengder.

Tabellen nedenfor viser høstutbyttet i 1 000 f.e. fylkesvis i 1951, sammenliknet med 1950 og 1949.

	Høstutbytte i 1 000 f.e.				I pst. av middelsår		
	1951	1950	1949	1936—1940 ¹⁾	1951	1950	1949
Østfold	151 427	158 478	147 727	146 438	94.9	100.2	95.1
Akershus	157 959	179 601	163 007	171 619	89.0	101.5	95.0
Hedmark	204 808	231 928	209 230	192 612	92.4	105.8	96.5
Oppland	175 399	207 575	188 135	170 604	89.8	106.2	95.9
Buskerud	94 800	104 505	99 854	96 736	93.3	103.0	96.7
Vestfold	93 451	101 887	104 044	100 250	87.6	97.3	100.6
Telemark	58 925	63 945	59 176	62 067	90.6	98.5	93.5
Aust-Agder	29 578	32 859	32 840	31 630	86.5	93.4	98.1
Vest-Agder	34 809	42 309	44 701	39 591	79.0	96.9	102.5
Rogaland	109 706	125 073	126 676	105 719	79.0	101.3	101.5
Hordaland	81 953	102 703	96 895	85 756	83.1	102.3	98.4
Sogn og Fjordane	77 174	91 524	86 625	73 749	86.7	104.7	99.2
Møre og Romsdal	112 469	127 872	117 711	103 019	89.4	101.9	96.5
Sør-Trøndelag	143 879	155 971	146 025	140 667	93.5	104.4	98.4
Nord-Trøndelag	135 466	147 493	142 545	133 638	88.7	100.8	95.7
Nordland	112 458	123 857	125 114	106 447	87.9	99.3	98.5
Troms	68 435	71 364	73 052	49 184	90.5	96.0	97.5
Finnmark	16 906	14 891	13 425	9 114	100.4	86.1	80.9
Rikets bygder ..	1 859 602	2 083 835	1 976 782	1 818 840	89.7	101.7	97.1

¹⁾ Uten grønnfôr, forbeter og formargkål.

Nedenfor er den oppgitte avling i kg pr. dekar i 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950 og 1951 stilt sammen med gjennomsnittsavlingen femårsvis 1925—1944.

	Hvete	Rug	Bygg	Havre	Bland-korn	Potet	För-nepe	Kål-rot	Høy fra eng på natur-dyrket jord	Høy fra eng på innm.
1925—29.....	171	173	187	187	197	1 777	3 985	3 509	422	222
1930—34.....	167	177	189	186	191	1 800	3 920	3 652	417	230
1935—39.....	202	194	206	219	224	1 736	3 920	3 561	459	226
1940—44.....	167	174	182	177	199	1 709	3 759	3 282	398	217
1945.....	179	170	195	193	203	1 721	3 396	2 884	488	256
1946.....	209	200	232	222	247	1 931	3 523	2 681	470	252
1947.....	158	149	207	174	193	1 616	3 383	2 500	432	281
1948.....	231	220	243	240	254	2 242	4 418	4 023	532	286
1949.....	217	208	216	215	248	1 887	4 104	3 923	547	299
1950.....	209	214	237	231	250	1 892	4 270	4 166	578	314
1951.....	165	185	224	220	230	1 735	3 839	3 848	505	279

b) Hagebruket.

Beregning av hagebrukets avkasting ble første gang foretatt for året 1933. Siden er det hvert år gjort tilsvarende beregninger. I 1950 ble beregningsgrunnlaget revidert. Tallene for middelsårsavl ble satt opp, særlig for frukt, hvor kulturen i de senere år er blitt mye bedre. Også middelsårsavlen av bær og grønnsaker ble satt opp noe. De beregnede avlingsmengder i 1950 og 1951 er derfor ikke direkte sammenliknbare med beregningene for de foregående år. (Se Jordbruksstatistikk 1950, N.O.S. XI 69.)

Ellers gjelder det nå som før at avlingsberegningen for grønnsakene bare gjelder hovedkulturene. Beregningen omfatter heller ikke grønnsakarealet i småhager («kjøkkenhager»), hvor en ikke har noen spesifikasjon på vekstslag. Heller ikke for byene har en noen slik spesifikasjon. For 1949 omfattet beregningen 71 pst. av hele grønnsakarealet i landet. «Kjøkkenhagene» utgjorde 23 pst. av hele grønnsakarealet.

For frukt og bær derimot er beregningen fullstendig og omfatter også byene.

Avlingsoppgavene skal for alle vekstslag gjelde en vare som en kan regne som godt nyttbar i husholdningen, eller som ved salg kan bli regnet som god torgvare. Under «kål» er det regnet med de forskjellige slag i det forhold de blir dyrket i distriktet. Av tomater regner en med det som når modning, eventuelt ved «ettermodning», og den i regelen lille del av de grønne, som skjønnmessig blir brukt til sylting.

Hele avlen av kålrot blir i statistikken regnet med under jordbruksvekstene. En har ikke materiale til å avgjøre hvor mye av den det er som blir brukt til mat. I alminnelighet går det meste til før.

Tabellen på neste side viser den beregnede avling i 1951, sammenliknet med 1950.

Den tørre og kalde våren førte til sen utvikling, og utover sommeren var det for lite varme og for mye nedbør for mange av hagebruksvekstene.

Frukttreblomstringen kom sent i gang og varte lenge. Værforholdene var stort sett gunstige under blomstringen. Frostnettene i juni gjorde ikke nevneværdig skade i frukthagene.

Fruktavlingen ble i 1951 i alt vel 62 000 tonn mot 87 000 tonn i 1950, som var et særlig godt fruktår. Av fylkene fikk stort sett Sogn og Fjordane og Hordaland den beste fruktavling i 1951.

Ubyttet av sommer- og høstepler er beregnet til vel 15 000 tonn eller 82 pst. av middelsår mot 22 000 tonn i 1950. I Sogn og Fjordane og Hordaland

	Tall eller areal i 1951 i pst. av 1949	Tallet på trær og busker, areal i dekar, m ² 1951	Middels- årsavl pr. enhet	Bereg- net samlet middels- års- avling	Avl i 1951 i pst. av mid- delsårs- avling	Beregnet samlet avl	
						i 1951	i 1950
						Tonn	
Trær:							
Epler, sommer- og høst-	102.3	920 981	20	18 419.6	82.0	15 112.5	21 800.1
» vinter	108.2	1 568 493	20	31 369.9	86.4	27 109.4	37 080.5
Pærer	102.3	368 423	22	8 105.3	77.5	6 281.0	10 137.6
Plommer	103.2	766 642	16	12 266.3	83.8	10 276.2	13 633.0
Kirsebær og moreller .	101.0	370 811	12	4 449.7	85.4	3 801.6	4 434.7
Busker:							
Rips	101.9	1 702 610	6	10 215.7	97.7	9 982.1	9 930.9
Stikkelsbær	102.1	974 440	4	3 897.8	94.4	3 679.5	4 064.0
Solbær	109.2	1 496 675	3	4 490.0	82.7	3 711.4	4 304.1
Dekar							
Jordbær	113.6	10 807	500	5 403.5	94.1	5 086.6	5 659.9
Bringebær	102.4	5 202	450	2 340.9	77.2	1 806.6	2 309.8
Kål	106.8	16 358.3	3 200	52 346.6	98.2	51 418.9	60 545.3
Gulrot	102.6	9 266.7	2 800	25 946.8	88.7	23 010.4	26 844.8
Bønner	98.8	734.3	650	477.3	87.8	419.1	400.8
Hageerter	99.2	1 821.7	650	1 184.1	96.9	1 147.2	1 150.7
Matløk	129.9	2 211.0	2 000	4 422.0	89.0	3 936.4	4 345.4
Purre	110.0	678.6	2 500	1 696.5	101.6	1 723.2	1 780.6
Selleri	102.9	518.7	1 500	778.1	91.8	714.0	769.5
Persillerot	99.1	168.3	1 200	202.0	98.0	197.9	197.8
Rabarbra	97.3	512.3	4 000	2 049.2	101.8	2 085.4	2 113.3
Agurker på friland ...	105.0	1 700.6	500	850.3	54.6	464.4	440.1
Tomater på friland ...	100.2	504.8	1 000	504.8	31.8	160.7	238.3
m^2 :							
Agurker under glass ..	117.5	123 108	15	1 846.6	109.7	2 025.6	1 650.1
Tomater under glass..	125.5	450 884	12	5 410.6	108.4	5 863.5	5 345.7

ble det omtrent middelsårsavling, ellers lå prosentene i de fleste fylkene mellom 70 og 90.

For vinterepler er avlingen beregnet til 27 000 tonn eller 86 pst. av middelsår mot 37 000 tonn i 1950. Buskerud, Hordaland og Sogn og Fjordane fikk den relativt beste avling — omkring middelsår — ellers lå prosentene mellom 60 og 90. (En ser bort fra Nord-Norge, hvor fruktodyrkingen spiller en helt underordnet rolle.)

Pæreavlingen er beregnet til vel 6 000 tonn eller 78 pst. av middelsår mot 10 000 tonn i 1950. Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane fikk 90 pst. av middelsårsavl av pærer, mens Møre og Romsdal bare fikk 15 pst., Trøndelags-fylkene 20 pst. og Buskerud og Hedmark 50 pst. av middelsårsavl.

Plommeavlingen er beregnet til 10 300 tonn eller 84 pst. av middelsår mot 13 600 tonn i 1950. Også plommene slo best til på Vestlandet, mens Østlandet fikk 70—80 pst. av middelsår.

Kirsebær og moreller ga i alt 3 800 tonn eller 85 pst. av middelsår mot 4 400 tonn i 1950. Bortsett fra Møre og Romsdal og Nord-Trøndelag, slo kirsebærene og morellene ganske godt til i de fleste fylkene, men det var mye regn i modningstiden.

Den samlede *bæravling* er beregnet til vel 24 000 tonn mot vel 26 000 tonn i 1950. Av bæravlingen i 1951 var 10 000 tonn rips, 3 700 tonn stikkelsbær, samme kvantum solbær, vel 5 000 tonn jordbær og 1 800 tonn bringebær. Rips

og stikkelsbær slo ganske bra til over hele landet, mens solbær og bringebær slo dårlig til på Vestlandet. Jordbærene sto gjennomgående pent, men avlingen ble sterkt forringet av regnet i modningstiden.

Grønnsakene ble satt sterkt tilbake fra våren av, men tok seg opp etter hvert. Avlingen av frilandsgrønnsaker er beregnet til 85 000 tonn mot 99 000 tonn i 1950. Kål utgjorde som vanlig det meste, med vel 50 000 tonn, dernest gulrot med 23 000 tonn og matlök med bortimot 4 000 tonn. De grovere grønnsakene ga stort sett bortimot middelsårs avling, men de varmekrevende slagene, som agurker og tomater, ga liten avling på friland. Under glass ga både agurkene og tomatene godt utbytte over hele landet, i alt henholdsvis 2 000 og nesten 6 000 tonn.

Tabell 4 bak i boka viser utbyttet av de forskjellige hagevekster i de enkelte fylker.

Bruken av kunstgjødsel, kraftfør og A. I. V.-væske.

Ved kongelig resolusjon av 18. april 1947 om handel med kraftfør og kunstgjødsel ble det bestemt, at en fra 1. juli 1947 i all offentlig landbruksvirksomhet skulle gå over til å angi innholdet av verdistoffene fosfor og kalium i gjødsel som prosentinnholdet av grunnstoffene fosfor (P) og kalium (K). Det blir da samsvar med den måten en angir innholdet av kvelstoff (N).

Regnet i tonn verdistoff etter disse regler var *kunstgjødselforbruket*:

	Kvelstoff (N)	Fosfor (P)	Kalium (K)
1939.....	10 270	6 464	12 305
1940.....	11 652	6 133	12 007
1941.....	20 098	4 587	18 256
1942.....	16 270	2 254	24 634
1943.....	21 458	349	16 932
1944.....	17 187	523	18 260
1945.....	21 500	567	14 967
1946.....	18 988	7 327	12 854
1947.....	20 905	9 890	24 053
1948.....	23 302	11 754	27 588
1949.....	25 216	14 108	35 056
1950.....	36 864	16 171	41 837
1951.....	30 699	14 949	34 433

Av kvelstoff- og kaliumgjødsel ble det i krigsårene brukt betydelig mer enn før krigen. Av fosforgjødsel derimot var det bare ubetydelige mengder til disposisjon.

For avlingsåret 1946 var også fosforgjødselen kommet tilbake i førkrigsmengde og vel så det. De følgende år økte forbruket av kunstgjødsel sterkt. I 1950 var forbruket av fosforgjødsel omrent $2\frac{1}{2}$ ganger så stort som før krigen, av kvelstoff- og kaliumgjødsel $3\frac{1}{2}$ ganger så stort. 1951 viser igjen nedgang. Tallene ovenfor bygger imidlertid på de omsatte mengder, og det er av flere grunner sannsynlig, at en del av den kunstgjødsel som her er belastet avlingsåret 1950, først ble brukt i 1951. En del av den kvelstoffgjødsel som var kjøpt inn til bruk i 1950, ble antakelig liggende over på grunn av værforholdene, og det er også grunn til å tro at det våren 1950 ble kjøpt inn noe rikelig, fordi en ventet oppgang i prisene i forbindelse med subsidieomleggingen.

Innførselen av *kraftfør* i tonn var:

	Mais	Kli	Olje- og eggehviteteri- ke	Andre kraft- førstoffer	Tilsammen
1939	148 129	59 269	97 067	24 728	329 193
1940	47 751	30 360	57 518	14 101	149 730
1941	5	22 706	133	21 029	43 873
1942	1	—	95	2 870	2 966
1943	—	—	15 056	7 279	22 335
1944	—	3 690	13 751	2 493	19 934
1945	37 815	—	20 987	23	58 825
1946	68 178	1 646	9 091	6 013	84 928
1947	101 131	33 257	59 562	10 790	204 740
1948	123 373	23 748	19 467	31 610	198 198
1949	135 111	2 914	30 546	21 742	190 313
1950	131 208	1 499	76 433	39 677	248 817
1951	53 074	—	46	36 348	89 468

Mens det i 1950 ble innført mer kraftfør enn noe annet år siden 1939, var innførselen i 1951 relativt liten. Av olje- og eggehviteterike kraftførslag ble det så å si ikke innført noe, av mais bare 53 000 tonn mot 131 000 tonn i 1950. Av «andre kraftførslag» ble det innført 36 000 tonn, vesentlig durra.

Av råstoff til oljemøllene ble det i 1951 innført 101 100 tonn mot 83 700 tonn i 1950 og 55 600 tonn i 1949. Like før krigen var innførselen 90—100 000 tonn årlig.

Etter oppgaver fra Statens Kornforretning ble det omsatt innenlands til grossist følgende mengder kraftfør (tonn):

	Kullhydrat- rikt	Eggehviteteri- kt	Derav sildmjøl	I alt	För- cellulose
1939/40	299 219	173 503	26 874 ¹⁾	472 722	—
1940/41	45 873	86 377	70 334	132 250	89 164
1941/42	53 659	53 281	50 630	106 940	155 353
1942/43	36 460	39 070	30 063	75 530	207 000
1943/44	60 628 ²⁾	31 822	12 016	92 450	176 428
1944/45	24 115	34 248	26 284	58 363	100 402
1945/46	134 574	114 099	64 369	248 673	2 323
1946/47	177 416	131 895	53 574	309 311	—
1947/48	252 873	154 329	92 365	407 202	—
1948/49	217 377 ³⁾	142 744	74 705	360 121	—
1949/50	328 704 ⁴⁾	197 560	79 108	526 264	—
1950/51	235 854 ⁵⁾	112 396	45 483	348 250	—

¹⁾ Omfatter i 1939/40 også fiskemjøl. ²⁾ Derav ca. 15 000 tonn innført förhavre. ³⁾ Derav 36 463 tonn förbygg. ⁴⁾ Derav 73 796 tonn förbygg. ⁵⁾ Derav 21 593 tonn förbygg og 23 644 tonn förhvete.

I de enkelte måneder av 1950 og 1951 var omsetningen til grossist (tonn):

	Eggehviterikt		Kullhydratrikkt		I alt
	Innført	Norsk ¹⁾	Innført	Norsk ¹⁾	
1950.					
Januar	15 177	7 200	24 918	6 646	53 941
Februar	5 845	29 422	11 186	5 538	51 991
Mars	7 206	26 287	27 439	7 130	68 062
April	157	12 293	22 334	5 388	40 172
Mai	5 636	7 465	25 927	5 189	44 217
Juni	21 766	6 982	35 449	4 371	68 568
Juli	6 558	2 205	18 214	3 654	30 631
August	3 354	4 468	25 064	3 836	36 722
September	1 640	4 168	7 968	3 905	17 681
Okttober	4 040	6 153	19 831	4 266	34 290
November	2 514	3 741	5 732	4 347	16 334
Desember.....	1 984	4 576	17 732	3 244	27 536
Året	75 877	114 960	241 794	57 514	490 145
1951.					
Januar	—	5 756	26 530	4 976	37 262
Februar	—	10 905	6 286	4 466	21 657
Mars	—	20 710	11 069	3 969	35 748
April	—	13 649	14 670	7 986	36 305
Mai	—	8 316	8 690	8 398	25 404
Juni	—	7 660	13 921	7 100	28 681
Juli	—	5 586	17 083	2 922	25 591
August	—	6 694	6 075	4 742	17 511
September	—	7 503	—	4 278	11 781
Okttober	—	7 885	27 238	5 190	40 313
November	—	7 260	15 665	4 797	27 722
Desember.....	—	7 405	17 474	4 778	29 657
Året	—	109 329	164 701	63 602	337 632

¹⁾ Omfatter også norsk produksjon av innførte råstoffer.

For 1950/51 ble grunnrasjonen av kullhydratkraftfør satt ned fra 30 til 20 kg pr. beregnet ku for hver rasjoneringsperiode. Rasjonen av eggehviterikt kraftfør var fortsatt 25 kg. Ekstrarasjonene for levert slakt ble satt ned til 1 kg kullhydratkraftfør for hvert kg flesk og I. kl. okse- og kvigekjøtt. For saupekjøtt ble kullhydratkraftføret satt ned til 0,5 kg pr. kg levert kjøtt, mens rasjonen av eggehviterikt kraftfør uforandret var 0,5 kg.

Fra 1. oktober 1950 ble det rasjoneringsmessige skille mellom kullhydratkraftfør og eggehvitkraftfør opphevet. For 1951/52 ble grunnrasjonen pr. beregnet ku økt til 54 kg for kyr og mjølkegeiter, ellers 45 kg pr. periode som foregående år. Ekstrarasjonene for leverte slakt var som året før 1 kg kraftfør pr. kg flesk, okse- og kvigekjøtt og saupekjøtt. På grunn av de dårlige førvlinger, er det delt ut en del kraftfør ekstra.

Omsetningen av A.I.V.-væske var i liter 18 n. syre:

1938.....	433 740	1945.....	279 880
1939.....	589 860	1946.....	878 317
1940.....	901 645	1947.....	874 589
1941.....	1 406 945	1948.....	1 569 555
1942.....	1 777 499	1949.....	1 091 939
1943.....	1 321 490	1950.....	1 310 153
1944.....	1 026 105	1951.....	1 911 603

Imidlertid lages en vesentlig del av silomassen uten tilsetning av A.I.V.-væske. Tallene gir derfor ikke noe uttrykk for endringene i den samlede produksjonen av silofør. Slike oppgaver har en hittil bare fra de fullstendige jordbruks-tellingene i 1939 og 1949 (oppgavene gjelder den silomasse som var lagt ned det foregående året).

Husdyrholdet.

Tabellen nedenfor viser i grove trekk utviklingen i husdyrholdet under og etter krigen.

Tallet på husdyr pr. 20. juni. Rikets bygder.

	Hester	Storfe	Sauer	Geiter	Svin	Voksne høns
1939.....	203 931	1 455 016	1 743 802	248 916	361 953	3 422 368
1940.....	206 000	1 400 000	1 700 000	240 000	400 000	3 000 000
1941.....	207 000	1 280 000	1 660 000	228 000	270 000	2 340 000
1942.....	208 000	1 250 000	1 695 000	220 000	220 000	1 500 000
1943.....	218 000	1 220 000	1 715 000	212 000	145 000	1 200 000
1944.....	227 000	1 255 000	1 795 000	216 000	220 000	1 200 000
1945.....	231 000	1 220 000	1 760 000	204 000	195 000	1 200 000
1946.....	237 974	1 266 980	1 706 801	177 666	256 660	1 432 690
1947.....	224 545	1 225 024	1 698 026	154 956	258 635	2 046 575
1948.....	206 121	1 175 089	1 629 463	144 862	248 345	2 725 487
1949.....	198 266	1 224 133	1 735 623	146 594	418 840	3 710 906
1950.....	190 514	1 236 600	1 811 748	130 045	422 156	3 911 996
1951.....	183 828	1 230 532	1 928 948	118 828	386 120	3 320 489
Relative tall. 1939 = 100.						
1939.....	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1940.....	101.0	96.2	97.5	96.4	110.5	87.7
1941.....	101.5	88.0	95.2	91.6	74.6	68.4
1942.....	102.0	85.9	97.2	88.4	60.8	43.8
1943.....	106.9	83.8	98.3	85.2	40.1	35.1
1944.....	111.3	86.3	102.9	86.8	60.8	35.1
1945.....	113.3	83.8	100.9	82.0	53.9	35.1
1946.....	116.7	87.1	97.9	71.4	70.9	41.9
1947.....	110.1	84.2	97.4	62.3	71.5	59.8
1948.....	101.1	80.8	93.4	58.2	68.6	79.6
1949.....	97.2	84.1	99.5	58.9	115.7	108.4
1950.....	93.4	85.0	103.9	52.2	116.6	114.3
1951.....	90.1	84.6	110.6	47.7	106.7	97.0

Tabellen viser den voldsomme nedgang i hønse- og svineholdet under krigen. Også storfe- og geitholdet ble redusert, men ikke på langt nær så sterkt. Tallet på sau gikk litt opp og ned uten særlig store endringer, mens tallet på hest økte.

Etter krigen er tallet på hest gått ned igjen, storfeholdet har holdt seg forholdsvis konstant, sauholdet har økt, mens nedgangen i geitholdet har fortsatt. Hønse- og svineholdet økte til over førkrigsnivået, men viser siste år igjen noe nedgang.

Tabellen nedenfor viser mer detaljert husdyrholdet pr. 20. juni 1951 sammenliknet med 1950 og 1949.

	Husdyrholdet 20. juni			Endring 1950–51		Endring 1949–51	
	1951	1950	1949	I tall	I pst.	I tall	I pst.
Hester:							
Under 1 år	5 752	5 615	8 218	+ 137	+ 2.4	+ 2 466	+ 30.0
1 og 2 år	8 393	8 878	9 948	- 485	- 5.5	- 1 555	- 15.6
3 og 4 år	11 822	16 414	24 959	- 4 592	- 28.0	- 13 137	- 52.6
5—16 år	135 826	139 304	134 898	- 3 478	- 2.5	+ 928	+ 0.7
Over 16 år	22 035	20 303	20 243	+ 1 732	+ 8.5	+ 1 792	+ 8.9
I alt	183 828	190 514	198 266	- 6 686	- 3.5	+ 14 438	+ 7.3
Storfe:							
Under 1 år	273 968	277 229	269 696	- 3 261	- 1.2	+ 4 272	+ 1.6
Okser { 1—2 år	42 181	36 118	35 128	+ 6 063	+ 16.8	+ 7 053	+ 20.1
over 2 år	6 263	6 591	5 783	- 328	- 5.0	+ 480	+ 8.3
Kviger (som ikke har hatt kalv)	153 529	150 394	144 275	+ 3 135	+ 2.1	+ 9 254	+ 6.4
Kyr (som har hatt kalv)	754 591	766 268	769 251	- 11 677	- 1.5	- 14 660	- 1.9
I alt	1 230 532	1 236 600	1 224 133	- 6 068	- 0.5	+ 6 399	+ 0.5
Sauer:							
Under 1 år (lam) ...	967 468	910 637	843 589	+ 56 831	+ 6.2	+ 123 879	+ 14.7
Over 1 år	961 480	901 111	892 034	+ 60 369	+ 6.7	+ 69 446	+ 7.8
I alt	1 928 948	1 811 748	1 735 623	+ 117 200	+ 6.5	+ 193 325	+ 11.1
Geiter:							
Under 1 år (kje)	31 792	36 089	41 810	- 4 297	- 11.9	- 10 018	- 24.0
Over 1 år	87 036	93 956	104 784	- 6 920	- 7.4	- 17 748	- 16.9
I alt	118 828	130 045	146 594	- 11 217	- 8.6	- 27 766	- 18.9
Svin:							
Under 4 måneder ...	222 040	260 768	249 281	- 38 728	- 14.9	- 27 241	- 10.9
Over { slaktesvin ...	116 656	117 154	111 954	- 498	- 0.4	+ 4 702	+ 4.2
4 avls- { råner	2 176	1 947	2 250	+ 229	+ 11.8	- 74	- 3.3
mndr. { svin { purker	45 248	42 287	55 355	+ 2 961	+ 7.0	- 10 107	- 18.3
I alt	386 120	422 156	418 840	- 36 036	- 8.5	- 32 720	- 7.8
Høns:							
Voksne	3 320 489	3 911 996	3 710 906	- 591 507	- 15.1	- 390 417	- 10.5
Kyllinger	1 368 769	1 072 903	3 031 531	+ 295 866	+ 27.6	- 1662762	- 54.8

Tallet på hest gikk tilbake over hele landet. I alt var det en nedgang siste året på 6 700 eller 3,5 pst. Mens tallet på hest i den beste bruksalder (5—16 år) økte helt til i 1950, viste denne gruppen nedgang i 1951. Så lite oppdrett som det har vært i de siste årene, vil denne nedgangen nå fortsette i en årekke, mens tallet på eldre hest trøig vil øke.

I 1951 var det jamt over øking i tallet på okser og kviger, mens tallet på mjølkekryr gikk tilbake. Bare i enkelte fylker økte tallet på kyr. Forholdet mellom kviger og kyr har endret seg de siste årene, fra 17,7 kviger pr. 100 kyr i 1948 til 20,4 i 1951, omtrent sammen forholdstall som i 1939.

Sauholdet er økt forholdsvis sterkt de siste årene. Fra 1950 til 1951 økte tallet med vel 117 000, omtrent jamt fordelt på voksne og lam. Det var en sterk øking i alle fylker unntatt Hordaland. Tallet på sau viste øking også forrige år, og da særlig for lam. Tallet på sau i alt i 1951 var vel 11 pst. større enn tellingen i 1949 viste.

Geitholdet er fortsatt gått tilbake i nesten alle fylkene. Nedgangen siste år var vel 11 000. Nedgangen siden 1949 var ca. 19 pst.

Tallet på svin i alt var noe mindre pr. 20. juni 1951 enn på samme tid forrige år. Tallet på smågris var nesten 40 000 mindre, mens tallet på slaktegris var omtrent like stort som i 1950. Det var derimot en øking på knapt 3 000 purker siden 1950. Økingen falt særlig på noen av østlandsfylkene og Rogaland. Økingen var mindre enn den sterke nedgangen forrige år, og purketallet i 1951 var 18 pst. mindre enn i 1949.

Tallet på voksne høns gikk sterkt tilbake over hele landet. I alt var nedgangen nesten 600 000, derav ca. 170 000 bare i Rogaland fylke. Tallet på kyllinger var svært lavt i 1950 og økte noe i 1951 — med knapt 300 000, men kyllingtallet var også i 1951 lavt i forhold til tallet på voksne høns.

Tabell 2 bak i boka viser husdyrtallet pr. 20. juni 1951 fylkesvis.

Tabellen nedenfor viser endringene i husdyrhodet fylkesvis, henholdsvis fra 1949 og 1950.

a) I forhold til 1949 (1949 = 100).

	Hest	Storfe	Mjølkekyr	Sau	Geit	Svin	Voksne høns
Østfold	92.7	101.8	102.5	97.1	100.0	90.8	93.8
Akershus	93.3	98.2	96.9	105.1	67.0	103.3	86.0
Hedmark	91.6	97.6	93.5	110.3	71.3	98.2	87.2
Oppland	92.0	97.3	95.7	114.8	95.8	94.5	84.5
Buskerud	90.6	98.8	96.9	118.5	72.4	85.4	86.9
Vestfold	87.2	104.4	100.9	109.5	—	97.4	93.9
Telemark	87.7	97.0	97.1	113.2	67.1	86.7	89.7
Aust-Agder	94.6	99.5	96.4	102.9	47.5	70.5	80.3
Vest-Agder	94.8	101.8	100.1	119.7	46.1	55.6	97.6
Rogaland	91.8	108.8	104.0	112.9	65.4	107.0	90.2
Hordaland	96.0	97.4	95.0	100.5	86.9	71.8	94.3
Sogn og Fjordane ...	94.2	99.5	95.8	109.5	83.6	81.7	84.2
Møre og Romsdal	91.2	101.9	97.8	108.3	101.1	83.3	81.2
Sør-Trøndelag	94.8	103.3	100.9	110.5	55.4	87.2	85.9
Nord-Trøndelag	93.1	101.8	99.1	116.6	64.6	89.3	96.0
Nordland	95.8	100.1	96.6	113.7	67.5	57.3	88.7
Troms.....	95.6	99.6	100.8	116.3	90.2	69.3	83.1
Finnmark	99.9	101.2	104.6	127.1	89.2	84.4	81.1
Rikets bygder	92.7	100.5	98.1	111.1	81.1	92.2	89.5

b) I forhold til 1950 (1950 = 100).

Østfold	96.9	98.6	101.1	110.8	100.0	86.4	89.6
Akershus	96.1	97.6	98.3	106.9	70.6	95.8	85.6
Hedmark	96.0	98.0	96.6	106.8	82.0	107.9	84.0
Oppland	95.9	98.2	97.3	110.5	97.2	84.8	85.6
Buskerud	95.4	100.3	99.6	113.0	84.2	92.8	88.0
Vestfold	91.5	102.3	97.9	105.5	—	95.2	88.2
Telemark	92.1	96.8	98.6	110.3	76.7	88.9	84.2
Aust-Agder	99.1	98.8	98.6	104.8	80.7	96.3	79.3
Vest-Agder	96.7	98.8	99.5	110.6	77.0	65.5	80.5
Rogaland	97.1	103.3	102.4	106.6	94.2	97.5	81.1
Hordaland	98.0	96.6	96.0	97.4	91.5	70.7	89.2
Sogn og Fjordane ...	97.9	98.6	96.1	105.7	90.8	85.8	81.8
Møre og Romsdal	97.0	102.7	99.3	105.6	115.2	95.9	80.5
Sør-Trøndelag	97.1	100.4	100.0	104.6	80.1	83.0	87.1
Nord-Trøndelag	96.8	99.4	98.5	110.5	95.2	87.6	88.4
Nordland	98.2	99.5	96.8	107.8	78.0	69.2	90.0
Troms.....	97.7	100.1	98.9	110.2	93.3	96.9	86.9
Finnmark	102.6	102.9	97.6	117.7	92.4	84.4	60.7
Rikets bygder	96.5	99.5	98.5	106.5	91.4	91.5	84.9

Fra begynnelsen av 1936 har det vært hentet inn oppgaver gjennom jordstyrene over tallet på *bedekte purker*. Det har dog hele tiden vært vanskelig å få inn disse oppgavene. Det er bare $\frac{2}{3}$ av de herredene hvor det bruker være avlsråne, som har gitt oppgavene noenlunde regelmessig.

Etter oppgavene fra disse herredene, har tallet på bedekninger i de enkelte måneder i forhold til *samme måned foregående år* og samme måned i 1939 vært som tabellen nedenfor viser.

(Det er for hver måned bare tatt med oppgaver for herreder som en også har oppgaver fra i samme måned i sammenlikningsåret.)

	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
1937.....	105	99	100	97	95	95	93	97	93	80	86	95
1938.....	100	96	102	86	90	99	93	88	91	99	101	89
1939.....	99	108	103	108	103	104	111	114	110	105	105	109
1940.....	95	91	91	61	57	77	64	58	46	51	63	70
1941.....	77	94	94	140	135	97	98	90	92	106	107	119
1942.....	81	50	47	45	57	69	51	46	43	41	60	77
1943.....	124	136	112	125	155	148	200	205	209	227	184	141
1944.....	137	134	153	172	137	131	130	127	131	87	69	82
1945.....	86	83	78	59	53	68	78	80	96	162	163	117
1946.....	106	111	117	167	177	129	110	104	92	85	91	97
1947.....	99	78	73	78	74	75	67	67	76	80	102	109
1948.....	86	110	134	140	136	113	130	161	177	201	166	137
1949.....	148	173	175	139	132	138	140	124	119	99	99	99
1950.....	88	71	63	52	48	57	62	78	85	81	81	87
1951.....	88	92	89	123	137	146	146	124	106	111	101	97

I forhold til samme måned i 1939:

1940.....	95	91	91	61	57	77	64	58	46	51	63	70
1941.....	69	81	81	91	79	75	65	55	45	55	71	85
1942.....	57	42	40	41	47	53	33	25	19	23	44	66
1943.....	71	60	47	51	73	79	70	54	44	53	82	98
1944.....	97	81	71	90	104	108	93	73	58	46	55	81
1945.....	85	66	57	52	57	72	71	57	54	75	90	95
1946.....	87	73	65	89	100	93	80	63	49	67	79	89
1947.....	85	58	47	66	71	67	51	40	36	54	83	98
1948.....	69	63	62	90	94	74	69	62	65	106	135	140
1949.....	108	108	113	125	131	110	99	82	82	103	135	135
1950.....	98	78	72	65	60	64	63	67	84	109	118	
1951.....	86	73	69	81	80	88	86	78	74	87	106	105

Når en skal dømme om disse tallene, må en være oppmerksom på at det er store sesongmessige svingninger i tallet på bedekninger, med en topp i månedene november—januar og en annen i mai—juni. Av de registrerte bedekningene i 1951, falt 18 pst. på desember, 14 pst. på november og mellom 9 og 10 pst. på hver av månedene januar, mai og juni, mens det bare falt 4 pst. på hver av månedene august og september og mellom 5 og 6 pst. på februar, mars og juli.

Tallet på bedekninger var høyt i 1948 og 1949, og en fikk da også som før omtalt en sterk øking i svineholdet, og siden en sterk øking i tilførselen av svineslakt.

Etter nyttår 1950 sank tallet på bedekninger raskt måned for måned, både i forhold til 1949 og 1939. I mai 1950 var forholdstallet nede i 48 i forhold til mai 1949 og 60 i forhold til mai 1939. Siden økte det igjen og var for de fire siste månedene av 1950 mellom 81 og 87 i forhold til de samme månedene i 1949, de to siste månedene noe høyere enn i 1939.

I første kvartal 1951 var tallet på bedekninger mindre enn i første kvartal 1950, mens særlig annet og tredje kvartal lå betydelig over 1950.

For *pelsdyr* er det ikke hentet inn nye oppgaver for 1951. Tabellen nedenfor viser utviklingen i pelsdyrholtet siden 1939. For 1939 og 1946 er det avrundede tall fra tellingene, for de andre årene er det beregnede tall.

		Sølvrev	Blårev	Platinarev	Mink
20. juni	1939.....	493 000	29 000	5 000	26 000
»	1940.....	345 000	29 000	13 000	28 000
»	1941.....	235 000	35 000	14 000	30 000
»	1942.....	170 000	26 000	13 000	20 000
»	1943.....	175 000	28 000	11 000	22 000
»	1944.....	185 000	34 000	6 000	24 000
»	1945.....	180 000	50 000	8 000	26 000
1. sept.	1946.....	217 000	107 000	13 000	39 000
20. juni	1947.....	203 000	136 000	15 000	70 000
»	1948.....	153 000	90 000	12 000	80 000
»	1949.....	124 000	88 000	10 000	85 000
»	1950.....	130 000	73 000	6 500	87 000
»	1951.....	129 000	80 000	4 900	124 000

Husdyrproduktene.

I forbindelse med den representative tellingen i 1950 ble det hentet inn oppgaver over produksjonen av kjøtt, flesk, mjølk, egg og ull. Foreløpige resulter av denne undersøkelsen er gitt i Statistiske Meldinger nr. 6, 1951. I oversiktsheftet for Jordbruksstillingen 1949 vil det bli gjort nærmere rede for denne undersøkelsen.

På side 26 er oppgavene over den beregnede produksjon i tonn for rikets bygder stilt sammen med tidligere oppgaver (produksjon i alt uansett bruken).

Produksjonen av kumjølk, egg og ull var større i 1949/50 enn i noe tidligere år. Bare ett tidligere år (1934/35) viser større beregnet produksjon av flesk.

I 1949/50 fordelte produksjonen seg på de enkelte fylker som tabellen nederst på side 26 viser.

En beregning for 1950/51 viser nedgang i produksjonen av flesk, egg og geitmjølk, men noe øking for kjøtt, kumjølk og ull.

Husdyrproduksjonen¹⁾ i tonn. Rikets bygder.

	Kjøtt	Flesk	Kumjølk	Geitmjølk	Egg	Ull (uvasket)
1900.....	36 500	23 500	885 000	25 800	7 138	2 139
1907.....	38 698	31 000	1 038 448	26 930	6 756	2 127
1917.....	44 120	24 000	1 137 040	23 676	9 240	1 981
1927/28	55 275	30 904	1 189 500	28 660	16 925	2 459
1929/30	54 388	32 509	1 222 578	31 165	16 333	2 346
1931/32	58 486	35 725	1 258 076	33 903	18 787	2 589
1933/34	60 338	38 000	1 312 000	33 954	21 751	2 699
1934/35	59 049	45 041	1 301 490	33 218	21 561	2 601
1935/36	60 445	38 000	1 352 000	32 850	21 100	2 660
1936/37	61 032	38 721	1 364 242	32 587	21 311	2 680
1937/38	60 694	41 000	1 372 572	31 619	21 369	2 661
1938/39	62 750	40 000	1 412 698	30 237	21 640	2 721
1939/40	64 226	37 674	1 522 363	32 132	21 007	2 677
1940/41	53 600	30 000	1 360 000	28 000	14 000	2 600
1941/42	45 700	23 500	1 210 000	26 000	9 000	2 540
1942/43	45 450	18 500	1 130 000	24 000	6 000	2 600
1943/44	45 720	14 500	1 080 000	23 000	6 000	2 600
1944/45	47 750	16 500	1 040 000	23 000	6 000	2 750
1945/46	48 810	17 000	1 220 000	23 000	7 500	2 700
1946/47	49 053	26 589	1 333 851	19 870	9 816	2 618
1947/48	46 876	27 021	1 397 672	19 618	14 640	2 717
1948/49	51 287	19 979	1 477 753	19 568	21 175	2 770
1949/50	54 066	42 628	1 609 024	21 120	26 665	3 067
1950/51	56 426	38 696	1 632 000	19 250	25 265	3 225

Husdyrproduksjonen¹⁾ i tonn 1949/50. Fylkesvis.

	Kjøtt				Flesk	Mjølk		Egg	Ull (uvasket)
	Hest	Storfe	Sau	Geit		Kumjølk	Geitmjølk		
Østfold	115	2 533	38	-	3 646	106 932	4	2 315	9
Akershus	96	2 628	116	-	4 912	118 852	36	2 097	27
Hedmark	77	3 651	1 035	54	6 558	174 788	3 151	1 755	231
Oppland	119	3 556	1 104	106	4 963	159 142	4 753	1 332	228
Buskerud	51	1 723	397	14	2 305	81 729	604	1 107	73
Vestfold	29	1 701	43	-	2 420	67 446	11	2 036	10
Telemark	22	1 160	356	11	1 956	57 421	496	1 280	65
Aust-Agder	7	533	207	1	722	27 865	70	862	46
Vest-Agder	11	889	373	1	508	42 961	47	1 080	73
Rogaland	125	2 814	2 318	17	4 516	153 721	629	6 839	492
Hordaland	50	1 848	1 517	63	1 641	90 421	1 595	1 326	355
Sogn og Fjordane ..	157	2 128	1 379	100	1 391	71 543	2 599	385	307
More og Romsdal ..	85	2 035	1 194	34	1 370	97 011	1 098	895	254
Sør-Trøndelag	124	3 126	1 088	33	2 376	105 138	1 053	984	216
Nord-Trøndelag	80	2 841	844	18	2 495	101 908	1 086	1 445	174
Nordland	47	2 597	1 652	42	570	90 522	1 637	680	298
Troms	24	1 326	975	54	190	51 417	1 944	191	168
Finnmark	5	335	224	10	89	10 207	307	56	41
Rikets bygder	1 224	37 424	14 860	558	42 628	1 609 024	21 120	26 665	3 067

¹⁾ Produksjon i året, uansett bruken.

På de følgende sider gir en noen tall for omsetningen av husdyrprodukter.

Utviklingen i meieridriften siden 1939 går i store trekk fram av tabellen nedenfor.

	Innveid mjølk tonn	Produsert i alt i tonn						Mjølka er netto utbrakt i øre pr. kg
		Smør	Mager ost	Feit ost	Kasein og reve- ost	Geit- og fløte- mysost	Mager mysost og prim	
1939.....	792 621	17 589	1 926	8 678	2 598	5 965	1 834	18.80
1940.....	653 052	13 435	1 936	6 781	1 829	4 828	1 548	23.04
1941.....	524 757	8 424	6 190	972	910	4 826	1 660	28.75
1942.....	424 989	11 252	4 498	367	364	3 660	1 254	33.53
1943.....	375 509	8 959	2 808	174	591	2 101	1 077	35.51
1944.....	337 772	7 072	1 756	167	251	1 068	837	35.66
1945.....	341 892	4 107	747	1 170	310	1 432	505	37.11
1946.....	567 610	6 393	1 002	3 632	1 243	4 387	634	42.14
1947.....	647 352	7 949	1 163	4 634	1 483	4 879	1 013	45.75
1948.....	734 076	8 881	1 538	5 549	2 077	5 125	1 722	46.74
1949.....	890 569	10 716	1 759	9 486	3 303	8 621	1 419	47.30
1950.....	991 411	11 532	1 655	12 473	4 056	10 954	447	47.83
1951.....	1 010 000	11 200	2 000	13 800	4 000	12 700	450	ca. 50.00

Oppgavene for 1951 er foreløpige.

Tabellen nedenfor viser den innveide mjølkemengden i tonn for hver måned i disse årene etter meieriene månedsrapporter.

	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
1939...	56 828	55 573	66 944	67 791	79 388	78 521	70 047	63 869	60 828	58 145	53 245	55 554
1940...	61 098	59 023	63 569	54 533	49 640	58 094	56 378	51 778	46 377	42 446	40 120	42 229
1941...	44 816	41 075	48 048	50 643	55 019	50 517	45 925	39 159	37 637	33 688	28 451	30 533
1942...	33 220	30 593	33 404	39 738	41 668	46 080	45 051	36 163	32 504	27 247	23 349	23 799
1943...	24 750	23 235	27 021	31 200	38 845	44 812	41 480	35 741	30 163	24 826	20 725	19 929
1944...	21 362	21 029	24 992	28 692	34 220	39 215	38 723	33 864	28 721	21 448	16 617	16 462
1945...	16 630	14 605	16 840	21 750	27 589	40 046	38 972	37 269	32 463	33 412	30 829	31 584
1946...	36 185	34 022	38 965	47 962	59 710	60 141	58 478	53 039	48 085	45 277	40 325	39 728
1947...	45 030	39 526	47 684	58 325	69 230	70 271	65 306	57 401	52 493	47 274	43 007	46 380
1948...	47 357	44 569	53 816	69 289	79 563	81 709	71 413	64 275	57 145	51 522	49 847	53 252
1949...	57 232	56 310	69 726	81 259	95 681	95 055	82 939	78 179	69 433	63 435	60 376	65 463
1950...	70 888	69 027	85 259	91 597	106 125	106 628	95 188	86 924	76 746	65 136	60 186	63 750
1951...	71 868	70 387	82 427	97 246	105 059	109 401	103 238	89 381	74 421	68 539	60 208	63 558

Tallene er korrigert og stemmer derfor ikke helt med de etter hvert utsendte månedsrapporter.

Den innveide mjølkemengde i 1951 var 1,9 pst. større enn i 1950. Sammenliknet månedsvis med de samme måneder i 1950, viste mjølkemengden i 1951 for januar forholdstallet 101. Dette sank til 97 i mars, men steg igjen til 109 i juli, var nede i 97 i september og holdt seg på 100 de to siste månedene i året.

I forhold til treårsperioden 1937—1939 (= 100), var den innveide mjølkemengde i 1951 i januar 137 og steg til 159—169 i juni og juli. Siden sank forholds-tallet nokså raskt til 125—123 i november og desember. For hele året under ett var den innveide mjølkemengden i 1951 45 pst. større enn gjennomsnittlig i 1937—1939.

En må dog ikke ta dette som uttrykk for en tilsvarende stigning i den totale mjølkproduksjon. Særlig ved sammenlikningen med årene før krigen, er det mange andre forhold som spiller inn. Bl.a. er tallet på leverandører økt sterkt, og meieriene har overtatt en stor del av det salg som tidligere foregikk direkte fra produsent til forbruker.

I noen fylker var den innveide mjølkemengde i 1951 større enn noen gang tidligere, andre viste svak nedgang i forhold til 1950. Tydeligst nedgang viste Oppland, Hordaland, Sogn og Fjordane og Troms fylker. Møre og Romsdal og Nordland viste litt nedgang. I de andre fylker var det svak stigning.

I alle fylker var den innveide mjølkemengden i 1951 større enn før krigen, men stigningen er svært forskjellig fra fylke til fylke. I Østfold, Akershus og Telemark var stigningen i forhold til 1938 bare 12—16 pst., i Oppland, Aust-Agder og Troms 23—26 pst. Sogn og Fjordane har den sterkeste stigning — vel tredobling av mjølkemengden i forhold til 1938. I Hordaland, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag var den omtrent fordoblet.

Tabellen nedenfor viser produksjonen av smør og ost ved meieriene i de enkelte måneder etter månedsrapportene. Tonn.

	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
--	------	------	------	-------	-----	------	------	------	-------	------	------	------

S m ø r .

1939.....	1 212	1 175	1 470	1 565	1 794	1 923	1 831	1 431	1 411	1 324	1 220	1 201
1940.....	1 418	1 384	1 482	1 386	1 183	1 347	1 267	1 045	896	709	605	533
1941.....	753	715	801	871	864	798	620	662	653	523	334	607
1942.....	834	755	865	1 057	1 172	1 382	1 216	1 007	957	723	573	549
1943.....	605	525	600	739	975	1 265	1 134	956	789	586	414	355
1944.....	430	428	459	614	799	953	991	823	685	365	195	113
1945.....	158	115	123	270	462	762	528	393	369	364	289	265
1946.....	330	323	414	575	718	838	717	606	531	508	415	379
1947.....	451	394	498	833	1 008	1 091	968	704	639	515	436	423
1948.....	490	447	585	876	1 170	1 214	919	762	671	595	578	569
1949.....	708	559	818	1 243	1 595	1 610	1 250	817	699	509	474	446
1950.....	652	607	903	1 148	1 547	1 710	1 444	1 109	941	586	516	392
1951.....	650	604	846	1 208	1 374	1 627	1 605	1 068	813	601	429	346

H v i t o s t .

1939.....	805	703	831	965	1 051	1 057	898	767	852	871	712	643
1940.....	739	683	737	749	547	799	712	721	706	583	649	753
1941.....	920	666	864	911	728	673	483	437	461	327	210	290
1942.....	409	264	324	583	661	766	598	346	262	144	73	78
1943.....	107	110	131	256	443	664	486	308	209	101	38	50
1944.....	59	50	74	178	242	416	348	217	134	53	19	13
1945.....	25	20	20	64	174	429	330	229	191	169	124	136
1946.....	163	143	187	418	621	719	581	464	430	316	167	174
1947.....	247	174	276	672	766	925	771	545	450	262	172	178
1948.....	288	211	392	744	977	1 107	918	642	550	378	341	386
1949.....	578	477	758	1 233	1 435	1 513	1 229	1 037	824	652	553	659
1950.....	864	753	1 165	1 514	1 735	1 924	1 580	1 371	1 244	778	605	645
1951.....	917	849	1 186	1 674	1 830	2 017	1 981	1 589	1 293	1 106	696	663

B r u n o s t .

1939.....	550	564	711	688	799	808	725	607	554	570	500	483
1940.....	527	589	677	478	336	601	638	534	454	447	468	570
1941.....	640	605	756	800	832	656	553	397	328	265	173	283
1942.....	430	339	414	591	736	728	684	395	255	132	68	87
1943.....	133	153	199	343	524	634	504	302	163	85	35	39
1944.....	64	56	92	220	308	352	379	226	108	35	15	10
1945.....	19	16	23	67	153	413	400	261	165	152	115	149
1946.....	237	248	308	565	736	696	687	458	324	284	172	192
1947.....	302	279	363	669	845	850	734	513	396	269	169	175
1948.....	251	228	391	790	1 002	1 045	895	628	491	352	319	363
1949.....	539	532	821	1 066	1 300	1 285	1 068	900	677	556	555	663
1950.....	917	897	1 228	1 218	1 362	1 369	983	791	692	598	574	673
1951.....	946	970	1 188	1 433	1 470	1 508	1 428	1 134	901	804	668	749

Tabellen nedenfor viser tallet på kontrollerte slakt i de enkelte måneder i 1939 og 1949—1951.

Måned	1939	1949	1950	1951 ⁷⁾	1939	1949	1950	1951 ⁷⁾
S t o r f e .								
Januar	14 286	8 350	11 878	16 993	542	305	446	437
Februar	13 304	5 629	8 471	13 291	393	183	329	357
Mars	16 273	7 456	11 725	12 362	353	200	257	284
April	13 651	7 449	10 392	15 880	249	188	206	364
Mai	15 684	8 607	12 879	14 167	346	187	217	239
Juni	16 487	8 710	14 183	24 461	316	196	242	450
Juli	12 770	3 493	3 787	7 094	201	135	153	258
August	15 015	5 955	6 981	18 001	275	209	167	393
September ..	19 558	18 266	19 989	27 319	314	360	346	596
Oktober	23 867	15 863	23 703	35 322	948	2 049	1 121	2 128
November	20 356	17 314	18 665	31 753	1 181	1 743	1 285	2 791
Desember	15 794	19 504	20 623	23 053	661	761	551	1 291
Tilsammen ..	197 045	126 596	163 276	239 696	5 779	6 516	5 320	9 588
S v i n .								
Januar	24 654	2 979	40 627	31 455	11 119	4 221	7 993	9 792
Februar	25 153	3 935	40 213	27 281	7 511 ⁴⁾	31 109	3 515	4 568
Mars	32 698 ¹⁾	12 103	75 372	25 696	7 070 ⁵⁾	31 756	2 464	2 091
April	27 116 ²⁾	18 433	48 315	26 494	4 498	1 315	1 764	2 100
Mai	30 508	14 796	44 382	24 066	4 821	1 316	1 818	1 480
Juni	25 607	17 503	40 832	23 914	5 628	.991	1 497	1 902
Juli	21 039	12 748	23 903	18 173	18 951	515	723	9 437
August	22 379	14 386	25 887	18 912	56 815	31 397	24 923	31 648
September ..	18 625	16 554	26 822	19 295	70 548	51 579	49 597	63 532
Oktober	23 850	20 660	35 347	25 743	102 934	120 888	141 463	174 378
November	25 745	29 292	39 551	26 585	49 460	70 588	58 946	97 543
Desember	42 790	39 384	35 440	25 909	15 465	10 756	9 772	15 686
Tilsammen ..	320 164 ³⁾	202 773	476 691	293 523	354 820 ⁶⁾	356 431	304 475	414 157
S p e k a l v .								
Januar	18 570	15 996	18 768	18 244	3 204	261	457	784
Februar	18 090	16 656	17 004	17 590	3 761	280	388	895
Mars	25 012	30 385	28 769	25 989	5 121	448	592	1 098
April	25 599	30 911	26 578	27 131	4 967	562	670	1 497
Mai	17 257	17 379	16 547	14 366	6 708	584	736	1 791
Juni	14 560	11 195	11 530	12 873	6 329	621	823	2 412
Juli	11 037	7 376	6 788	8 222	4 205	366	397	1 294
August	10 731	5 797	5 054	6 086	4 132	384	480	1 427
September ..	12 034	7 914	6 499	7 466	4 523	1 689	2 031	2 783
Oktober	17 234	13 407	11 096	13 595	5 034	1 951	2 453	3 054
November	17 825	13 269	12 721	14 326	3 705	749	757	1 616
Desember	17 715	9 849	9 813	10 009	3 802	438	544	1 017
Tilsammen ..	205 664	180 134	171 167	175 897	55 491	8 333	10 328	19 668
G j ø k a l v .								

¹⁾ Herav 1 979 innført fra Finnland. ²⁾ Herav 2 991 innført fra Finnland og 193 fra Danmark. ³⁾ Herav 5 163 innførte. ⁴⁾ Herav 29 403 innført fra Argentina. ⁵⁾ Herav 30 371 innført fra Argentina. ⁶⁾ Herav 59 774 innførte. ⁷⁾ I juni 1951 ble det innført fra Danmark 1 127 storfe, 157 svin, 51 sau, 9 spekalv, 105 gjokalv.

En må være oppmerksom på at oppgavene over kontrollerte slakt også omfatter etterbesiktigede, når slakt som er kontrollert ett sted sendes videre til et annet sted, hvor det er kontrollstasjon. En har tidligere ikke hatt noen oppgaver over omfanget av denne etterbesiktigelsen. Fra og med juni måned 1951 har en imidlertid gjennom Veterinærdirektoratet fått slike oppgaver.

Under ett for de syv månedene juni—desember 1951 var det i alt gitt opp som kontrollerte:

Storfe	Hest	Svin	Sau	Geit	Spekalv	Gjøkalv
167 003	7 907	158 531	394 126	11 452	72 577	13 603

Herav var etterbesiktiget:						
19 208	756	23 977	72 471	502	850	785

Prosent etterbesiktigede av kontrollerte i alt:						
11.5	9.6	15.1	18.4	4.4	1.2	5.8

Omfanget av denne etterbesiktigelsen varierte således sterkt etter dyre slagene — fra 1,2 pst. for spekalv til 18,4 pst. for sau. Den varierte også ganske mye fra måned til måned. For de enkelte måneder var prosenten av etterbesiktigte:

	Storfe	Hest	Svin	Sau	Geit	Spekalv	Gjøkalv
Juni	14.2	2.4	7.3	8.6	1.0	1.4	4.7
Juli	12.4	1.9	18.7	27.2	8.8	2.3	11.0
August	13.5	1.3	17.6	22.6	1.8	—	3.9
September	10.3	3.0	18.9	27.3	1.5	0.4	6.2
Oktober	10.7	6.5	20.0	16.3	2.9	1.2	7.6
November.....	10.3	14.1	13.8	14.8	5.0	1.4	3.8
Desember	11.0	14.4	11.9	15.4	10.6	0.9	0.9

De månedsvise variasjoner er minst for storfeet, men selv her svinger det mellom 10 og 14 pst. Forholdet har sannsynligvis også variert mye fra år til år, men det er det ikke mulig å skaffe tall for nå.

Skinnproduksjonen fra pelsdyrgårdene er i de senere år anslått til:

	Sølvrev	Blårev	Platinarev	Mink
1939/40	370 000	21 000	2 000	16 000
1940/41	250 000	19 000	10 000	17 000
1941/42	160 000	27 000	12 000	22 000
1942/43	85 000	17 000	11 000	11 000
1943/44	85 000	17 000	9 000	12 000
1944/45	100 000	18 000	4 000	13 000
1945/46	100 000	23 000	4 000	14 000
1946/47	140 000	70 000	7 000	19 000
1947/48	147 000	116 000	11 000	43 000
1948/49	107 000	70 000	9 000	55 000
1949/50	80 000	71 000	7 500	58 000
1950/51	70 000	56 000	4 500	55 000
1951/52	88 000	69 000	4 900	74 000

Lønningene i jordbruket 1951/52.

Arlige oppgaver over lønningene i jordbruket er hentet inn fra driftsåret 1915/16. De første årene ble oppgavene hentet inn av Selskapet for Norges Vel. Fra 1923/24 ble statistikken overtatt av Byrået. De oppgaveren hadde tidligere, var 5-årige.

Oppgavene blir hentet inn ved spørreskjema som hvert år i januar blir sendt til fire gårdbrukere i hvert herred, utpekt av ordførerne. For driftsåret 1951/52 er det kommet inn 1 149 oppgaver.

Oppgavene skal gjelde den arbeidslønn som alminnelig blir betalt i herredet. Det er altså ikke individuelle lønnsoppgaver.

En spør etter lønningene særskilt for menn og kvinner, for sommerhalvåret og vinterhalvåret, så vel for mer faste arbeidere (tjenere og fjøsrøktere) som for dagarbeidere. Under dagarbeid er skilt mellom de ulike onnearbeider, videre grøfting, muring og tømmermannsarbeid.

For dagarbeid spør en både etter lønn på arbeidsgiverens kost og på egen kost.

For skogsarbeid spør en etter daglønn for alminnelig skogsarbeid og for kjøring, videre etter hogstpris pr. m³, for favneved og for reisved.

På grunnlag av de innkomne oppgaver regner en ut gjennomsnittslønninger fylkesvis og for riket. Både fylkes- og rikstallene er uveide gjennomsnitt av tallene for de herreder som har gitt oppgave.

De oppgaveren har fått på denne måten, mener en er fullt brukbare til å vise *bevegelsen* i lønnsnivået, men det sier seg selv at de oppgitte og utregnede gjennomsnittstall dekker over store variasjoner. En får ikke noe uttrykk for spredningen på lønnsgrupper, f.eks. etter alder.

Disse forhold har en søkt belyst ved individuelle oppgaver som ble hentet inn i 1951 sammen med oppgavene til den representative areal- og husdyrtellingen. (Se side 34 flg.)

Som gjennomsnitt for hele landet var lønningene i kr.:

	Årslønn (hertil kost og losji)		Daglønn i sommerhalvåret på egen kost						Daglønn for skogsarb. i vinter- halvåret	Gj.sn.dagsfortje- neste for skogskjø- ring (mann og hest)	
			Våronn		Slåtonn		Skuronn				
	Tje- nestegutte- rutter	Tje- nestejente- ruter	Menn	Kvin- ner	Menn	Kvin- ner	Menn	Kvin- ner			
1938/39..	576	382	5.23	3.46	5.68	3.65	5.35	3.59	3.79	5.41	8.84
1939/40..	624	411	5.55	3.68	6.05	3.89	5.65	3.82	4.13	5.87	9.65
1940/41..	690	438	6.20	4.07	6.70	4.33	6.34	4.29	4.82	6.70	11.44
1941/42..	892	535	8.20	5.26	9.01	5.65	8.38	5.45	6.44	8.80	14.81
1942/43..	1 093	648	9.78	6.26	10.39	6.54	9.67	6.34	7.92	10.56	18.29
1943/44..	1 237	746	10.61	6.86	11.28	7.13	10.46	6.98	8.45	11.12	18.82
1944/45..	1 366	845	11.48	7.38	12.09	7.78	11.54	7.51	9.09	11.98	20.61
1945/46..	1 580	974	12.12	8.00	12.84	8.40	12.30	8.25	10.04	13.18	21.99
1946/47..	1 981	1 170	14.34	9.42	15.06	9.79	14.27	9.55	11.92	15.63	24.69
1947/48..	2 312	1 347	16.06	10.56	17.08	11.02	16.16	10.75	13.87	17.60	27.76
1948/49..	2 599	1 535	17.44	11.49	18.44	12.01	17.53	11.72	14.90	19.10	29.44
1949/50..	2 783	1 678	18.27	12.32	19.25	12.80	18.44	12.52	15.59	19.63	29.88
1950/51..	2 994	1 829	19.62	13.26	20.59	13.77	19.64	13.42	16.97	21.39	31.10
1951/52..	3 347	2 041	21.94	14.91	22.98	15.53	22.14	15.29	19.97	24.80	36.99

Tabell 5 og 6 bak i boka viser gjennomsnittslønnen for bygdene i 1951/52 sammenliknet med 1950/51 og gjennomsnittstallene fylkesvis i 1951/52 for alle de lønnsformene disse oppgavene omfatter. I tabell 8 er tallene stilt sammen med oppgavene for 1938/39.

Årslønnen for tjenestegutter var i 1951/52 gjennomsnittlig kr. 3 347 mot kr. 2 994 i 1950/51 og kr. 576 i 1938/39. I Nord-Norge, Trøndelag og på Vestlandet, unntatt Rogaland, var årlønnen ca. kr. 2 600—3 200. Ellers lå den for det meste på omkring kr. 3 700—3 900.

I forhold til 1950/51 er årlønnen steget i alle fylkene, med fra 6 til 22 pst. I forhold til 1938/39 er stigningen fylkesvis 390—590 pst., men for de fleste fylkene ligger prosenten mellom 450 og 500. (Se tabellen side 32.)

Årslønnen for tjenestejenter var i 1951/52 kr. 2 041 mot kr. 1 829 i 1950/51 og kr. 382 i 1938/39, en stigning på henholdsvis 12 og 434 pst. Også for tjeneste-

jenter er lønningene lavest i Nord-Norge, Trøndelag og på Vestlandet, unntatt Rogaland, med årlønn omkring kr. 1 500—2 200. Ellers var årlønnen for det meste omkring kr. 2 300—2 500.

I alle fylkene er lønnen steget siden 1950/51, med fra 3 til 19 pst. Stigningen fra 1938/39 varierte fra 360—520 pst. (Se tabellen nedenfor.)

Årlønnen for mannlige fjøsrøktere var i 1951/52 kr. 4 283 mot kr. 3 826 i 1950/51 og kr. 759 i 1938/39, en øking på 12 pst. siste året og 464 pst. siden 1938/39.

For kvinnelige fjøsrøktere var årlønnen i 1951/52 kr. 2 576 mot kr. 2 432 i 1950/51 og kr. 508 i 1938/39, en øking på 6 pst. siste året og 407 pst. siden 1938/39.

Oppgavene over årlønnen for tjenestegutter og -jenter og fjøsrøktere gjelder kontantlønnen. Hertil kommer verdien av kost og losji. Årlønn for folk

Årlønn for tjenere.

	Menn						Kvinner					
	1951/ 52	1950/ 51	1938/ 39	Endr. i pst. fra		1951/ 52	1950/ 51	1938/ 39	Endr. i pst. fra		1950/ 51	1938/ 39
				1950/ 51	1938/ 39				1950/ 51	1938/ 39		
Østfold	3 867	3 572	691	+ 8.3	+ 459.6	2 533	2 244	522	+ 12.9	+ 385.2		
Akershus.....	3 868	3 457	721	+ 11.9	+ 436.5	2 529	2 179	547	+ 16.1	+ 362.3		
Hedmark	3 783	3 105	664	+ 21.8	+ 469.7	2 277	1 949	444	+ 16.8	+ 412.8		
Oppland	3 687	3 371	649	+ 9.4	+ 468.1	2 332	2 272	452	+ 2.6	+ 415.9		
Buskerud	3 897	3 360	671	+ 16.0	+ 480.8	2 430	2 050	498	+ 18.5	+ 388.0		
Vestfold	3 850	3 304	669	+ 16.5	+ 475.5	2 507	2 182	513	+ 14.9	+ 388.7		
Telemark	3 896	3 484	647	+ 11.8	+ 502.2	2 454	2 363	442	+ 3.9	+ 455.2		
Aust-Agder....	3 871	3 228	678	+ 19.9	+ 470.9	2 315	1 946	441	+ 19.0	+ 424.9		
Vest-Agder	3 397	3 099	600	+ 9.6	+ 466.2	1 949	1 766	390	+ 10.4	+ 399.7		
Rogaland	3 879	3 583	644	+ 8.3	+ 502.3	2 529	2 371	419	+ 6.7	+ 503.6		
Hordaland	3 169	2 943	521	+ 7.7	+ 508.3	2 104	1 901	354	+ 10.7	+ 494.4		
Sogn og Fj... .	3 249	2 966	542	+ 9.5	+ 499.4	2 187	1 983	378	+ 10.3	+ 478.6		
Møre og Romsd.	3 060	2 722	440	+ 12.4	+ 595.5	1 902	1 731	308	+ 9.9	+ 517.5		
Sør-Trondelag	3 080	2 794	466	+ 10.2	+ 560.9	1 862	1 668	320	+ 11.6	+ 481.9		
Nord-Tr.lag ..	2 898	2 655	534	+ 9.2	+ 442.7	1 805	1 613	345	+ 11.9	+ 423.2		
Nordland	2 829	2 466	510	+ 14.7	+ 454.7	1 551	1 300	267	+ 19.3	+ 480.9		
Troms	2 608	2 463	532	+ 5.9	+ 390.2	1 425	1 319	261	+ 8.0	+ 446.0		
Finnmark	2 563	2 380	492	+ 7.7	+ 420.9	1 562	1 321	295	+ 18.2	+ 429.5		
Bygdene i alt.	3 347	2 994	576	+ 11.8	+ 481.1	2 041	1 829	382	+ 11.6	+ 434.3		

Daglønn i slåttonna på egen kost.

Østfold	23.99	20.96	6.10	+ 14.5	+ 293.3	17.98	15.56	4.53	+ 15.6	+ 296.9		
Akershus.....	22.39	20.08	5.81	+ 11.5	+ 285.4	17.50	14.56	4.11	+ 20.2	+ 325.8		
Hedmark	21.90	18.20	5.32	+ 20.3	+ 311.7	15.45	13.72	3.63	+ 12.6	+ 325.6		
Oppland	21.71	19.28	5.10	+ 12.6	+ 325.7	14.88	13.96	3.47	+ 6.6	+ 328.8		
Buskerud	25.11	22.71	5.92	+ 10.6	+ 324.2	17.68	15.25	3.97	+ 15.9	+ 345.3		
Vestfold	23.95	20.51	6.37	+ 16.8	+ 276.0	17.30	15.02	4.15	+ 15.2	+ 316.9		
Telemark	25.51	22.26	6.06	+ 14.6	+ 321.0	16.79	13.77	3.79	+ 21.9	+ 343.0		
Aust-Agder....	23.30	21.44	6.21	+ 8.7	+ 275.2	13.78	11.79	3.63	+ 16.9	+ 279.6		
Vest-Agder	24.24	21.18	6.80	+ 14.4	+ 256.5	14.78	14.22	4.06	+ 3.9	+ 264.0		
Rogaland	23.83	21.03	5.96	+ 13.3	+ 299.8	17.48	14.39	4.04	+ 21.5	+ 332.7		
Hordaland	22.61	19.61	5.51	+ 15.3	+ 310.3	15.99	12.61	3.62	+ 26.8	+ 341.7		
Sogn og Fj... .	21.61	18.95	4.80	+ 14.0	+ 350.2	14.47	12.74	3.35	+ 13.6	+ 331.9		
Møre og Romsd.	22.03	20.42	5.30	+ 7.9	+ 315.7	14.76	12.78	3.53	+ 15.5	+ 318.1		
Sør-Tr.lag	22.81	20.55	5.07	+ 11.0	+ 349.9	16.90	15.27	3.56	+ 10.7	+ 374.7		
Nord-Tr.lag ..	21.12	20.21	5.09	+ 4.5	+ 314.9	13.99	13.32	3.43	+ 5.0	+ 307.9		
Nordland	22.93	20.53	5.54	+ 11.7	+ 313.9	14.58	12.89	3.10	+ 13.1	+ 370.3		
Troms	23.25	21.11	5.28	+ 10.1	+ 340.3	15.38	15.07	2.93	+ 2.1	+ 424.9		
Finnmark	24.29	23.55	6.20	+ 3.1	+ 291.8	14.55	13.55	3.76	+ 7.4	+ 287.0		
Bygdene i alt .	22.98	20.59	5.68	+ 11.6	+ 304.6	15.53	13.77	3.65	+ 12.8	+ 325.5		

som holder egen kost er ikke tatt med i denne statistikken, men er omtalt senere i avsnittet om de individuelle lønnsoppgaver.

Den gjennomsnittlige daglønnen for onnearbeid i sommerhalvåret var i 1951 for menn på arbeidsgiverens kost kr. 17,76 i våronna, kr. 19,16 i slåttonna og kr. 17,99 i skuronna, på egen kost henholdsvis kr. 21,94, kr. 22,98 og kr. 22,14 — en stigning på 12—13 pst. siste året. Siden 1938/39 er lønningene på arbeidsgiverens kost steget sterkere enn på egen kost, med henholdsvis ca. 350—370 pst. og 305—320 pst.

Når en skal dømme om disse tallene, må en være oppmerksom på at de oppgavene Byrået får over daglønnen, som regel gjelder kortvarig arbeid i de travleste onnetidene, og som derfor betales høyere enn hvor det gjelder mer fast og stadig arbeid.

Daglønnen for kvinner i onnearbeid var i våronna 1951 kr. 11,63, i slåttonna kr. 12,43 og i skuronna kr. 12,04 på arbeidsgiverens kost, og henholdsvis kr. 14,91, kr. 15,53 og kr. 15,29 på egen kost — en stigning på 11—14 pst. siste året og 325—400 pst. siden 1938/39.

Tabellen på side 32 viser fylkestall også for daglønn i slåttonna på egen kost. I forhold til forrige år, steg daglønnen for menn i alle fylkene — med fra 3 til 20 pst. Stigningen fra 1938/39 varierer fra 250 til 350 pst. Også for kvinner steg daglønnen siste året i alle fylkene — med til dels over 20 pst. Siden 1938/39 var stigningen i de fleste fylkene omkring 300—350 pst.

For håndverkere ligger daglønnen fremdeles noe høyere enn for gårdsarbeidere. For murere er daglønnen i sommerhalvåret på arbeidsgiverens kost kr. 21,88, på egen kost kr. 26,01 og for tømmermann henholdsvis kr. 22,57 og kr. 26,27, en stigning på 11—12 pst. fra forrige år. Siden 1938/39 er daglønnen for håndverkere steget noe mindre enn for jordbruksarbeidere, med ca. 260—300 pst. i sommerhalvåret.

Skogsarbeid. For riket under ett er den gjennomsnittlige hogstpris pr. m³ barket tømmer siste året gått opp fra kr. 9,89 til kr. 12,56 og for ubarket tømmer fra kr. 6,77 til kr. 8,58. For favneved er hogstprisen gått opp fra kr. 23,89 til kr. 30,33 og for reisved (1 meters reis) fra kr. 1,89 til kr. 2,44. Den gjennomsnittlige daglønn for skogskjøring (mann og hest) er gått opp fra kr. 31,10 til kr. 36,99 og for skogsarbeid fra kr. 21,39 til kr. 24,80. Alle oppgavene gjelder vinterhalvåret. Stigningen i hogstprisene er ca. 27—29 pst., mens stigningen for kjøring og annet skogsarbeid er noe mindre, ca. 19 og 16 pst.

Kostdagsverdien. Den verdi en tillegger kost og losji, finner en ved å sammenholde oppgavene over den lønnen som blir betalt for arbeid på egen kost og for arbeid på arbeidsgiverens kost. For de lønnskategorier som en har slike oppgaver for, varierer kostdagsverdien (rikstallet) for menn mellom kr. 3,70 og kr. 4,83 mot kr. 3,44 og kr. 4,42 forrige år, og for kvinner mellom kr. 3,10 og kr. 3,29 mot kr. 2,65 og kr. 2,94 forrige år.

Siden 1938/39 har kostdagsverdien steget langt mindre enn lønningene. Kostdagsverdien er knapt 3 ganger så høy, mens lønningene er 4—6 ganger så høye som i 1938/39.

Tarifflonnene som er avtalt mellom Jordbruks Arbeidsgiverforening og Norsk Skog- og Landarbeiderforbund ble økt med 17 øre pr. time fra 15. april 1951 i samsvar med tariffrevisjonen i andre fag. I oktober 1951 satte arbeiderne fram krav om indeksregulering og om ytterligere lønnstillegg, og den løpende overenskomst ble sagt opp. Ved Lønnsnemndas kjennelse av 7. desember 1951 ble det gitt et dyrtidstillegg på 21 øre pr. time, gjeldende fra 15. oktober 1951. Ny avtale trådte i kraft fra 15. januar 1952. Timelønnen ble da økt med 20 øre.

For de viktigste satsene var tarifflønnen:

	Gårdssarbeider over 21 år		Fjørskrøkter ved fjøs med 15—19 kyr	Kvinnelig innehj. over 20 år med fri kost og losji
	med månedslønn	med timelønn		
Fra 15. jan. 1950..	Kr. pr. mnd. 337.00	Kr. pr. time 1.80	Kr. pr. mnd. 385.00	Kr. pr. mnd. 140.00
» 15. okt. 1950..	372.00	1.98	425.00	168.00
» 15. april 1951..	406.00	2.15	464.00	199.50
» 15. okt. 1951..	448.00	2.36	510.00	227.50
» 15. jan. 1952..	488.00	2.56	554.00	255.00

For gårdssarbeider og fjørskrøkter er lønnen bruttolønn. Hvis arbeiderne har kost og losji på gården, gjøres fradrag i lønnen. Satsene for kost og losji var for de tilsvarende terminer kr. 3,25, kr. 3,65, kr. 3,90, kr. 4,25 og kr. 4,55 pr. dag.

Ferieloven av 1947 sikrer også jordbruksarbeiderne rett til 3 ukers ferie etter fullt opptjeningsår. Midlertidig lov av 1948 om arbeidsvilkår for jordbruksarbeidere, med bestemmelser om arbeidstid m.m., er forlenget til utgangen av 1953.

Lønnstelling pr. 20. juni 1951.

I forbindelse med den representative jordbruksstellingen i 1951 ble det som nevnt hentet inn individuelle lønnsoppgaver. Oppgavene skulle bare gjelde den leide arbeidshjelpen som var i fast arbeid på brukene tellingsdagen. Spørsmålene gjaldt lønnsmottakernes alder, sivilstand og tjenestetid, arbeidets art og arbeidslønnen.

Spørsmålene var til dels noe mangelfullt besvart, men det var mulig å arbeide oppgaver for i alt 2 990 personer, fordelt på 1 810 bruk. Det var 1 936 menn og 1 054 kvinner.

Etter jordbruksstellingen i 1949 var det 26 276 bruk over 5 dekar som hadde fast leiehjelp om sommeren (sommeren 1948) med i alt 28 326 menn og 19 982 kvinner som fast leiehjelp. I forhold til disse tallene svarer lønnstellingens materiale til 6,9 pst. av brukene med fast leiehjelp, 6,8 pst. av menn og 5,3 pst.

Klasser og distrikter	Lønnstellingen 1951						Jordbruksstellingen 1949	
	Tallet på bruk og personer med lønnsoppgave						Bruk med fast leiehjelp sommeren 1948	
	Absolutte tall			Relative tall			Relative tall	
	Bruk	Personer		Bruk	Personer i alt	Bruk	Fast leiehjelp. Personer i alt	
		Menn	Kvinner	I alt				
5.1—20 dek.	89	32	74	106	4.9	3.6	9.6	6.6
20.1—100 »	801	467	527	994	44.3	33.2	48.8	36.4
100.1—200 »	511	511	248	759	28.2	25.4	25.5	24.8
Over 200 »	409	926	205	1 131	22.6	37.8	16.1	32.2
I alt	1 810	1 936	1 054	2 990	100.0	100.0	100.0	100.0
Østlandet ...	987	1 376	533	1 909	54.5	63.9	50.2	60.5
Trondelag ...	251	225	147	372	13.9	12.4	13.3	11.6
Rogaland ...	131	105	63	168	7.2	5.6	6.6	5.3
Ellers	441	230	311	541	24.4	18.1	29.9	22.6

av kvinner i fast tjeneste. Når disse prosentene ligger lavere enn 10, som er utvalgsprosenten for hele det representative materiale, skyldes dette både ubesvarte oppgaver og en alminnelig nedgang i arbeidshjelpen.

Tabellen nederst på side 34 viser tallet på bruk og personer med lønnsoppgave, fordelt på størrelsesklasser og distrikter, sammenliknet med fordelingen etter tellingen i 1949.

Fordelt etter bruksstørrelsen, synes de minste brukene å være underrepresentert og de største brukene overrepresentert, og det er også noen skjevhetsdistriktsvis i forhold til oppgavene fra 1949.

Oppgavene skulle omfatte all hjelp, uansett arbeidets art. Etter de opplysninger som ble gitt, kunne en dele materialet etter stilling slik som tabellen nedenfor viser.

Tallet på lønnsmottakere delt etter stilling.

	Menn		Kvinner		
	Tall	Pst.	Tall	Pst.	
Gårdssbestyrere	64	3.3	Husholdersker	112	10.6
Arbeidsformenn	85	4.4	Tjenestejenter	612	58.1
Gårdssarbeidere	1 359	70.2	Budeier	271	25.7
Fjøsrøktere	310	16.0	Andre og uoppgett	59	5.6
Andre og uoppgett	118	6.1			
I alt	1 936	100.0	I alt	1 054	100.0

Det er imidlertid ikke alltid helt klart skille mellom stillingene, dels fordi benevnelsene ikke alltid dekker samme begrep, dels fordi arbeidet kan være flersidig.

Henholdsvis vel 3 og vel 4 pst. av oppgavene for menn gjaldt gårdssbestyrer og arbeidsformann («agronom», husbandskar o.likn.). Den største gruppen av menn — 70 pst. — var gårdssarbeidere. Mange av disse hadde skogssarbeid om vinteren, men folk med skogssarbeid hele året var ikke med her. Ca. 16 pst. av mennene var fjøsrøktere. Under «andre» kommer et fåtall hjelperøktere og svinerøktere og ellers stallkar, gartner, sjåfør og andre spesialstillinger.

Av kvinner var over 10 pst. benevnt husholderske. Den største gruppen — 58 pst. — var tjenestejenter. Gruppen budeier, på ca. 26 pst., var forholdsvis større enn gruppen fjøsrøktere for menn. Det er imidlertid vanskelig å skille skarpt mellom tjenestejente som også steller fjøs, og budeie som også hjelper til inne. Gruppen omfatter her også hjelperøkter (underbudeie). Gruppen «andre» gjaldt for kvinner mest gartnerhjelp og dessuten mannlige lønnsmottakeres kone, hvor både mannen og kona hadde arbeid på samme bruk og med felles lønn.

Fylkesvis er tallet på lønnsoppgaver (personer) tatt inn i tabell 7 bak i boka. De fleste av oppgavene kommer fra Akershus, Hedmark og Oppland med ca. 4—500 oppgaver fra hvert av fylkene. Fra Telemark, Agderfylkene og fylkene i Nord-Norge kom det inn bare ca. 70 eller mindre pr. fylke. Ellers lå tallet på oppgaver mellom ca. 100 og ca. 200 pr. fylke. I østlandsfylkene, Rogaland og Trøndelag var det flere oppgaver for menn enn for kvinner. I de andre fylkene var det like mange eller flere oppgaver for kvinner enn for menn.

Alderens var gitt opp for de fleste av lønnsmottakerne, som det vil gå fram av tabellen øverst på side 36.

Tallet på personer delt etter alder.

Alder (fylte år)	Menn				Alder (fylte år)	Kvinner			
	I alt		Gård- bestyr- rere, arbeids- formenn	Gård- arbei- dere, fjørskøk- tere og andre		I alt		Hus- holder- sker	Tjeneste- jenter, budeier og andre
	Tall	Pst.	Pst.	Pst.		Tall	Pst.	Pst.	Pst.
Under 16 år	55	3.0	—	3.3	Under 16 år.	29	2.9	—	3.2
16—17 år ..	146	8.0	—	8.6	16—17 år ..	102	10.0	0.9	11.2
18—20 » ..	180	9.8	0.7	10.6	18—19 » ..	120	11.8	0.9	13.1
21—39 » ..	924	50.3	70.5	48.5	20—39 » ..	436	43.0	36.4	43.8
40—59 » ..	434	23.6	26.7	23.4	40—59 » ..	258	25.4	50.0	22.4
60 år og over	98	5.3	2.1	5.6	60 år og over	70	6.9	11.8	6.3
Sum ...	1837	100.0	100.0	100.0	Sum ...	1015	100.0	100.0	100.0
Uoppgett alder	99	—	—	—	Uoppgett alder	39	—	—	—
I alt ...	1936	—	—	—	I alt ...	1054	—	—	—

Av menn med oppgitt alder var ca. 20 pst. under 21 år og ca. 29 pst. over 40 år. Av kvinnene var ca. 25 pst. under 20 år og ca. 32 pst. over 40.

Aldersfordelingen var noe forskjellig etter stillingen. Gårdbestyrere og arbeidsformenn var praktisk talt alle over 21 år, og forholdsvis få var over 60 år. Gårdarbeidere, røktere m.fl. var mer jamt fordelt på aldersklassene. For begge disse hovedgrupper var denne aldersfordelingen meget nær den samme som folketellingen i 1946 viste.

Det var forholdsvis mange husholdersker over 60 år, mens det av gruppen tjenestejenter, budeier m.fl. var forholdsvis mange under 20 år. Av de eldre i denne gruppen var det forholdsvis mange budeier.

Det var også distriktsvis forskjell i aldersfordelingen. Se tabell 7 bak i boka. Tabellen nedenfor viser aldersfordelingen i relative tall særskilt for gårdsarbeidere og tjenestejenter.

Gårdarbeidere og tjenestejenter.
Relative tall etter alder og landsdeler.

Landsdeler	Gårdarbeidere			Tjenestejenter		
	under 21 år	21—39 år	over 40 år	under 20 år	20—39 år	over 40 år
Østlandet	21.3	49.7	29.0	32.8	48.1	19.1
Agder	36.9	36.8	26.3	27.5	30.0	42.5
Vestlandet	43.0	43.8	13.2	34.9	38.5	26.6
Trøndelag	29.0	43.8	27.2	40.0	30.0	30.0
Nord-Norge	27.6	48.3	24.1	33.3	39.6	27.1
Riket	26.6	47.7	25.7	34.0	41.0	25.0

Særlig på Vestlandet var det forholdsvis mange gårdarbeidere under 21 år og forholdsvis få over 40 år, mens Østlandet forholdsvis hadde få under 21 år og mange over 40 år. For tjenestejenter var forskjellen mellom Østlandet og Vestlandet mindre utpreget. Tallet på oppgaver var her mindre, og prosentene er mer usikre.

Etter den lønnsmåten som ble brukt, ble oppgavene også delt i gruppene «på egen kost» og «på arbeidsgiverens kost». Da oppgavene bare gjaldt fast leiehjelp, hadde de med fri kost som regel også fritt losji hos arbeidsgiveren.

Tallet på lønnsmottakere etter lønnsmåte og sivilstand. Absolitte tall.

	Til-sammen	Menn		Kvinner	
		I alt	Derav gifte	I alt	Derav gifte
På egen kost	748	666	534	82	59
På arbeidsgivers kost	2 242	1 270	140	972	39
I alt ...	2 990	1 936	674	1 054	98

Ca. 75 pst. av den faste leiehjelpen hadde kosten hos arbeidsgiveren, ca. 66 pst. av mennene og ca. 92 pst. av kvinnene. Det var mest gifte folk som holdt kosten selv, og få av de gifte hadde kosten hos arbeidsgiveren.

Av menn i alt var det ca. $\frac{1}{3}$ som var gifte. I noen få tilfelle var mann og kone i arbeid på samme bruk og med felles lønn. Medregnet disse, var det ca. 9 pst. av kvinnene som var gifte.

Lønnsmottakere på egen kost hadde for det meste fri bolig og visse naturalier i tillegg til kontantlønnen, men for ca. $\frac{1}{3}$ av lønnsmottakerne på egen kost ble hele lønnen gitt opp som kontantlønn.

Tabell 7 bak i boka viser at både lønn på egen kost og gifte gårdsfolk er mer vanlig på Østlandet enn ellers. Dette er i samsvar med den forskjellen i aldersfordelingen som er nevnt tidligere.

Oppgavene over arbeidslønnen skulle spesifiseres i kontantlønn og naturalytelser. Kontantlønnen skulle en gi opp i kroner pr. dag eller pr. måned og på grunnlag av dette føre opp beregnet kontantlønn, pr. år. Naturalytelsene skulle føres opp samlet som beregnet årsverdi, enten som kost og losji eller som familiebolig + eventuelle naturalier (mjølk, poteter o.likn.). Summen av kontantlønn pr. år og naturalytelser pr. år ble ført opp som årlønn i alt. En fikk på denne måten såvidt mulig sammenliknbare tall for samlet årlønn på tellingsdagens lønnsnivå for hver enkelt lønnsmottaker. Da lønnen ofte er forskjellig om sommeren og om vinteren, må en være oppmerksom på at årlønn i alt etter dette gjelder lønnsnivået sommeren 1951. Oppgavene gir ikke holdepunkter til å dømme om i hvilken grad overtid, akkordfortjeneste o.likn. er tatt med, men etter tellingens art har en ikke lagt vekt på dette.

Årlønnen varierer etter arbeidets art og etter lønnsmottakerens alder. Bruksstørrelsen har i noen tilfelle betydning for lønnen, og gjennomgående er det forskjell i lønnsnivået etter lønnsmåten, samtidig som den anslalte verdi av kost og losji veksler. Både i selve kontantlønnen og den oppgitte verdi av kost og losji, er det distriktsvis variasjon. I tillegg til de forhold som er nevnt, viser materialet en sterk individuell variasjon i lønningene. En må videre være oppmerksom på at tallet på lønnsoppgaver er lite.

M e n n.

Den gjennomsnittlige årlønn i alt (naturalverdien medregnet) for alle menn en har oppgave for, var kr. 4 858. Delt etter stilling, hadde gårdsbestyrer høyest lønn med kr. 6 172 pr. år. Arbeidsformann og fjøsrøkter lå noe lavere med kr. 5 693 og kr. 5 510 pr. år, mens årlønnen for gårdsarbeider gjennomsnittlig var kr. 4 570. For andre stillinger var tallet på oppgaver for lite til at en kan gi noen gjennomsnittstall.

Gjennomsnittlig årslønn etter stilling og lønnsmåte.

Stilling	Alle	På egen kost	På arbeidsgivers kost	
	Årslønn i alt	Årslønn i alt	Årslønn i alt	Derav kontantlønn
Gårdssbestyrere	Kr. 6 172	Kr. 6 926	Kr. 4 835	Kr. 3 603
Arbeidsformenn	5 693	6 396	5 432	4 225
Gårdsarbeidere	4 570	5 137	4 365	3 186
Fjørskrætere	5 510	6 088	4 869	3 625
Alle	4 858	5 562	4 503	3 314

For menn i alt var årslønnen på egen kost kr. 1 059 — eller ca. 24 pst. høyere enn årslønnen på arbeidsgivers kost (naturalverdien medregnet). Dafordelingen etter stilling, alder og distrikt er svært forskjellig innen disse lønnsgruppene, er ikke lønnsmåten alene årsak til denne forskjellen. Som tabellene på side 39 vil vise, var forskjellen for gårdarbeider på 21—39 år på Østlandet bare kr. 550 (11 pst.), og for fjørskræter ved fjøs med 15—19 kyr (vesentlig Østlandet) var forskjellen kr. 815 (15 pst.). En kommer tilbake til dette senere.

For menn i alt på arbeidsgivers kost var kontantlønnen — etter fradrag av verdien av kost og losji — kr. 3 314 pr. år, svarende til kr. 276 pr. måned.

Gjennomsnittlig årslønn etter bruksstørrelse.

	20.1–100 dekar	100.1–200 dekar	200.1–500 dekar	over 500 dekar	I alt
Gårdssbestyrere	5 423	6 052	6 454	8 480	6 172
Arbeidsformenn		5 279	5 706	6 429	5 693

Lønnen for gårdssbestyrere varierer sterkt etter brukets størrelse. Gjennomsnittslønnen ved bruk med over 500 dekar jordbruksareal var over 50 pst. høyere enn ved bruk med under 100 dekar.

For arbeidsformenn var det mindre forskjell etter bruksstørrelsen.

Gjennomsnittlig årslønn for gårdarbeidere. Aldersklasser.

Alder (fylte år)	Alle	På egen kost	På arbeidsgivers kost	
	Årslønn i alt	Årslønn i alt	Årslønn i alt	Derav kontantlønn
Under 16 år	Kr. 3 150	Kr. ..	Kr. 3 197	Kr. 2 055
16—17 år	3 704	..	3 748	2 612
18—20 »	4 403	..	4 438	3 251
21—39 »	4 947	5 411	4 759	3 553
40—59 »	4 606	5 240	4 212	3 038
60 år og over	3 989	4 832	3 479	2 359
Uoppgitt	4 883
Alle ..	4 570	5 137	4 365	3 186

For gårdarbeidere har en delt materialet etter arbeidernes alder, vesentlig etter lønnstariffens aldersgrenser. For arbeidere under 16 år var gjennomsnittslønnen kr. 3 150 pr. år og økte med alderen til kr. 4 947 for aldersklassen 21—39

år. For klassen 40—59 år lå gjennomsnittet igjen noe lavere, og det var sterk nedgang for klassen 60 år og over, slik at gjennomsnittslønnen her lå lavere enn for klassen 18—20 år. Gjennomsnittslønnen varierer fra fylke til fylke. Variationene kan dels skyldes at materialet ikke er tilstrekkelig stort, men i store trekk kan en skille mellom disse distrikturene etter lønnsnivået.

Gjennomsnittlig årlønn for gårdsarbeidere. Distrikter.

	Alle	På egen kost	På arbeidsgivers kost	
	Årlønn i alt	Årlønn i alt	Årlønn i alt	Derav kontantlønn
Alle aldersklasser:				
Østlandet	4 770	5 190	4 528	3 297
Trøndelag	3 995	4 656	3 935	2 783
Rogaland	5 156	6 000	5 119	4 038
Ellers.....	3 915	4 488	3 847	2 754
21—39 år:				
Østlandet	5 076	5 423	4 873	3 619
Trøndelag	4 374	4 872	4 300	3 152
Rogaland	5 821	..	5 801	4 717
Ellers.....	4 397	..	4 252	3 105

Som gjennomsnitt for Østlandet var årlønnen for gårdsarbeidere i alt kr. 4 770. For Trøndelag lå gjennomsnittet på knapt kr. 4 000, og stort sett lå årlønnen i Agder, på Vestlandet og i Nord-Norge omtrent på dette nivået, bortsett fra Rogaland fylke, hvor gjennomsnittet lå høyest av alle fylker. Dette forholdet mellom distrikturene gjorde seg gjeldende også særskilt for aldersklassen 21—39 år.

For hvert av de nevnte distrikter var gjennomsnittslønnen på egen kost høyere enn på arbeidsgivers kost (naturalverdien medregnet). Som nevnt henger dette delvis sammen med aldersfordelingen, idet de yngste og lavest lønte sjeldent holder egen kost, slik at forskjellen etter lønnsmåte er mindre for aldersklassen 21—39 år enn for gårdsarbeidere i alt.

Gjennomsnittlig årlønn for fjøsrøktere.

Ved fjøs med:	Alle	På egen kost	På arbeidsgivers kost	
	Årlønn i alt	Årlønn i alt	Årlønn i alt	Derav kontantlønn
Inntil 9 kyr				
10—14 "	4 299	4 913	4 102	2 889
15—19 "	4 992	5 498	4 644	3 401
20 kyr og flere	5 733	6 100	5 285	4 007
Aller ..	6 551	6 660	6 136	4 909
	5 510	6 088	4 869	3 625

Årlønnen for fjøsrøktere i alt lå som nevnt høyere enn gjennomsnittet for gårdsarbeidere og nær gjennomsnittet for arbeidsformenn. Størrelsen på buskapen spiller her en stor rolle. Materialet er delt etter tallet på kyr på tellingsdagen. Denne inndelingen er selvsagt ikke helt tilfredsstillende, da tallet på ungdyr og andre dyreslag kan veksle sterkt.

I tabellen nedenfor har en stilt sammen tallene fra lønnstellingen og beregnede tall for årlønn etter den lønnstariff som gjaldt sommeren 1951.

	Lønnstelling 20.juni 1951. Årslønn i alt	Tarifflønn for månedslønte i juni 1951. Beregnet som årlønn
Gårdsarbeidere: Alder (fylte år)	Kr.	Kr.
16—17 år	3 704	3 060 (uten fast stalltjeneste)
18—20 »	4 403	4 128 (—→—)
21—39 »	4 947	(—→—)
40—59 »	4 606	4 872 ¹⁾ (med 4 års praksis)
Fjørsrøktere ved fjøs med:		
10—14 kyr	4 992	5 028 (+ kr. 200 etter 5 år)
15—19 »	5 733	5 568 (—→—)
20 kyr og flere	6 551	5 988 (—→—)
Minst 2 underordnede		6 348 (—→—)

¹⁾ Tariffens sats for gårdarbeider over 21 år gjaldt inntil 65 års alder, hvis ikke arbeids-
evnen var påviselig nedsatt.

Med de forbehold som er nevnt tidligere, viser sammenstillingen at lønnstellingens gjennomsnittstall ligger over tarifflønnen for yngre gårdarbeidere, særlig for klassen 16—17 år, mens tellingens gjennomsnitt for eldre arbeidere — 40—59 år — lå lavere enn tarifflønnen, hvis en regner med at nedsatt arbeids-
evne vesentlig gjør seg gjeldende i alderen 60—65 år. For tellingens klasse 21—39 år svarer gjennomsnittslønnen meget nær til tariffens sats med 4 års praksis, men uten fast stalltjeneste. Etter det som er nevnt tidligere, lå gjennomsnittslønnen på arbeidsgivers kost noe under denne tariffssatsen, mens gjennomsnittet på egen kost lå noe over. Videre lå gjennomsnittet for Østlandet og for Rogaland høyere enn tariffen, mens gjennomsnittet for distriktene ellers lå lavere.

For fjørsrøkter ved fjøs med 10—14 kyr lå tellingens gjennomsnittstall meget nær tarifflønnen uten tillegg for 5 års tjeneste. For større fjøs lå tellingens gjennomsnittstall noe høyere enn denne tariffssatsen for tilsvarende fjøs, og tellingens gjennomsnitt for fjøs med 20 kyr og flere lå meget nær tariffens topsats for fjøs med 2 underordnede og med tillegg for 5 års tjeneste. På samme måte som for gårdarbeidere, lå gjennomsnittet for fjørsrøktere dels høyere og dels lavere enn tariffssatsene ved deling etter lønnsmåte.

Som nevnt tidligere, er det mange forhold som har innflytelse på de beregnede lønninger, og som har ført til visse variasjoner i de beregnede gjennomsnittstall. Ved siden av dette, varierer lønnen mye for de enkelte personer innen samme distrikt, stilling og aldersklasse og med samme lønnsmåte. Denne individuelle lønnsspredning kan skyldes forskjell i dyktighet og en rekke andre forhold, som ikke tellingsmaterialet gir grunnlag til å dømme om. For å få et uttrykk for denne spredningen, må materialet deles sterkt opp, og bare for de større gruppene er tallet på oppgaver stort nok til det.

Tabellen nedenfor viser spredningen for gårdsarbeidere i relative tall.

Årslønn i alt Kr.	Gårdssarbeidere i alt, etter årslønn i alt					Gårdssarbeidere 21—39 år på arbeids- givers kost, etter kontantlønn (hertil kommer kost og losji)					
	Riket	Øst- landet	Tr.lag	Roga- land	Ellers	Kontant- lønn Kr.	Riket	Øst- landet	Tr.lag	Roga- land	Ellers
Under 2500	4.2	2.3	7.0	2.1	11.5	Under 2000	7.8	4.7	16.4	2.8	13.5
2500—2999	5.5	3.7	7.6	2.1	13.0	2000—2499	8.7	6.6	6.6	2.9	20.3
3000—3499	8.2	6.2	12.9	5.2	14.5	2500—2999	4.7	4.7	8.2	—	4.1
3500—3999	10.0	8.1	18.1	8.2	12.0	3000—3499	16.9	16.8	19.7	5.7	20.3
4000—4499	13.0	11.6	19.9	9.2	15.5	3500—3999	30.7	35.5	31.1	11.4	23.0
4500—4999	21.3	23.6	20.5	17.5	14.0	4000—4499	15.7	19.1	14.7	8.6	8.1
5000—5499	18.1	22.4	9.9	13.4	8.5	4500—4999	9.6	9.4	3.3	25.7	8.1
5500—5999	10.3	11.9	3.5	15.5	6.5	5000—5499	3.1	2.0	—	20.0	1.3
6000—6499	6.3	7.4	—	15.5	2.5	5500 og over	2.8	1.2	—	22.9	1.3
6500—6999	1.5	1.4	0.6	5.2	1.0						
7000 og over	1.6	1.4	—	6.1	1.0						
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Delt i klasser etter årslønn i alt med en klassevidde på kr. 500, var det for gårdsarbeidere i alt lønnsklassen kr. 4 500 — 4 999 som var den tallrikeste, men det var likevel bare 21,3 pst. av gårdsarbeiderne som kom i denne klassen, mens i alt 40,9 pst. kom i lavere og 37,8 pst. kom i høyere lønnsklasser. Den samme lønnsklassen var den tallrikeste også for Østlandet, Trøndelag og Rogaland. For Østlandet og Rogaland var det imidlertid forholdsvis mange (ca. 45 og 56 pst.) som kom i høyere lønnsklasser og forholdsvis få (ca. 32 og 27 pst.) som kom i lavere lønnsklasser. For Trøndelag kom derimot en overveiende del (ca. 66 pst.) i lavere og få (ca. 14 pst.) i høyere klasser. For resten av landet under ett var klassen kr. 4 500 — 4 999 ikke den tallrikeste, og det var forholdsvis mange i de to laveste klassene. Ellers var fordelingen nærmest som i Trøndelag.

Disse tallene omfatter også lønnsspredning som skyldes alder, lønnsmåte og forskjellig vurdering av naturalverdien. Lønnsforskjell som skyldes disse forholdene, har en fjernet i tabellen over spredning etter kontantlønn (verdien av kost og losji ikke medregnet) for gårdsarbeidere på 21—39 år på arbeids-givers kost. Likevel viser tallene en sterk lønnsspredning.

Delt etter kontantlønnen, med en klassevidde på kr. 500, var det for riket i alt lønnsklassen kr. 3 500 — 3 999 som var den tallrikeste med 30,7 pst., mens 38,1 pst. kom i lavere og 31,2 pst. kom i høyere lønnsklasser. Bortsett fra Rogaland, var denne klassen den tallrikeste også for de enkelte distrikter. På Østlandet var det omrent like mange (32—33 pst.) i lavere og i høyere klasser enn denne, men både i Trøndelag og i resten av landet var det over 50 pst. som kom i lavere klasser og bare 18 pst. i høyere klasser. I Rogaland var det forholdsvis få i klassen kr. 3 500 — 3 999 og i lavere klasser, og 77 pst. i høyere klasser.

K v i n n e r.

Gjennomsnittlig årslønn etter stilling, lønnsmåte og alder.

Stilling	Alle	På egen kost	På arbeidsgivers kost	
	Årslønn i alt	Årslønn i alt	Årslønn i alt	Derav kontantlønn
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Husholdersker	2 900	..	2 879	1 794
Tjenestejenter	2 719	3 460	2 714	1 685
Budeier	2 973	3 672	2 852	1 821
Alle	2 827	3 687	2 782	1 744
Tjenestejenter: Alder (fylte år)				
Under 16 år	2 463	..	2 463	1 383
16—17 år	2 519	..	2 519	1 493
18—19 »	2 869	..	2 869	1 850
20—39 »	2 966	3 440	2 960	1 894
40—59 »	2 486	..	2 469	1 477
60 år og over	2 049	..	2 049	1 139
Uoppgett	2 635	..	2 635	1 656

Den gjennomsnittlige årslønn for kvinner var kr. 2 827 (naturalverdien medregnet). Delt etter stilling, var lønnsforskjellen mindre her enn for menn. For husholdersker var gjennomsnittslønnen kr. 2 900, eller bare få prosent over gjennomsnittet for alle. For tjenestejenter var gjennomsnittet kr. 2 719. Budeiene hadde den høyeste gjennomsnittslønn med kr. 2 973.

For kvinner var årslønnen på egen kost ca. kr. 900 høyere pr. år enn årslønnen i alt på arbeidsgivers kost. Likesom for menn, er det ikke lønnsmåten alene som er årsaken til forskjellen. Som tidligere nevnt, var det forholdsvis få av kvinnene som hadde lønn på egen kost.

Delt etter alder, var gjennomsnittslønnen (naturalverdien medregnet) kr. 2 463 for tjenestejenter under 16 år og økte til kr. 2 966 for tjenestejenter i alderen 20—39 år. Den gikk ned til kr. 2 486 for aldersklassen 40—59 år. Denne nedgangen var således sterkere enn for gårdsarbeidere i tilsvarende aldersklasser.

På arbeidsgivers kost var kontantlønnen kr. 1 744 pr. år, som svarer til en månedslønn på kr. 145.

Tariffsatsene for kvinnelig hjelp (innehjelp) gjelder kontantlønn med fri kost og losji og var, regnet pr. år: 16—17 år kr. 1 206, 18—20 år kr. 2 034 og over 20 år kr. 2 394. Lønnstellingens gjennomsnittstall viser langt mindre lønnsforskjell etter alderen, og gjennomsnittstallet for aldersklassen 16—17 år lå mer enn 20 pst. over tariffsatsen, mens gjennomsnittet for de andre klassene lå ca. 10—20 pst. under tariffen.

Lønnsspredningen for tjenestejenter går fram av tabellen øverst på neste side. Tallet på oppgaver er mindre og klassevidden forholdsvis større (i forhold til gjennomsnittslønnen) enn for gårdsarbeidere. For tjenestejenter i alt (på arbeidsgivers kost) delt etter årslønn i alt (naturalverdien medregnet) viser fordelingen at for riket i alt var klassene kr. 2 000 — 2 499 og kr. 2 500 — 2 999 omtrent like tallrike, men det var flere i høyere klasser og færre i lavere klasser. For Østlandet var klassen kr. 2 500 — 2 999 den tallrikeste, for Rogaland kr. 3 000 — 3 499 og for Trøndelag og resten av landet kr. 2 000 — 2 499. For tjenestejenter på 20—39 år på arbeidsgiverens kost delt etter kontantlønnen (hertil kommer kost og losji), falt for hele landet 59 pst. av oppgavene mellom kr. 1 500 og kr. 2 500. 27 pst. lå lavere og 14 pst. høyere. Trøndelag skiller seg ut ved særlig lave lønninger, Rogaland ved høye.

Årsønn i alt Kr.	Tjenestejenter i alt på arbeidsgivers kost, etter årsønn i alt					Tjenestejenter 20—39 år på arbeids- givers kost, etter kontantlønn (hertil kommer kost og losji)					
	Riket	Øst- landet	Tr.lag	Roga- land	Ellers	Kontant- lønn Kr.	Riket	Øst- landet	Tr.lag	Roga- land	Ellers
Under 1500	4.3	0.4	9.6	—	7.6	Under 1000	9.6	4.4	23.8	—	15.7
1500—1999	11.1	4.9	15.0	3.9	17.6	1000—1499	18.0	11.4	28.6	9.5	26.5
2000—2499	25.5	18.8	35.6	11.5	32.4	1500—1999	27.6	25.4	38.1	14.4	31.3
2500—2999	24.4	27.5	27.4	19.2	21.4	2000—2499	31.0	40.4	9.5	33.3	22.9
3000—3499	17.6	23.4	9.6	38.5	9.7	2500—2999	4.6	8.8	—	4.8	—
3500—3999	12.2	20.1	1.4	11.5	7.6	3000—3499	6.3	7.0	—	19.0	3.6
4000—4499 ..	3.3	4.1	1.4	5.8	2.5	3500 og over	2.9	2.6	—	19.0	—
4500 og over ...	1.6	0.8	—	9.6	1.2						
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Verdien av kost og losji og andre naturalier.

Det er tidligere nevnt at det er en tydelig forskjell i lønnsnivået på egen kost og på arbeidsgivers kost — både for kvinner og menn i alle stillinger og distrikter, hvor tallet på oppgaver er tilstrekkelig stort. Som nevnt på side 38, synes lønnsmåten alene å betinge en forskjell på ca. kr. 500—800 pr. år. Dette skulle tyde på at ytelsen av kost og losji gjennomgående er undervurdert. Det er mulig at det ikke blir tatt tilstrekkelig hensyn til arbeidet med kostholdet, særlig husmorens eget arbeid. Disse forhold gir tellingsmaterialet ingen holdepunkter til å dømme om.

Som gjennomsnitt for alle oppgaver, var verdien av kost og losji satt til kr. 1 189 pr. år for menn og kr. 1 038 pr. år for kvinner. Kost og losji var verdsett til svært forskjellige beløp. Det var en individuell spredning her på samme måte som nevnt for lønninger. Det var derimot ingen utpreget forskjell etter stilling. Distriktsvis er forskjellen større, som tallene nedenfor viser.

Gjennomsnittsverdi av kost og losji. Kr. pr. år.

	Riket	Østlandet	Trøndelag	Rogaland	Ellers
Menn i alt	1 189	1 238	1 140	1 082	1 097
Kvinner i alt	1 038	1 105	1 009	1 013	957

Den distriktsvis forskjellen i verdien av kost og losji har også virkning på årsønnen i alt. For Østlandet var gjennomsnittsverdien for menn ca. kr. 100 høyere enn for Trøndelag og ca. kr. 140 høyere enn for resten av landet, unntatt Rogaland. Denne forskjellen er imidlertid liten i forhold til forskjellen i årsønnen.

Etter jordbruksstarffen var fradraget kr. 3,90 pr. dag for kost og losji både for menn og kvinner. Dette svarer til kr. 1 365 for 350 kostdager.

Som før nevnt, var det omrent $\frac{1}{3}$ av menn på egen kost som fikk en del av lønnen i form av fri husleie (familiebolig) og frie naturalier (mjølk, poteter o.likn.). Verdien av dette varierte mer enn verdien av kost og losji. Boligenes størrelse og tilstand og varemengdene kan her være svært forskjellige. Som gjen-

nomsnitt for alle menn var verdien av disse ytelsene satt til kr. 1 038 pr. år, eller noe mindre enn gjennomsnittsverdien av kost og losji. For kvinner var det få oppgaver over lønn på egen kost. Gjennomsnittsverdien av naturaliene var her kr. 965 pr. år.

I Byråets årlige lønnsstatistikk for jordbruket har en oppgaver over kontantlønn for tjenestegutter, tjenestejenter og fjøsrøktere, alle med kost og losji i tillegg til kontantlønnen. I den årlige statistikken skiller en mellom lønnen i sommerhalvåret, i vinterhalvåret og hele året, og det er her forskjell mellom sommerlønnen og vinterlønnen. Det er lønnen om sommeren som nærmest må sammenliknes med lønnstellingens tall. Beregnet som kontantlønn pr. måned sommeren 1951, var gjennomsnittslønnen for riket:

	Årlig lonns- statistikk	Lønnstelling 1951
Menn:		Kr.
Tjenestegutter, gårdsarbeidere	313	266 (alle aldersklasser)
—»—		296 (21—39 år)
Fjøsrøktere	365	302 (alle)
—»— større fjøs		357 (15 kyr eller flere)
Kvinner:		
Tjenestejenter	190	140 (alle aldersklasser)
—»—		158 (20—39 år)
Fjøsrøktere, budeier	226	152 (alle)
—»—		225 (15 kyr eller flere)

Sammenliknet med den årlige statistikkens gjennomsnittstall, viser lønnstellingen et betydelig lavere lønnsnivå for gårdsarbeidere, tjenestejenter og fjøsrøktere i alt (med denne lønnsmåten), men for voksne arbeidere (21—39 år) og tjenestejenter (20—39 år) og for fjøsrøktere ved større fjøs (med 15—19 og over 19 kyr) er forskjellen mindre, men også her ligger lønnstellingens tall noe lavere, særlig for tjenestejenter. En må her være oppmerksom på den sterke lønns-spredningen. Etter spredningstabellene som er omtalt foran, var det en kontant-lønn som svarte til kr. 292—334 og kr. 167—208 pr. måned som var den vanligste for henholdsvis gårdsarbeidere (21—39 år) og tjenestejenter (20—39 år), men det var i begge tilfelle bare vel 30 pst. av enkeltoppgavene som viste denne lønnen.

For de enkelte fylker er forholdet mellom lønnstellingens og den årlige lønnsstatistikkens gjennomsnittstall noe varierende, men i store trekk er det den samme distriktsvise forskjell, med høye lønninger i Rogaland og på Østlandet, og noe lavere ellers i landet. Distriktsvis var lønnen i kr. og relative tall a) i forhold til riksgjennomsnittet og b) lønnstellingen i forhold til den årlige lønnsstatistikk som tabellen på neste side viser.

Lønnstellingen viser noe større distriktsvis forskjell enn den årlige statistikken. Særlig ligger gjennomsnittet for Rogaland høyt.

For fjøsrøktere var oppgavene utenom østlandsfylkene for få til å gi grunnlag for en liknende distriktsberegning.

	Tjenestegutter, gårdsarbeidere					
	Kr. pr. måned		Relative tall			
			a	b	I	II
	I ¹⁾	II ¹⁾	I	II	I	II
Østlandet	340	302	109	102	100	89
Trøndelag	285	263	91	89	100	92
Rogaland	370	393	118	133	100	106
Ellers.....	296	259	94	87	100	88
Riket	313	296	100	100	100	95

	Tjenestejenter					
	Kr. pr. måned		Relative tall			
			a	b	I	II
Østlandet	210	174	110	110	100	83
Trøndelag	172	118	90	75	100	69
Rogaland	237	210	125	133	100	88
Ellers.....	179	133	94	84	100	74
Riket	190	158	100	100	100	83

¹⁾ I: Årlig lønnsstatistikk (lønn i sommertiden). II: Lønnstelling 1951 (21—39 år og 20—39 år).

Priser på landbruksprodukter, produksjonsmidler m. v.

Prisnivået for jordbrukets produkter og produksjonsmidler blir fremdeles i stor utstrekning regulert med hjemmel i prisloven og i forbindelse med forhandlinger med jordbruksorganisasjonene. Budsjettet til Jordbruksnæringen har siden 1948 årlig lagt fram et totalbudsjett for jordbruksnæringen som grunnlag for prisforhandlingene. Etter en overenskomst i september 1948 ble prisavtalen for 1948/49 forlenget til 1949/50. Nye forhandlinger våren 1950 førte ikke til enighet, men i desember 1950 ble det vedtatt en avtale for tiden fram til 30. juni 1952. I løpet av denne avtaleperioden er det foretatt reguleringer i samband med de dyrtidstillegg («Indeksreguleringer») som ble gjennomført for tarifflonnen i industri og jordbruk våren og høsten 1951, på grunnlag av stigning i indekstallet for levekostnader.

Våren 1951 ble tarifflonnene økt med 17 øre pr. time, og dette førte til krav fra jordbrukets forhandlere om en heving av jordbruks arbeidsinntekt med 72,25 mill. kr. etter satsen 4,25 mill. kr. pr. øre lønnsstigning. Det ble imidlertid ikke oppnådd enighet om dekningsmåten for beløpet og heller ikke om hvilke hensyn en skulle ta til at en gjennomført øking av omsetningsavgiften rammet jordbruksbefolkningen med mindre tyngde enn befolkningen ellers.

Staten gjennomførte da pris- og noteringsforhøyelser, som i alt ble antatt å gi jordbruket en merinntekt på ca. 54 mill. kr. pr. år. På samme måte ble det senere gjennomført tillegg svarende til 6 mill. kr. etter at fradraget som følge av omsetningsavgiften ble redusert fra ca. 18 til ca. 12 mill. kr.

Høsten 1951 ble tariffsatsene økt med 21 øre pr. time etter Lønnsnemndas kjennelse av 7. desember. Dette førte til nye priskrav fra jordbruket, og det ble denne gang hurtig oppnådd enighet om å gjennomføre en inntektsøking på i alt 113,53 mill. kr. pr. år. Av dette var 89,25 mill. beregnet å dekke lønnsøkingen, mens 24,28 mill. var kompensasjon for svikt i prisene på ull, huder og skinn.

Disse inntektsøkingene er beregnet dekket vesentlig ved tillegg på maksimal-priser og prisnoteringer og til dels prisanslag for varer med mer fri prisbevegelse, og bare i liten grad ved tilskott av forskjellig art.

Statistisk Sentralbyrås engrosprisindeks (1938 = 100) var for jordbruksproduktene for årene:

	1938	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951
Vegetabilskes.....	100	116.4	126.6	140.7	148.5	148.0	179.1	191.6
Animalske	100	152.5	160.8	174.0	174.0	174.1	189.6	242.4
I alt ...	100	141.7	150.6	164.0	166.4	166.3	186.5	227.2

Denne indeksserie gir imidlertid ikke uttrykk for endringene i de priser produsentene oppnår for norske jordbruksvarer. Jordbrukets prisindeks, utarbeidd ved Norges Landbrukskole, bygger på priser til produsent og omsatte mengder av norske produkter. Etter denne beregningen var indekstallene for hovedgruppene av produkter og for jordbrukets produksjonsmidler månedsvis i årene 1949—1951 (1938/39 = 100):

	Plante- produkter			Husdyr- produkter			Jordbrukspro- dukter i alt			Tekniske pro- duksjonsmidler		
	1949	1950	1951	1949	1950	1951	1949	1950	1951	1949	1950	1951
Januar	219	232	273	261	255	272	254	252	272	182	190	258
Februar.....	220	241	274	261	252	272	254	251	272	183	192	261
Mars	221	247	275	258	252	271	252	251	271	183	211	262
April	233	252	277	254	250	267	251	251	269	184	259	262
Mai	233	255	282	249	247	271	247	249	273	184	257	263
Juni	235	263	282	249	247	268	247	250	270	184	256	265
Juli	341	277	328	248	250	272	263	254	281	183	257	267
August	283	220	271	256	259	279	260	253	279	183	257	267
September	225	245	275	257	262	281	252	260	280	183	257	274
Oktober	225	239	267	258	267	286	253	262	283	184	257	278
November	222	246	284	259	265	288	253	262	287	186	255	278
Desember	224	262	298	261	267	297	255	266	297	190	255	278

Indekstallet for året (driftsåret april—mars) omfatter noen flere varer enn månedstallene (grønnsaker, frukt og ull) og var for årene 1944/45—1951/52 som tabellen nedenfor viser.

De tre siste driftsårene har indekstallet for planteprodukter steget sterkt og lå vel så høyt som tallet for husdyrprodukter i 1950/51 og 7 poeng høyere enn husdyrproduktene i 1951/52.

	1945/ 46	1946/ 47	1947/ 48	1948/ 49	1949/ 50	1950/ 51	1951/ 52
I. Jordbruksprodukter i alt	196	224	241	247	250	262	286
A. Planteprodukter	195	215	240	212	232	267	291
1. Korn.....	174	194	195	227	229	270	301
2. Poteter	215	216	272	203	239	273	266
3. Høy	205	218	252	251	239	243	337
4. Grønnsaker og frukt.....	206	259	281	182	222	257	304
B. Husdyrprodukter	197	227	242	255	254	261	284
1. Mjølk	196	225	242	251	250	257	279
2. Kjøtt	185	214	230	248	251	257	271
3. Flesk	195	221	236	266	274	279	304
4. Egg	225	271	271	271	244	250	298
5. Ull	333	333	333	333	333	408	473

	1945/ 46	1946/ 47	1947/ 48	1948/ 49	1949/ 50	1950/ 51	1951/ 52
II. Varer som en kjøper, i alt	169	174	176	177	181	240	266
A. Produksjonsmidlene	167	175	179	183	188	257	272
1. Kunstgjødsel	118	122	123	123	123	133	144
Fullgjødsel	106	119	118	119	119	135	152
Kvelstoffgjødsel	99	101	102	102	102	111	120
Fosforgjødsel	162	162	162	163	163	165	169
Kaliumgjødsel	111	112	113	113	113	132	145
2. Krafttil til mjølkeprod. ¹⁾ ..	183	194	188	190	196	351	362
3. Maskiner og redskaper ..	161	179	183	192	204	207	223
4. Bygninger	168	178	198	205	208	210	232
5. Diverse	160	146	157	159	164	170	191
B. Innkjøpte mat- og klesvarer m. m.....	174	173	170	167	168	208	254
III. Arbeidslønn	251	307	352	395	423	459	511

¹⁾ Fra september 1940 til oktober 1945 er indeksen regnet etter prisen på cellulose og sildmjøl.

Husdyrprodukter viste svak stigning fra 1948/49 til 1950/51, men siste driftsår steg indekstallet med 23 poeng til 284 for 1951/52.

For de enkelte produkter gir tabellen på neste side Landbrukets Priscentrals middelpriser for seks av de større byene.

For å stimulere korndyrkingen, fattet Stortinget i april 1948 vedtak om å øke minsteprisene på norsk korn av 1948 års avl. Ved senere vedtak ble prisene økt igjen for avlingen 1950 og 1951.

Grunnpriser for Statens kjøp av norsk korn i kr. pr. 100 kg:

Avlingsår	Hvete	Rug	Bygg	Havre
1946.....	47	47	40	35
1948.....	55	55	47	41
1950.....	65	65	56	49
1951.....	73	73	63	54

Prisene for 1951 års avl ble fastsatt i prisavtalen av desember 1950, og som protokolltilførsel ble det da foreslått at innkjøpsprisene for norsk hvete for avlingene i 1952—1954 ikke settes lavere i øre pr. kg enn $1\frac{1}{2}$ ganger gjennomsnittlig utbetalingspris pr. liter mjølk ved meieriene, og at prisene for andre kornslag settes i et rimelig forhold til dette.

Ved justeringsavtalen i desember 1951 ble kornprisene for 1952 års avl foreslått økt med gjennomsnittlig 5 øre pr. kg. Samtidig ble det foreslått at korntrygden ble økt med 3 mill. kr. årlig ved øking av særtilleggene, og at økingen skulle gjøres gjeldende også for avlingen 1951.

Satsene for korntrygden har ikke vært endret siden 1948, da grunnsatsene ble satt til: 13 øre for hvete og rug, 14 øre for bygg og 10 øre for havre (12 øre i visse kyststrøk), alt pr. kg. Til dette kom et krisetillegg for begrenset kvantum på 4 øre for hvete og rug, 1 øre for bygg og 2 øre for havre, og et særtillegg på 4 øre for bygg i visse fjellbygder og Nord-Norge. For avlingen 1950 ble den ordinære trygd på hvete og rug bare gitt for et begrenset kvantum (1 200 kg pr. bruk) på samme måte som krisetillegget.

For avlingen 1951 er det foreslått å gi et generelt tillegg til grunnsatsene på 6 øre pr. kg for de første 1 000 kg, 4 øre pr. kg for de neste 500 kg og 2 øre pr. kg for de påfølgende 500 kg. Disse tillegg skulle erstatte alle krise- og særtillegg.

	Høy Kr. pr. 100 kg			Poteter Kr. pr. 100 kg		
	1939	1950	1951	1939	1950	1951
Januar	6.25	18.33	18.67	8.75	20.50	24.38
Februar	6.21	18.33	19.17	9.19	22.33	25.78
Mars	6.13	18.17	20.08	9.05	23.33	25.75
April	6.30	18.17	23.33	8.69	23.33	25.58
Mai	7.06	18.33	27.33	8.35	23.94	25.67
Juni	7.53	18.33	27.33	8.05	25.67	25.58
Juli	7.50	17.50	22.00	10.54	31.62	29.52
August	7.67	18.00	22.00	7.48	18.28	22.33
September	7.98	18.17	27.17	9.92	17.56	19.92
Oktober	8.35	18.17	27.17	10.33	17.92	20.17
November	8.94	18.17	28.83	10.10	19.85	22.95
Desember	9.13	18.17	29.33	10.10	23.17	24.53
Året ...	7.42	18.15	24.37	9.21	22.29	24.35

Oksekjøtt Kr. pr. kg			Flesk Kr. pr. kg			Egg Kr. pr. kg		
1939	1950	1951	1939	1950	1951	1939	1950	1951
1.50	4.35	4.33	1.52	4.40	4.50	1.33	3.18	3.44
1.49	4.35	4.40	1.38	4.40	4.50	1.21	3.08	3.74
1.46	4.35	4.40	1.32	4.43	4.50	1.16	3.08	4.42
1.41	4.35	4.40	1.29	4.45	4.50	1.29	3.08	4.36
1.38	4.35	4.40	1.36	4.45	4.69	1.20	3.08	4.73
1.34	4.35	4.40	1.38	4.50	4.79	1.19	3.08	4.43
1.37	4.35	4.40	1.50	4.50	4.80	1.28	3.12	4.29
1.35	4.35	4.40	1.53	4.50	4.80	1.46	3.73	4.89
1.49	4.31	4.31	1.64	4.50	4.80	1.66	4.18	5.19
1.53	4.25	4.12	1.67	4.50	4.80	1.80	4.33	5.19
1.52	4.05	4.14	1.67	4.50	4.80	2.08	4.48	5.19
1.49	4.23	4.54	1.72	4.50	4.94	1.66	4.18	5.04
1.44	4.30	4.35	1.50	4.47	4.70	1.44	3.55	4.58

Potetprisene lå for det meste noe høyere i 1951 enn året før. Satsene for potettrygden var for 1950 års avl 40 kr. pr. dekar (halv trygd for første dekar) og 3 øre pr. dm³ ensilerte kokte poteter. For bruk med mindre enn 900 kr. i korntrygd, var det et tillegg på 4 øre pr. dm³. Etter prisavtalen av desember 1951 er potettrygdbeløpet forutsatt økt med 5 mill. kr. pr. år med gyldighet også for 1951 års avl.

1951 var et dårlig fôrår. Det ble tidlig stor etterspørsel etter stråfôr, og prisene gikk sterkt opp.

Grønnsakprisene i 1951 var noe vekslende i forhold til fjorårets priser. For gulrøtter var prisene gjennomgående høye, med en kilopris på omkring 50 øre høsten 1951.

For frukt ble det gitt maksimalpriser fra 6. september med senere tillegg. For beste sorteringer var epleprisene 10—25 øre pr. kg høyere enn forrige år og prisene for pærer og plommer ca. 5 øre høyere.

I samsvar med prisavtalen av desember 1950 ble prisene økt for gjøkalvsslakt med 68 øre pr. kg for klasse I og noe mindre for klasse II, som da ble delt i nye klasser II og III. Samtidig ble prisene for slakt av sau og lam økt med 25 øre pr. kg.

I løpet av 1951 ble prisene på kjøtt og flesk ytterligere økt som ledd i de prisjusteringer vår og høst som er nevnt tidligere. I mai 1951 ble prisene for hesteslakt økt med gjennomsnittlig 50 øre pr. kg og for svineslakt med gjennomsnittlig 20 øre pr. kg. Tillegg og fradrag for lettfeit og overfeit gris ble da sløyfet. I juni ble prisene for svineslakt økt med 10 øre pr. kg, og prisene for alt kalveslakt ble økt med 20 øre pr. kg. Ved avtalen i desember 1951 ble prisene økt for storfeslakt med 45 øre, for kalveslakt med 40 øre, for sau og lam med 25 øre og for gris med 25 øre, alt pr. kg. Det ble i løpet av året gjennomført noen endringer i kvalitetsbestemmelsene, og den tidligere innførte sesongvariasjon i prisene for storfe og sau og lam var noe sterkere enn forrige år.

Pristilleggene for fløte og ost etter desemberavtalen 1950 ble gjort gjeldende fra 1. januar 1951. Utsalgsprisene for mjølk og fløte ble økt i april, da omsetningsavgiften ble økt. Prisene på mjølk og mjølkeprodukter ble videre økt i mai og i desember som ledd i prisjusteringene for jordbruksproduktene. For mjølk og fløte var utsalgsprisene i sone I i løst mål i øre pr. liter:

	Helmjølk	Skummet mjølk	Kremfløte (35 pst. fett)
Fra 18. februar 1949.....	45	20	475
» 1. januar 1951	45	20	490
» 25. april 1951.....	47 ¹⁾	21	510
» 2. mai 1951	49 ¹⁾	21	550
» 17. desember 1951	54	24	595

¹⁾ + 1 øre i Oslo og Bergen meieriområde.

For smør og ost var maksimalprisene ved salg fra meieri til detaljist i kr. pr. kg:

	Smør	Helfeit gaudaost	Halyfeit nøkkelost	Blandet geitmystsost	Mysost
Fra 3. april 1950	6.60	2.90	2.30	2.90	1.20
» 1. januar 1951	6.60	3.55	2.65	3.60	1.35
» 18. mai 1951	6.60	3.85	3.00	3.80	1.45
» 1. januar 1952	6.60	4.35	3.50	4.15	1.80

Det generelle statstilskott for meieriført mjølk var som i 1950 14,8 øre pr. liter med fradrag på kr. 1,25 pr. kg produsert smør.

De prisene som meieriene betaler leverandørene for mjølka er, foruten av produktpriser og statstilskott, også avhengig av meierienes driftsutgifter m.m. Den mjølkepris som endelig kommer produsentene tilgode — nettoutbyttet av meierimjølka — var for hele landet i øre pr. kg:

1939.....	18.80	1944.....	35.66	1948.....	46.74
1940.....	23.04	1945.....	37.11	1949.....	47.30
1941.....	28.75	1946.....	42.14	1950.....	47.83
1942.....	33.53	1947.....	45.75	1951.....	ca. 50.00
1943.....	35.51				

Eggprisene som ble frigitt høsten 1950, lå i 1951 høyere enn året før. Priscentralens gjennomsnittspris for året var vel 1 kr. høyere enn for 1950. Likesom i 1950, var det en svikt i eggprisene ved årets begynnelse, men nedgangen var mindre og varte kortere enn forrige år.

Også for ull, huder og skinn ble maksimalprisene opphevet i 1950. Prisene på norsk ull har i noen grad fulgt de voldsomme svingninger på verdensmarkedet. Ved noteringen i oktober 1950 ble prisen for klasse I A økt med ca. 3—4 kr. pr. kg til kr. 10,50. For samme kvalitet ble noteringen i desember 1950 og mai 1951 økt med kr. 4,00 og kr. 1,70 til kr. 16,20 pr. kg. Den gjennomsnittlige importpris var i annet kvartal 1950 kr. 14,51 pr. kg og steg til kr. 37,32 annet kvartal 1951, men er senere gått noe ned. Prisbevegelsen førte til stor forsiktighet hos kjøperne, og det har vært treg avgang også for norsk ull. Høsten 1951 ble noteringene satt ned til kr. 10,00 pr. kg for klasse I A. Noteringene for huder og skinn ble satt noe ned i august 1951.

For pelsskinnomsetningen var utsiktene de beste ved åpningen av sesongen 1950/51. Ved de første Oslo-auksjonene var salgsprosentene store og prisene gode. Senere ble markedet betydelig svakere, og en del skinn ble liggende usolgt til høstauksjonene. Kompensasjonsordningen løp ut 1. juni 1951 og ble ikke fornyet. Gjennomsnittsprisene ved Oslo-auksjonene var i kr. pr. stk. for skinn av:

	Sølvrev	Platinarev	Blårev	Standard mink
1949/50	179	217	100	91
1950/51	172	192	125	115
Desember 1951	132	170	93	113

Utførselsverdien for pelsskinn i alt var i 1950 25,5 mill. kr. og i 1951 21,7 mill. kr.

Forhandlingene om tømmerprisene for sesongen 1951/52 førte ikke til enighet, og Regjeringen fastsatte deretter prisene. Basisprisene på Østlandet (levert vassdrag) var i kr. pr. m³:

Driftsår	Skurtømmer		Sliperi- og cellulose-tømmer		Skurslip (furu)
	Gran	Furu	Gran	Furu	
1949/50	46.00	45.00	39.50	33.00	36.50
1950/51	65.50	66.00	57.00	51.50	55.00
1951/52	74.50	74.50	63.00	58.00	61.00

I tillegg til tabellens priser kommer for 1951/52 investeringsavgiften med kr. 7,00 pr. m³. Denne utbetales bare etter utført kulturarbeid m.m. i skogen. Investeringsavgiften var for 1950/51 kr. 7,00 for grantømmer og kr. 1,00—2,50 for furutømmer. Tidligere betalte kjøperen også en avgift på kr. 0,50 pr. m³ tømmer til pensjonsfondet for skogsarbeidere. For 1951/52 ble denne avgiften sløyfet. Utgiftene til pensjoneringen av skogsarbeiderne blir dekket av en ukepremie som arbeidsgiver og skogsarbeider betaler.

Vedprisene, som i det vesentligste var uforandret fra sommeren 1948, ble økt i april 1951. Maksimalprisene var i kr. pr. favn for:

	Bjørk	Skogsved	
	60 cm	60 cm	3 m
1948/49—1950/51	68.00	55.00	211.00
Fra april 1951	90.00	70.00	270.00

For landbrukets produksjonsmidler steg Landbrukshøgskolens prisindekstall fra 257 for 1950/51 til 272 for 1951/52.

For kraftfør og kunstgjødsel er prisene justert oppover for å holde stats-tilskottene til prisregulering for driftsmidler i jordbruket innenfor den rammen på 100 mill. kr., som ble fastsatt i 1950. For kraftfør ble prisene økt med 2–3 øre pr. kg fra 1. januar 1951. For kunstgjødsel gjelder terminpriser. Ved bestilling om våren var prisene etter «Samvirke» i kr. pr. 100 kg:

	Kalksalpeter 15.5 pst. N	Superfosfat Norsk 7.4—7.9 pst. P (17—18 pst. P ₂ O ₅)	Kaliumgjødsel 31.5—34.9 pst. K (38—42 pst. K ₂ O)
1950	14.45	11.15	15.80
1951	16.00	11.30	19.35
1952	17.80	12.15	20.90

Ved bestilling om høsten er prisene lavere.

For maskiner og redskaper var prisene for noen av de vanligste varene:

	Norsk plog (11")	Fjørharv (9 t.)	Slåmaskin (2 h.)	Arbeids-kjerre	Høyvogn
1939	176.00	92.00	420.00	175.00	280.00
1945	240.13	148.12	912.71	253.00	385.00
1946	256.94	155.53	912.71	253.00	385.00
1947	244.00	148.00	1 033.00	350.00	550.00
1948	298.50	176.00	1 033.00	400.00	650.00
1949	298.50	176.00	1 020.00	435.00	660.00
1950	298.50	176.00	1 173.00	435.00	660.00
1951	310.94	183.33	1 200.00	469.00	709.00

Noen holdepunkter til å dømme om det økonomiske resultat i de forskjellige driftsår, gir de regnskaper som er bearbeidd, tidligere ved Selskapet for Norges Vel, nå ved Norges Landbruksøkonomiske Institutt.

For de bearbeidde regnskaper var hovedresultatene:

	Produksjons-inntekter	Driftskostnader	Forrenting	Forrentingsprosent	Lønnsevne
	Kr. pr. dekar				
1938/39	90.81	81.09	9.72	2.8	32.05
1939/40	100.90	87.08	13.82	3.8	37.64
1940/41	96.17	79.58	16.59	4.6	41.54
1941/42	106.19	86.55	19.64	5.5	50.78
1942/43	112.54	93.40	19.14	5.1	56.62
1943/44	123.79	100.13	23.66	6.4	67.22
1944/45	123.11	104.34	18.77	5.0	68.66
1945/46	116.00	105.19	10.81	3.0	65.05
1946/47	141.32	122.05	19.27	4.9	80.09
1947/48	141.43	137.60	3.83	1.0	71.23
1948/49	172.70	163.48	9.22	2.0	92.81
1949/50	197.96	183.48	14.48	2.9	104.63
1950/51	211.36	195.12	16.24	3.1	111.35

Både produksjonsinntekter og driftskostnader er steget sterkt de siste årene, og forrentingen i kr. pr. dekar og i prosent av kapitalen er steget. Forrentingsprosenten gir ikke et fullstendig uttrykk for lønnsomheten i jordbruket. I de økte driftskostnader ligger det en sterk øking av arbeidslønnen, en øking som i regnskapene er godskrevet også brukeren og familien for utført arbeid på bruket. Lønnsevnen gir uttrykk for samlet vederlag for alt eget og leid arbeid.

Pr. dekar var lønnsevnen i 1938/39 kr. 32,05 og er etter hvert steget til kr. 111,35 for 1950/51. Pr. time var lønnsevnen de to siste driftsårene omtrent lik den bokførte arbeidskostnad pr. time.

I forbindelse med forhandlingene om jordbruksprisene, blir det som nevnt utført beregninger over inntekter og utgifter for hele jordbruksnæringen. Hovedresultatene går fram av tabellen nedenfor.

Totalregnskap for jordbruket¹⁾. Mill. kroner.

	1938/ 39	1939/ 40	1946/ 47	1947/ 48	1948/ 49	1949/ 50	1950/ 51	1951/ 52 ²⁾
Inntekter av planteprodukter ..	108.8	132.9	289.0	271.0	319.1	280.8	338.3	349.9
Inntekter av husdyrprodukter ..	424.6	464.2	777.4	930.1	960.6	1 191.9	1 212.0	1 293.3
Andre inntekter	46.8	49.4	73.8	87.9	98.2	105.0	111.8	135.5
Lagerendringer	51.3	18.1	0.6	49.8	128.5	38.8	0.7	71.7
I alt inntekter	631.5	664.6	1 140.8	1 239.2	1 506.4	1 616.5	1 661.4	1 707.0
Kostnader	310.3	306.4	400.4	483.5	509.6	590.7	657.8	727.2
Nettoprodukt	321.2	358.2	740.4	755.7	996.8	1 025.8	1 003.6	979.8
+ Statstilskott	12.3	11.2	10.4	17.8	26.4	26.0	57.1	67.0
÷ renter av egen og lånt kapital	104.3	107.4	99.1	96.3	108.3	130.7	149.0	163.7
Beregnet total arbeidsinntekt ..	229.2	262.0	651.7	677.2	914.9	921.1	911.7	883.1

¹⁾ Pelsdyrnæringen er holdt utenom. ²⁾ Foreløpige tall.

Det er her ikke tatt noe standpunkt til hvor store arbeidskostnadene blir, men bare beregnet hva som blir igjen for å dekke disse. Total arbeidsinntekt ved denne beregningen svarer til lønnsevnen i regnskapene fra Landbruksøkonomisk Institutt. Beregningene viser, likesom regnskapsresultatene, en sterk stigning fra 1947/48 til 1949/50, men totalregnskapet viser noe nedgang i arbeidsinntekten for 1950/51 og ytterligere nedgang i de foreløpige tall for 1951/52.

Byrået har foretatt en undersøkelse av gjeldsforholdene i jordbruket på grunnlag av likningsoppgavene pr. 1. januar 1940, 1944 og 1946 (N.O.S. X. 183). I forhold til bruttoformuen utgjorde gjelden 20,21 pst. i 1946 mot 40,31 pst. i 1940 og 45,20 pst. etter en liknende undersøkelse i 1932.

Pr. 31. desember 1950 foretok Byrået en undersøkelse av hvorledes utlånene i banker og kreditforeninger fordele seg på næringer. Av utlån fra sparebanker og aksjebanker på i alt 5 502 mill. kr., falt det 622 mill. kr. på jordbruk, hagebruk, skogbruk og tømmerhandel. Disse yrkesgrupper har også en del av gjelden plasert i forsikringsselskaper, Statens Pensjonskasse, offentlige fond m.m. En meget vesentlig del av gjelden i jord- og skogbruk er knyttet til Hypotekbanken, Arbeiderbruk- og Småbrukbankene (Boligbankene), Norges Kreditforening for land- og skogbruk (Landkreditforeningen) og Lånekassen for jordbrukere. Ca. $\frac{1}{3}$ av Hypotekbankens og knapt $\frac{1}{2}$ av Boligbankenes utlån falt i 1946 på hus- og tomteiere, mens alt vesentlig ellers var utlån til jord- og skogbruk. De samlede utlån var i mill. kr.:

	Hypotekbanken	Boligbankene	Landkreditforeningen	Lånekassen for jordbrukere
1939.....	31. des. 460	30. juni 237	31. des. 57	31. des. 30
1946.....	330	147	64	18
1949.....	374	158	84	11
1950.....	385	197	95	10
1951.....	400	252	103	7

Tabellen nedenfor viser kjøp og leiemaling av norsk korn i tonn og Statens utgifter til norsk korn i mill. kr.

	Statens kjøp av norsk korn	Bygdemøllenes leiemaling og kjøp	Statens utgifter til norsk korn	
			Overpris og trygd	Utg. ved inn- kjøp, frakt m. m.
	tonn	tonn	mill. kr.	mill. kr.
1937/38	75 033	195 511	16.1	1.7
1938/39	72 293	206 711	18.2	1.8
1939/40	51 743	201 545	14.9	1.5
1940/41	51 128	145 952	8.0	2.0
1941/42	136 652	62 286 ¹⁾	5.1	3.7
1942/43	159 290	47 170 ¹⁾	2.3	7.1
1943/44	169 955	43 444 ¹⁾	3.0	6.3
1944/45	128 523	42 589 ¹⁾	3.1	4.8
1945/46	70 551	150 408 ¹⁾	8.4	2.7
1946/47	92 286	189 404 ¹⁾	15.1	3.6
1947/48	47 073	161 705 ¹⁾	13.6	1.8
1948/49	84 893	190 619 ¹⁾	24.5	2.5
1949/50	45 174	182 056 ¹⁾	23.7	1.6
1950/51	52 471	186 163 ¹⁾	23.7	2.0

¹⁾ Bare leiemaling.

Utgiftene til innkjøp, frakt m.m. har de siste årene svart til ca. 3—4 øre pr. kg korn, men er ikke i sin helhet særutgifter for norsk korn.

Den prissubsidiering som etter hvert ble gjennomført under og etter krigen som ledd i den økonomiske politikk, har etter hvert krevd stadig større beløp. De statstilskott som årlig er ført over statsregnskapene siden 1939/40, var i mill. kr.:

	Statstil- skott til prisregu- lering i alt	Derav til				
		Brødmjøl	Mjølk	Kjøtt og flesk	Kraftfør og spisefett	Kunst- gjødsel
1939/40	14.2	—	8.4	—	—	1.1
1940/41	28.0	—	4.9	—	13.9	1.9
1941/42	120.9	60.0	9.6	—	46.0	2.6
1942/43	213.8	90.0	44.4	—	70.3	4.2
1943/44	235.2	110.0	39.2	—	61.7	6.5
1944/45	131.1	35.0	35.3	—	51.4	3.6
1945/46	242.1	67.0	67.9	18.6	45.3	12.1
1946/47	477.9	108.6	103.5	46.8	109.6	24.6
1947/48	701.8 ¹⁾	150.5 ¹⁾	131.4	56.7	204.7	34.7
1948/49	686.6	140.5	151.4	47.5	170.4	36.5
1949/50	779.4	101.6	180.8	114.5	141.5	56.0
1950/51	508.4	95.6	163.0	30.3	102.5	38.8

¹⁾ Dessuten et ekstraordinært tilskott i 1948/49 på 58.9 mill. kr. til brødmjølprisen 1947/48.

Prissubsidieringen ble sterkt redusert i 1950. Nedskjæringen av pristilskottene ble gjennomført i perioden april—august. Pristilskottene ble tatt helt bort for margarin og tekstilvarer, og i det vesentligste også for kjøtt og flesk, og de ble sterkt redusert for brødmjøl, kraftfør og kunstgjødsel. Selv om pristilskottene er sterkt redusert, spiller de fremdeles en viktig rolle for levekostnadene og for statsbudsjettet.

Foruten de direkte statstilskott, blir det foretatt prisregulering over Prisdirektoratets reguleringsfond. Prissubsidiebeløpet over disse fond var vel 100 mill. kr. i 1950/51. Av dette beløpet gikk det imidlertid bare en ubetydelig del til regulering av prisene på jordbruksvarer.

Ved siden av tilskott til prisregulering, blir det gitt støtte til ymse tiltak til øking av produksjonen. Størrelsen av noen av disse tilskott er knyttet til prisavtalene for jordbruket.

Støtten til bureising og jorddyrkning m.m. blir gitt med noe høyere satser enn før krigen og med høyere formues- og inntektsgrenser.

For de siste budsjettår var utgiftene i tusen kr. ved tilskott til:

	Kunst-gjødsel for min- dre bruk	Potet- trygd	Maskin- stasjoner	Potet- kjellere, siloer m. m.	Bureising	Jord- dyrkning m. m.	Gjødsel- oppsam- ling
1947/48	4 909	—	750	463	1 785	7 661	700
1948/49	6 784	5 600	3 250	2 418	1 631	8 733	1 500
1949/50	— ¹⁾	15 627	3 000	2 411	2 315	9 815	1 399
1950/51	— ¹⁾	11 004	2 213	2 919	2 175	9 032	2 056

¹⁾ Tatt med under statstilskott til prisregulering.

Til sikring av frøavlen, utnytting av fjellbeiter, senkings- og uttappingsarbeider, vannforsyning, veier og ymse annet, ble det brukt vel 4 mill. kr. i 1950/51.

Tabeller

Tabell 1. Jordbruksareal

	Ost-fold	Akers-hus	Hed-mark	Opp-land	Buske-rud	Vest-fold	Tele-mark	Aust-Agder
Høsthvete.....	1 455	206	38	100	1 170	738	436	96
Vårhvete.....	54 677	46 661	25 878	11 103	24 835	39 890	14 555	2 876
Høstrug	591	312	173	143	149	998	75	26
Vårrug	281	568	56	262	473	1 136	474	127
Bygg	10 127	34 497	95 525	116 709	21 541	20 029	5 648	2 514
Havre	153 007	160 859	125 069	41 756	62 065	68 721	19 960	8 967
Blandkorn	1 806	4 861	4 197	21 322	4 260	1 540	17	-
Erter	508	668	1 970	638	365	385	148	94
Korn og erter i alt..	222 452	248 632	252 906	192 033	114 858	133 437	41 313	14 700
Grønnfør	3 146	4 235	19 769	17 024	7 522	3 152	5 081	2 770
Potet	43 250	49 135	67 126	58 781	26 367	38 633	21 851	13 398
Førnepe	2 422	2 335	6 829	1 924	277	766	471	184
Kålrøt	13 646	11 069	9 186	3 994	5 666	8 914	4 261	1 103
Fôrbete	2 418	696	266	309	1 703	2 904	1 262	1 294
Fôrmargkål	1 517	1 590	2 187	436	537	1 195	203	36
Grønnsaker	6 333	6 380	2 930	3 986	4 873	4 396	2 422	2 087
Jordbær	548	1 043	1 190	668	1 868	1 163	344	742
Bringebær.....	301	1 091	238	206	620	299	197	218
Andre vekster på åker og i hage	14 640	34 734	10 543	9 525	17 650	16 360	9 542	5 607
Brakk	4 592	3 005	4 623	2 465	2 474	1 915	1 439	679
I alt åker og hage..	315 265	363 945	377 793	291 351	184 415	213 134	88 386	42 818
Eng til slått:								
Eng på dyrket jord.....	339 462	364 764	403 943	341 400	234 662	202 314	179 944	98 387
Natureng på innmark.....	3 984	12 542	57 347	79 272	30 745	3 210	26 102	9 941
Seterløkker	-	81	18 135	66 041	23 870	-	4 679	814
Utslætter	-	3 193	7 464	5 007	1 532	494	3 346	6 970
Eng til { på dyrket jord	46 777	42 824	22 386	10 347	13 711	24 602	10 734	7 735
beite { på natureng	5 955	19 349	60 241	64 134	10 887	1 525	7 502	3 824
Kultur-{ på dyrket jord	56 666	54 411	22 686	4 305	18 944	35 100	11 914	2 382
beite { på overfl.dyrket jord	22 646	38 803	69 133	73 149	20 057	12 304	25 386	6 108
I alt jordbruksareal ..	790 755	899 912	1039128	935 006	538 823	492 683	357 993	178 979
Herav: Dyrket jord	758 170	825 944	826 808	647 403	451 732	475 150	290 978	151 322
Innmark	790 755	896 638	1013529	863 958	513 421	492 189	349 968	171 195

i 1951. Dekar.

Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark	Rikets bygder
20	146	21	-	99	108	471	-	-	-	5 104
1 596	1 021	271	130	923	4 835	8 282	29	-	-	237 562
23	150	-	-	-	-	30	-	-	-	2 670
32	249	-	2	-	-	25	31	-	-	3 716
2 465	31 101	2 373	3 567	20 503	69 368	104 061	5 654	864	-	546 546
7 823	26 910	2 539	1 795	8 535	34 576	48 999	2 580	-	-	774 161
30	30	32	5	40	306	138	30	-	-	38 614
-	297	-	-	-	38	145	-	-	-	5 256
11 989	59 904	5 236	5 499	30 100	109 231	162 151	8 324	864	-	1 613 629
4 415	4 447	5 030	4 273	7 790	6 360	5 646	14 664	11 429	3 067	129 820
13 974	48 419	26 711	20 236	32 067	29 936	46 223	31 163	16 484	1 412	585 166
330	3 166	680	751	3 633	8 873	14 686	1 323	204	20	48 874
722	4 507	1 187	1 493	3 055	1 670	4 758	285	19	-	75 535
1 158	14 719	81	6	50	-	35	19	-	-	26 920
262	4 246	618	466	380	389	395	10	1	-	14 468
1 626	5 902	1 700	647	2 092	1 521	3 637	1 317	602	75	52 526
213	304	314	89	425	758	518	92	39	-	10 318
114	235	366	225	326	125	269	16	-	-	4 846
3 766	13 698	23 963	13 348	8 757	3 265	4 303	1 293	139	10	191 143
872	213	468	398	1 793	579	994	2 198	133	428	29 268
39 441	159 760	66 354	47 431	90 468	162 707	243 615	60 704	29 914	5 012	2 782 513
143 351	209 160	268 785	219 343	307 149	403 795	329 010	425 619	231 077	50 838	4 753 003
15 929	15 722	123 928	134 465	105 692	41 882	14 514	184 685	92 376	50 327	1 002 663
391	240	2 757	7 078	2 269	6 040	1 179	69	479	194	134 316
8 752	3 226	18 501	12 476	9 479	9 165	1 933	20 538	32 953	9 153	154 182
8 996	50 168	11 312	3 606	9 183	28 524	46 291	4 943	1 127	214	343 480
5 023	12 647	26 331	24 530	49 455	39 680	10 541	27 547	9 640	1 114	379 925
4 148	11 625	7 826	1 567	7 673	12 721	21 951	3 170	112	-	277 201
12 507	96 295	45 167	36 925	40 913	23 752	23 456	11 638	5 119	412	563 770
238 538	558 843	570 961	487 421	622 281	728 266	692 490	738 913	402 797	117 264	10 391 053
195 936	430 713	354 277	271 947	414 473	607 747	640 867	494 436	262 230	56 064	8 156 197
229 395	555 377	549 703	467 867	610 533	713 061	689 378	718 306	369 365	107 917	10 102 555

Tabell 2. Husdyrhøldet

	Øst-fold	Akers-hus	Hed-mark	Opp-land	Buske-rud	Vest-fold	Tele-mark	Aust-Agder
Hester:								
Under 1 år	497	173	287	599	243	126	156	58
1 og 2 år	639	677	484	997	485	258	162	62
3 og 4 år	637	635	768	1 349	323	378	278	168
5—16 år	9 286	10 664	12 342	11 857	7 019	6 149	5 534	2 976
Over 16 år	1 585	1 312	2 161	1 904	1 545	1 255	966	414
I alt	12 644	13 461	16 042	16 706	9 615	8 166	7 096	3 678
Storfe:								
Under 1 år	12 705	12 949	23 816	23 067	13 324	10 159	6 322	3 428
Okser { 1—2 år	2 890	3 395	2 796	3 530	1 535	2 506	634	401
over 2 år	782	715	724	626	246	481	235	34
Kviger	10 977	12 413	15 377	13 160	7 517	6 794	5 401	2 741
Kyr	45 587	47 882	64 268	72 795	35 806	26 629	25 302	12 946
I alt	72 941	77 354	106 981	113 178	58 428	46 569	37 894	19 550
Sauer:								
Under 1 år	2 074	6 745	61 655	66 568	23 692	2 130	20 217	11 978
Over 1 år	2 256	8 330	60 613	65 059	23 261	2 627	19 331	12 735
I alt	4 330	15 075	122 268	131 627	46 953	4 757	39 548	24 713
Geiter:								
Under 1 år	10	23	1 425	3 763	500	—	544	17
Over 1 år	17	73	8 010	20 257	2 370	—	1 726	188
I alt	27	96	9 435	24 020	2 870	—	2 270	205
Svin:								
Under 4 måneder	16 240	33 793	38 860	24 376	10 195	12 268	9 694	4 235
Over 4 slaktesvin	8 998	13 795	11 502	15 665	8 408	7 639	6 733	1 853
avls- { råner	134	193	173	230	72	63	79	34
mndr. { svin { purker	4 811	7 080	5 390	7 441	1 567	2 373	1 577	481
I alt	30 183	54 861	55 925	47 712	20 242	22 343	18 083	6 603
Høns:								
Voksne	325 870	253 826	222 294	177 617	139 747	234 562	149 016	85 384
Kyllinger	133 316	120 625	94 304	78 541	59 384	90 393	52 102	31 536

pr. 20. juni 1951.

Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark	Rikets bygder
66	593	430	1 128	540	400	187	151	80	38	5 752
100	506	339	1 052	840	740	523	367	95	67	8 393
362	811	671	1 016	1 498	1 066	570	859	376	57	11 822
3 349	10 619	7 793	6 112	7 674	10 430	9 102	8 470	5 314	1 136	135 826
420	1 714	1 339	780	1 133	1 396	1 396	1 396	1 023	296	22 035
4 297	14 243	10 572	10 088	11 685	14 032	11 778	11 243	6 888	1 594	183 828
6 918	18 016	13 205	18 176	18 355	23 463	18 942	30 814	15 157	5 152	273 968
653	4 017	1 653	3 007	2 189	4 470	3 875	3 616	661	353	42 181
150	285	145	45	433	309	194	460	281	118	6 263
4 696	12 898	8 644	7 800	10 044	9 804	10 039	9 394	4 495	1 335	153 529
21 957	66 341	48 991	43 134	54 409	50 816	42 937	54 160	32 698	7 933	754 591
34 374	101 557	72 638	72 162	85 430	88 862	75 987	98 444	53 292	14 891	1 230 532
23 980	150 327	102 367	98 606	85 631	67 522	53 084	107 423	63 743	19 726	967 468
22 634	154 077	111 721	111 674	83 998	64 672	50 426	94 149	57 207	16 710	961 480
46 614	304 404	214 088	210 280	169 629	132 194	103 510	201 572	120 950	36 436	1 928 948
10	517	3 874	8 000	3 687	1 919	1 152	2 695	3 026	630	31 792
154	2 954	8 349	16 248	6 188	3 293	3 864	4 607	7 277	1 461	87 036
164	3 471	12 223	24 248	9 875	5 212	5 016	7 302	10 303	2 091	118 828
1 787	25 003	7 372	5 608	7 492	11 858	10 471	1 815	498	475	222 040
1 008	14 798	4 492	4 716	3 212	5 625	6 697	917	276	322	116 656
39	253	142	143	100	214	173	88	30	16	2 176
250	5 818	1 561	1 437	1 363	1 671	1 787	388	213	40	45 248
3 084	45 872	13 567	11 904	12 167	19 368	19 128	3 208	1 017	853	386 120
135 867	732 199	188 491	57 406	123 468	144 333	197 921	116 212	28 868	7 408	3 320 489
34 911	407 807	55 884	7 513	31 141	35 664	95 642	26 412	12 884	710	1 368 769

Tabell 3. Høstutbyttet i jordbruket 1951.

Fylker	Eng på dyrket jord				Natureng på innmark			
	Avl pr. dekar	Beregnet avl i alt	Pst. av middels-års	Kvalitet (5—1)	Avl pr. dekar	Beregnet avl i alt	Pst. av middels-års	Kvalitet (5—1)
	Kg	Tonn			Kg	Tonn		
Østfold	475.0	161 244.5	99.4	4.4	170.0	677.3	93.0	3.0
Akershus.....	458.9	167 390.2	89.6	3.7	167.5	2 100.8	93.0	2.8
Hedmark	531.9	214 857.3	97.6	3.3	233.5	13 390.5	92.1	2.9
Oppland	505.5	172 577.7	91.4	3.0	283.3	22 457.8	94.6	2.7
Buskerud	446.8	104 847.0	95.1	3.6	261.2	8 030.6	94.0	2.9
Vestfold	451.4	91 324.5	89.6	3.8	260.0	834.6	94.0	3.0
Telemark	451.7	81 280.7	93.6	3.3	267.5	6 982.3	94.6	2.5
Aust-Agder.....	472.3	46 468.2	92.4	3.4	246.3	2 448.5	100.0	2.9
Vest-Agder	410.0	58 773.9	79.7	3.1	247.1	3 936.1	84.8	2.8
Rogaland	594.5	124 345.6	82.6	3.5	310.5	4 881.7	88.2	3.2
Hordaland	485.5	130 495.1	81.8	2.7	285.0	35 319.5	83.2	2.6
Sogn og Fjordane	544.6	119 454.2	88.3	2.7	328.0	44 104.5	86.8	2.6
Møre og Romsdal	642.1	197 220.4	94.3	2.9	252.0	26 634.4	90.0	2.8
Sør-Trøndelag ..	557.7	225 196.5	96.3	3.7	252.3	10 566.8	90.8	3.8
Nord-Trøndelag ..	511.3	168 222.8	98.6	4.0	232.9	3 380.3	93.5	3.7
Nordland	462.9	197 019.0	92.6	3.5	259.8	47 981.2	87.9	3.3
Troms	501.0	115 769.6	94.2	3.3	330.6	30 539.5	89.5	3.0
Finnmark	445.0	22 622.9	102.8	3.1	315.9	15 898.3	101.1	2.7
Rikets bygder ...	504.8	2 399 110.1	92.4	3.4	279.4	280 164.7	89.4	3.0
	Seterløkker				Utslætter			
Østfold	-	-	-	-	-	-	-	-
Akershus.....	230.0	18.6	93.0	3.0	150.0	479.0	95.0	3.0
Hedmark	336.5	6 102.4	95.2	3.2	150.0	1 119.6	100.0	2.2
Oppland	318.9	21 060.5	91.3	2.8	170.0	851.2	100.0	3.5
Buskerud	220.5	5 263.3	93.0	2.6	200.0	306.4	108.3	2.0
Vestfold	-	-	-	-	150.0	74.1	95.0	3.0
Telemark	210.0	982.6	95.0	2.0	190.0	635.7	96.7	2.0
Aust-Agder.....	215.0	175.0	90.0	2.8	113.7	792.5	98.3	3.2
Vest-Agder	175.0	68.4	76.7	3.0	142.1	1 243.7	97.1	2.6
Rogaland	200.0	48.0	80.0	3.2	175.0	564.6	95.0	3.5
Hordaland	225.0	620.3	97.5	3.0	141.5	2 617.9	101.7	3.1
Sogn og Fjordane	215.0	1 521.8	86.3	2.9	174.2	2 173.3	95.0	2.7
Møre og Romsdal	272.9	619.2	99.3	3.5	133.8	1 268.3	85.4	3.1
Sør-Trøndelag ..	243.5	1 470.7	93.8	3.9	120.0	1 099.8	95.0	4.0
Nord-Trøndelag ..	221.7	261.4	102.5	3.8	118.3	228.7	86.7	3.3
Nordland	160.0	11.0	85.0	3.5	137.9	2 832.2	83.6	3.7
Troms	180.0	86.2	90.0	3.0	176.0	5 799.7	90.0	3.0
Finnmark	170.0	33.0	90.0	2.7	142.6	1 305.2	88.2	2.7
Rikets bygder ...	285.5	38 342.4	92.3	3.1	151.7	23 391.9	92.6	3.0

Tabell 3 (forts.). Høstutbyttet i jordbruket 1951.

Fylker	Høy på innmark i alt				Halm			
	Avl pr. dekar	Beregnet avl i alt	Pst. av middelsår	Kvalitet (5—1)	Avl pr. dekar	Beregnet avl i alt	Pst. av middelsår	Kvalitet (5—1)
Østfold	Kg	Tonn			Kg	Tonn		
Østfold	471.5	161 921.8	99.4	—	327.6	72 875.3	98.1	3.4
Akershus.....	449.2	169 491.0	89.6	—	314.2	78 120.2	98.3	3.2
Hedmark	494.8	228 247.8	97.3	—	327.9	82 927.9	101.6	3.4
Oppland	463.6	195 035.5	91.8	—	337.5	64 811.1	100.3	3.6
Buskerud	425.3	112 877.6	95.0	—	353.7	40 625.3	105.0	3.1
Vestfold	448.4	92 159.1	89.6	—	301.1	40 177.9	100.0	2.9
Telemark	428.4	88 263.0	93.7	—	348.7	14 405.8	99.3	3.0
Aust-Agder.....	451.6	48 916.7	92.8	—	307.2	4 515.8	89.7	2.8
Vest-Agder	393.7	62 710.0	80.0	—	257.8	3 090.8	75.8	2.9
Rogaland	574.6	129 227.3	82.8	—	346.9	20 780.7	92.1	3.9
Hordaland	422.2	165 814.6	82.1	—	357.5	1 871.9	96.1	3.2
Sogn og Fjordane	462.3	163 558.7	87.9	—	323.3	1 777.8	96.2	3.3
Møre og Romsdal	542.2	223 854.8	93.8	—	348.3	10 483.8	94.7	3.4
Sør-Trøndelag ..	529.0	235 763.3	96.0	—	331.7	36 231.9	97.7	3.3
Nord-Trøndelag ..	499.5	171 603.1	98.5	—	297.6	48 256.1	95.7	3.3
Nordland	401.4	245 000.2	91.6	—	274.5	2 284.9	91.1	2.9
Troms	452.3	146 309.1	93.2	—	250.0	216.0	80.0	4.0
Finnmark	380.8	38 521.2	102.1	—	—	—	—	—
Rikets bygder ...	465.5	2 679 274.8	92.0	—	324.4	523 453.2	98.7	3.3
Poteter				Grønnfôr				
Østfold	1 786.0	77 244.5	85.0	3.2	500.0	1 573.0	98.7	3.7
Akershus.....	1 668.0	81 957.2	79.4	3.2	514.3	2 178.1	100.0	3.1
Hedmark	1 698.8	114 033.6	75.8	3.3	558.6	11 043.0	95.8	3.6
Oppland	1 940.4	114 058.7	83.8	3.4	605.3	10 304.6	102.4	3.6
Buskerud	1 911.1	50 390.0	85.1	3.5	543.8	4 090.5	100.0	3.3
Vestfold	1 831.8	70 767.9	81.5	3.2	487.5	1 536.6	91.3	3.5
Telemark	1 856.3	40 562.0	83.1	3.1	500.0	2 540.5	101.4	2.6
Aust-Agder.....	1 665.9	22 319.7	75.4	3.2	425.5	1 178.6	87.2	2.7
Vest-Agder	1 612.7	22 535.9	76.9	3.0	426.7	1 883.9	83.1	2.7
Rogaland	2 209.2	106 967.3	92.5	3.5	542.9	2 414.3	93.6	3.4
Hordaland	1 823.0	48 694.2	85.7	3.6	498.6	2 508.0	90.0	2.9
Sogn og Fjordane	1 549.2	31 349.6	77.2	3.7	510.0	2 179.2	90.0	3.3
Møre og Romsdal	1 359.0	43 579.1	63.9	3.6	490.0	3 817.1	94.7	3.5
Sør-Trøndelag ..	1 771.1	53 019.6	79.5	3.5	500.0	3 180.0	91.8	4.1
Nord-Trøndelag ..	1 654.7	76 485.2	67.0	3.2	482.7	2 725.3	90.0	3.4
Nordland	1 194.4	37 221.1	60.4	3.5	477.3	6 999.1	90.5	3.4
Troms	1 338.6	22 065.5	69.1	3.3	526.0	6 011.7	87.7	3.2
Finnmark	1 254.5	1 771.4	74.1	3.2	461.3	1 414.8	94.0	3.1
Rikets bygder ...	1 734.6	1 015 022.5	78.5	3.3	520.6	67 578.3	94.3	3.3

Tabell 3 (forts.). Høstutbyttet i jordbruket 1951.

Fylker	Fôrnepe				Kålrot			
	Avl pr. dekar	Beregnet avl i alt	Pst. av middels-års	Kvalitet (5—1)	Avl pr. dekar	Beregnet avl i alt	Pst. av middels-års	Kvalitet (5—1)
	Kg	Tonn			Kg	Tonn		
Østfold	4 391.7	10 636.7	92.7	3.7	3 975.2	54 245.6	86.7	3.6
Akershus.....	3 477.3	8 119.5	79.4	3.2	4 084.8	45 214.7	86.5	3.8
Hedmark	4 181.3	28 554.1	85.5	4.0	4 387.5	40 303.6	89.8	3.6
Oppland	4 510.5	8 678.2	90.3	3.6	3 966.7	15 843.0	86.1	3.6
Buskerud	3 750.0	1 038.8	81.3	3.3	4 057.7	22 990.9	90.0	3.5
Vestfold	4 100.0	3 140.6	90.0	3.5	3 894.1	34 712.0	79.3	3.1
Telemark	4 108.3	1 935.0	85.8	3.4	3 973.7	16 931.9	88.4	3.4
Aust-Agder.....	4 285.7	788.6	81.4	3.4	3 341.2	3 685.3	77.4	3.3
Vest-Agder	3 757.1	1 239.8	81.9	3.7	3 252.5	2 348.3	77.6	3.3
Rogaland	4 157.9	13 163.9	88.8	3.8	4 018.3	18 110.5	90.3	3.7
Hordaland	3 781.6	2 571.5	86.6	3.6	3 461.1	4 108.3	85.6	3.7
Sogn og Fjordane	3 913.6	2 939.1	89.1	4.0	3 145.0	4 695.5	79.7	4.1
Møre og Romsdal	3 745.1	13 605.9	85.6	3.9	3 030.0	9 256.7	82.8	3.8
Sør-Trøndelag ...	3 927.5	34 848.7	89.1	4.0	2 713.0	4 530.7	82.1	3.6
Nord-Trøndelag ..	3 576.7	52 527.4	76.3	3.8	2 769.4	13 176.8	74.6	3.4
Nordland	2 477.3	3 277.5	62.3	3.8	1 668.8	475.6	56.9	2.8
Troms	2 600.0	530.4	76.7	4.3	1 966.7	37.4	73.3	3.0
Finnmark	1 500.0	30.0	62.5	3.5	—	—	—	—
Rikets bygder ...	3 839.0	187 625.7	83.3	3.7	3 848.1	290 666.8	85.4	3.5
	Fôrbete				Fôrmargkål			
Østfold	3 898.9	9 427.5	84.4	3.9	5 027.3	7 626.4	107.6	4.6
Akershus.....	2 912.5	2 027.1	69.6	3.9	4 650.0	7 393.5	94.5	4.4
Hedmark	3 680.0	978.9	80.0	3.6	4 850.0	10 607.0	92.9	4.6
Oppland	3 700.0	1 143.3	85.0	4.0	4 625.0	2 016.5	93.8	4.9
Buskerud	4 000.0	6 812.0	85.8	3.8	4 800.0	2 577.6	90.0	4.3
Vestfold	4 216.7	12 245.3	85.8	4.3	4 940.0	5 903.3	94.0	4.2
Telemark	3 822.2	4 823.6	85.0	3.9	4 750.0	964.3	92.4	4.1
Aust-Agder.....	3 143.1	4 067.2	69.1	3.8	4 000.0	144.0	80.0	4.5
Vest-Agder	3 580.0	4 145.6	77.5	3.9	4 727.3	1 238.6	88.6	4.0
Rogaland	4 366.8	64 274.9	85.0	4.3	5 418.5	23 007.0	98.3	4.5
Hordaland	3 157.1	255.7	77.9	3.6	5 057.1	3 125.3	93.2	4.4
Sogn og Fjordane	3 000.0	18.0	80.0	3.0	4 866.7	2 267.9	88.3	4.7
Møre og Romsdal	1 800.0	90.0	45.0	4.0	4 750.0	1 805.0	86.5	3.9
Sør-Trøndelag ...	—	—	—	—	4 800.0	1 867.2	95.0	4.0
Nord-Trøndelag ..	2 800.0	98.0	70.0	4.0	3 900.0	1 540.5	86.0	4.0
Nordland	1 650.0	31.4	55.0	3.0	2 600.0	26.0	65.0	3.0
Troms	—	—	—	—	2 700.0	2.7	70.0	3.0
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—	—
Rikets bygder ...	4 102.5	110 438.5	83.6	3.8	4 984.3	72 112.8	95.6	4.2

Tabell 3 (forts.). Høstutbyttet i jordbruket 1951.

Fylker	Høsthvete				Vårhvete			
	Avl pr. dekar	Beregnet avl i alt	Pst. av middels-års	Kvalitet (5—1)	Avl pr. dekar	Beregnet avl i alt	Pst. av middels-års	Kvalitet (5—1)
	Kg	Tonn			Kg	Tonn		
Østfold	213.6	310.8	84.1	3.2	159.8	8 737.4	73.2	3.3
Akershus.....	210.0	43.3	90.0	3.0	158.5	7 395.8	71.7	3.4
Hedmark	220.0	8.4	90.0	3.0	182.5	4 722.7	78.4	3.0
Oppland	220.0	22.0	90.0	3.0	224.5	2 492.6	89.4	3.4
Buskerud	207.5	242.8	90.0	2.8	169.9	4 219.5	81.8	3.4
Vestfold	190.0	140.2	77.5	3.5	138.4	5 520.8	66.0	2.9
Telemark	170.0	74.1	75.0	3.5	154.9	2 254.6	75.3	2.8
Aust-Agder.....	129.0	12.4	65.0	3.0	140.8	404.9	65.8	2.6
Vest-Agder	166.7	3.3	78.3	3.0	151.8	242.3	69.7	2.6
Rogaland	240.0	35.0	95.0	3.0	220.5	225.1	88.5	3.9
Hordaland	175.0	3.7	80.0	3.0	166.7	45.2	75.0	2.5
Sogn og Fjordane	—	—	—	—	165.2	21.5	68.0	2.2
Møre og Romsdal	155.0	15.3	72.5	2.5	187.7	173.2	80.5	3.3
Sør-Trøndelag ..	175.0	18.9	80.0	3.0	198.7	960.7	84.3	3.2
Nord-Trøndelag ..	175.0	82.4	80.0	3.0	204.4	1 692.8	84.8	2.8
Nordland	—	—	—	—	125.0	3.6	62.5	2.5
Troms	—	—	—	—	—	—	—	—
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—	—
Rikets bygder ...	198.4	1 012.6	83.5	3.0	164.6	39 112.7	74.9	3.0
	Høstrug				Vårrug			
Østfold	198.8	117.5	83.8	3.1	212.5	59.7	89.0	3.0
Akershus.....	180.0	56.2	80.0	3.0	190.0	107.9	90.0	3.0
Hedmark	185.0	32.0	80.0	3.0	190.0	10.6	90.0	3.0
Oppland	185.0	26.5	80.0	3.0	203.3	53.3	95.0	3.3
Buskerud	175.0	26.1	80.0	3.0	190.0	89.9	90.0	3.0
Vestfold	166.7	166.4	73.3	2.5	190.0	215.8	90.0	3.5
Telemark	170.0	12.8	75.0	3.0	160.0	75.8	80.0	3.0
Aust-Agder.....	170.0	4.4	75.0	3.0	166.0	21.1	82.5	3.0
Vest-Agder	185.0	4.3	80.0	3.0	160.0	5.1	80.0	3.0
Rogaland	220.0	33.0	90.0	3.0	210.0	52.3	90.0	3.0
Hordaland	—	—	—	—	—	—	—	—
Sogn og Fjordane	—	—	—	—	165.0	0.3	80.0	3.0
Møre og Romsdal	—	—	—	—	—	—	—	—
Sør-Trøndelag ..	—	—	—	—	—	—	—	—
Nord-Trøndelag ..	190.0	5.7	90.0	3.0	160.0	4.0	80.0	3.0
Nordland	—	—	—	—	110.0	3.4	60.0	3.0
Troms	—	—	—	—	—	—	—	—
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—	—
Rikets bygder ...	181.6	484.9	78.9	3.0	188.2	699.2	88.4	3.1

Tabell 3 (forts.). Høstutbyttet i jordbruket 1951.

Fylker	Bygg				Havre			
	Avl pr. dekar	Beregnet avl i alt	Pst. av middels-års	Kvalitet (5—1)	Avl pr. dekar	Beregnet avl i alt	Pst. av middels-års	Kvalitet (5—1)
	Kg	Tonn			Kg	Tonn		
Østfold	270.9	2 743.4	102.0	3.7	233.8	35 773.0	100.4	3.6
Akershus.....	223.6	7 713.5	96.2	3.7	215.0	34 584.7	93.4	3.2
Hedmark	244.3	23 336.8	94.5	3.4	222.0	27 765.3	90.5	3.2
Oppland	219.1	25 570.9	83.8	3.1	219.2	9 152.9	85.3	2.9
Buskerud	210.0	4 523.6	92.9	3.3	209.5	13 002.6	91.1	3.2
Vestfold	249.4	4 995.2	95.7	3.5	225.0	15 462.2	93.9	3.2
Telemark	202.8	1 145.4	89.4	3.0	189.7	3 786.4	84.5	3.0
Aust-Agder.....	193.2	485.7	80.0	3.2	161.5	1 448.2	67.7	2.4
Vest-Agder	194.2	478.7	79.5	2.8	150.8	1 179.7	63.6	2.6
Rogaland	289.5	9 003.7	94.1	4.0	256.5	6 902.4	92.2	3.8
Hordaland	221.9	526.6	88.1	3.4	200.2	508.3	86.3	2.9
Sogn og Fjordane	191.7	683.8	75.6	2.9	182.5	327.6	74.6	2.9
Møre og Romsdal	207.0	4 244.1	83.6	3.1	223.7	1 909.3	85.3	3.1
Sør-Trøndelag ...	221.1	15 337.3	92.1	3.3	231.2	7 994.0	89.5	3.2
Nord-Trøndelag ..	198.0	20 604.1	86.1	3.2	203.6	9 976.2	83.8	3.0
Nordland	175.5	992.3	80.2	3.2	165.7	427.5	78.8	3.0
Troms	170.0	146.9	75.0	3.2	—	—	—	—
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—	—
Rikets bygder ...	224.2	122 532.0	89.7	3.3	219.9	170 200.3	91.8	3.1
	Blandkorn				Erter			
Østfold	240.0	433.4	95.0	3.5	210.0	106.7	100.0	3.0
Akershus.....	187.5	911.4	81.3	3.3	168.8	112.8	82.5	3.0
Hedmark	225.0	944.3	90.0	3.0	195.0	384.2	85.0	3.0
Oppland	237.1	5 055.4	90.7	3.0	190.0	121.2	85.0	3.0
Buskerud	256.7	1 093.5	101.7	3.5	170.0	62.1	80.0	3.0
Vestfold	215.0	331.1	87.0	3.2	150.0	57.8	80.0	3.0
Telemark	200.0	3.4	85.0	3.2	150.0	22.2	80.0	3.0
Aust-Agder.....	—	—	—	—	140.0	13.2	70.0	2.5
Vest-Agder	190.0	5.7	85.0	3.2	—	—	—	—
Rogaland	250.0	7.5	95.0	3.2	170.0	50.5	80.0	3.0
Hordaland	185.0	5.9	80.0	3.2	—	—	—	—
Sogn og Fjordane	185.0	0.9	80.0	3.2	—	—	—	—
Møre og Romsdal	200.0	8.0	80.0	3.5	—	—	—	—
Sør-Trøndelag ...	200.0	61.2	85.0	3.5	125.0	4.8	70.0	3.3
Nord-Trøndelag ..	200.0	27.6	85.0	3.5	145.0	21.0	80.0	3.3
Nordland	170.0	5.1	80.0	4.0	—	—	—	—
Troms	—	—	—	—	—	—	—	—
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—	—
Rikets bygder ...	230.3	8 894.4	90.7	3.3	182.0	956.5	84.6	3.0

Tabell 4. Høstutbyttet i hagebruket 1951.

Fylkene	Beregnet avl i alt i 1951 tonn	Prosent av middels- år						
Epler								
(Sommer og høst)			(Winter)			Pærer		
Østfold	1 144.9	80	1 724.1	80	412.8	70	543.5	70
Akershus og Oslo...	2 361.1	80	3 007.6	80	437.1	80	1 085.8	80
Hedmark	1 349.0	90	1 796.5	80	15.9	50	107.0	80
Oppland	899.3	70	824.6	60	33.6	70	133.2	80
Buskerud	1 187.8	70	4 070.6	100	166.8	50	820.3	70
Vestfold	960.6	85	2 619.1	90	565.7	70	850.0	75
Telemark	804.1	85	2 401.4	90	284.2	75	570.0	80
Aust-Agder.....	336.2	70	884.5	70	218.8	70	490.5	80
Vest-Agder	467.1	60	994.0	65	303.4	80	890.1	90
Rogaland	1 188.5	90	1 362.0	85	704.0	90	2 016.9	100
Hordaland og Bergen	1 817.9	95	2 779.2	100	1 709.9	90	1 672.8	90
Sogn og Fjordane ..	1 045.9	100	3 657.9	105	1 354.9	90	730.8	105
Møre og Romsdal ..	814.0	80	686.7	60	71.8	15	336.4	60
Sør-Trøndelag	304.3	90	73.1	75	1.0	20	15.8	50
Nord-Trøndelag	422.9	75	227.5	80	1.0	20	11.6	25
Nordland	8.9	40	0.6	30	0.1	20	1.3	70
Troms	-	-	-	-	-	-	0.2	50
Riket	15 112.5	82.0	27 109.4	86.4	6 281.0	77.5	10 276.2	83.8
Kirsebær og moreller								
			Rips			Stikkelsbær		
Østfold	268.8	100	700.6	100	267.8	100	262.4	100
Akershus og Oslo ..	449.5	90	1 362.6	100	592.0	100	509.3	105
Hedmark	141.0	80	724.7	100	186.0	100	300.1	100
Oppland	225.7	80	898.0	100	323.3	110	277.3	90
Buskerud	276.6	90	478.9	90	171.3	90	238.1	100
Vestfold	501.9	90	512.5	105	164.2	90	325.8	105
Telemark	299.1	95	493.9	105	138.3	100	192.6	105
Aust-Agder.....	221.4	90	302.9	100	90.9	100	114.1	90
Vest-Agder	352.1	100	475.7	100	180.8	100	151.3	100
Rogaland	232.0	80	752.6	100	391.6	100	496.2	70
Hordaland og Bergen	582.7	95	806.0	85	345.8	80	238.1	50
Sogn og Fjordane ..	88.1	70	407.5	90	165.9	80	97.6	50
Møre og Romsdal ..	37.2	20	705.9	100	261.0	80	126.8	50
Sør-Trøndelag	92.9	120	560.8	100	202.8	100	133.8	70
Nord-Trøndelag	29.8	20	449.5	90	153.9	90	205.9	80
Nordland	2.7	80	339.6	105	43.6	100	41.4	100
Troms	0.1	60	10.3	60	0.3	80	0.6	80
Finnmark	-	-	0.1	50	-	-	-	-
Riket	3 801.6	85.4	9 982.1	97.7	3 679.5	94.4	3 711.4	82.7

Tabell 4 (forts.). Høstutbyttet i hagebruket 1951.

Fylkene	Beregnet avl i alt i 1951 tonn	Prosent av middels- år						
	Jordbær		Bringebær		Kål		Gulrot	
Østfold	324.3	115	149.0	110	5 061.8	100	2 726.8	85
Akershus	609.5	100	513.3	85	9 194.7	106	2 038.1	100
Hedmark	574.0	100	116.1	100	3 051.5	110	1 261.7	100
Oppland	356.9	90	84.2	90	2 826.8	80	501.6	70
Buskerud	1 020.2	110	197.8	70	7 439.4	105	959.5	95
Vestfold	705.1	90	163.8	80	5 675.7	95	2 214.5	80
Telemark	151.1	95	71.6	80	1 830.7	100	1 115.3	95
Aust-Agder	288.8	80	70.2	70	1 946.9	100	683.7	90
Vest-Agder	89.1	90	56.3	100	815.6	90	674.2	80
Rogaland	191.7	90	51.1	50	5 157.0	95	4 827.5	100
Hordaland	101.3	75	84.8	50	1 478.7	100	918.3	90
Sogn og Fjordane ..	27.6	80	25.1	30	463.9	95	395.1	80
Møre og Romsdal ..	70.5	50	54.0	50	1 164.5	100	583.7	80
Sør-Trøndelag	332.1	90	63.5	100	1 364.8	90	784.7	80
Nord-Trøndelag	212.0	80	90.0	80	2 964.2	100	2 369.3	90
Nordland	23.1	60	14.2	90	571.4	60	597.7	60
Troms	9.0	60	1.4	50	356.6	75	333.0	75
Finnmark	0.3	60	0.2	50	54.7	60	25.7	60
Rikets bygder	5 086.6	94.1	1 806.6	77.2	51 418.9	98.2	23 010.4	88.7
	Bønner		Hageerter		Matløk		Purre	
Østfold	167.8	100	208.0	100	589.0	100	299.8	100
Akershus	45.0	90	24.2	90	290.0	100	326.5	100
Hedmark	22.6	100	53.7	100	156.6	90	20.2	100
Oppland	5.4	70	14.9	70	182.4	90	13.0	80
Buskerud	16.1	75	6.0	80	260.1	90	476.8	110
Vestfold	62.1	80	367.9	110	567.3	70	225.8	100
Telemark	18.3	90	244.9	95	231.1	90	43.0	95
Aust-Agder	72.7	80	157.9	80	343.0	80	62.8	100
Vest-Agder	4.1	50	5.7	90	317.9	95	14.5	100
Rogaland	1.9	50	40.2	90	702.8	100	141.0	100
Hordaland	0.7	50	4.5	85	122.0	90	48.8	90
Sogn og Fjordane ..	0.5	50	1.8	80	8.0	80	0.8	80
Møre og Romsdal ..	0.5	60	5.6	100	18.1	70	7.2	80
Sør-Trøndelag	1.1	50	3.1	80	30.0	100	18.5	100
Nord-Trøndelag	0.2	20	7.5	100	74.7	80	23.4	90
Nordland	0.1	20	1.2	80	36.7	90	0.6	50
Troms	—	—	0.1	75	6.7	80	0.5	50
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—	—
Rikets bygder	419.1	87.8	1 147.2	96.9	3 936.4	89.0	1 723.2	101.6

Tabell 4 (forts.). Høstutbyttet i hagebruket 1951.

Fylkene	Beregnet avl i alt i 1951	Prosent av middels- tonn						
	Selleri		Persillerot		Agurker på friland		Tomater på friland	
Østfold	77.3	100	73.0	100	269.7	60	26.6	30
Akershus	214.6	100	24.5	100	32.4	80	69.7	30
Hedmark	30.0	90	1.4	100	2.2	80	1.8	20
Oppland	11.0	80	0.4	90	1.5	70	6.2	70
Buskerud	62.6	80	16.0	90	7.2	50	38.0	40
Vestfold	90.1	95	46.4	105	43.4	35	12.7	25
Telemark	74.8	90	6.3	95	69.6	70	3.0	40
Aust-Agder	28.8	70	6.8	80	30.2	30	1.5	20
Vest-Agder	11.2	90	1.3	100	7.6	50	0.5	25
Rogaland	56.0	95	19.6	90	0.3	40	0.2	25
Hordaland	24.7	90	1.0	80	0.2	30	0.1	20
Sogn og Fjordane ..	0.6	80	0.1	80	—	—	0.2	20
Møre og Romsdal ..	1.3	70	—	—	—	—	—	20
Sør-Trøndelag	10.4	85	—	—	—	—	—	—
Nord-Trøndelag	19.1	75	1.1	100	0.1	40	0.2	25
Nordland	0.8	50	—	—	—	—	—	—
Troms	0.7	75	—	—	—	—	—	—
Finnmark	—	—	—	—	—	—	—	—
Rikets bygder	714.0	91.8	197.9	98.0	464.4	54.6	160.7	31.8
			Rabarbra		Agurker under glass		Tomater under glass	
Østfold	227.2	100	195.0	100	493.0	100		
Akershus	398.6	110	429.4	100	507.8	100		
Hedmark	68.8	100	97.7	100	180.9	100		
Oppland	27.2	100	44.4	100	106.6	100		
Buskerud	220.8	100	252.4	105	530.0	110		
Vestfold	117.6	100	170.0	100	504.6	100		
Telemark	32.0	100	52.9	100	110.6	100		
Aust-Agder	66.4	100	34.0	100	160.4	100		
Vest-Agder	71.6	100	49.5	100	103.5	100		
Rogaland	245.6	100	521.0	150	2 496.3	120		
Hordaland	227.2	100	102.9	100	194.3	100		
Sogn og Fjordane	10.8	100	7.4	100	87.8	100		
Møre og Romsdal	42.8	100	26.9	80	101.7	90		
Sør-Trøndelag	102.8	100	17.5	100	167.5	100		
Nord-Trøndelag	69.6	100	21.4	100	84.1	100		
Nordland	88.0	100	3.2	100	28.7	100		
Troms	56.4	100	—	—	3.2	100		
Finnmark	12.0	100	—	—	2.5	100		
Rikets bygder	2 085.4	101.8	2 025.6	109.7	5 863.5	108.4		

Tabell 5. Lønningene

	Rikets bygder		Bygdene fylkes-				
	1951/52	1950/51	Østfold	Akershus	Hedmark	Oppland	Buskerud
I. <i>Tjenere på arbeidsgiverens kost.</i>	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Hele året	3 347	2 994	3 867	3 868	3 783	3 687	3 897
Sommerhalvåret	1 879	1 703	2 097	2 104	1 951	1 960	2 034
Vinterhalvåret	1 569	1 397	1 887	1 930	1 792	1 707	1 809
II. <i>Fjosrøktere på arbeidsgiverens kost.</i>							
Hele året	4 283	3 826	4 748	4 872	4 472	4 157	4 327
Sommerhalvåret	2 190	1 947	2 408	2 450	2 225	2 027	2 200
Vinterhalvåret	2 123	1 910	2 406	2 440	2 326	2 060	2 158
III. <i>Dagarbeidere på arbeidsgiverens kost.</i>							
I sommerhalvåret:							
I våronna	17.76	15.82	19.99	18.51	18.44	16.48	18.89
I slåttonna	19.16	17.15	20.16	18.67	20.07	17.06	19.90
I skuronna	17.99	15.94	20.31	18.62	19.57	17.14	19.80
Ellers	17.28	15.15	19.34	18.61	17.68	15.76	18.29
Grøfting	20.09	17.54	24.42	22.65	22.64	20.77	24.50
Gråsteinsmuring	21.88	19.48	26.86	22.35	23.93	24.04	27.31
Tømmermannsarbeid	22.57	20.06	26.80	24.16	23.68	23.82	27.70
Skogsarbeid	20.36	17.82	23.67	21.35	21.85	21.03	24.24
I vinterhalvåret:							
Alminnelig gårdsarbeid	15.93	14.05	18.09	16.31	16.68	14.08	16.44
Grøfting	18.83	16.17	24.50	20.60	22.67	19.56	25.17
Gråsteinsmuring	20.94	18.51	25.80	22.37	23.75	22.23	25.86
Tømmermannsarbeid	21.82	19.13	27.00	24.30	23.00	22.71	25.89
Skogsarbeid	19.97	16.97	26.43	20.90	22.17	19.38	24.56
IV. <i>Dagarbeidere på egen kost.</i>							
I sommerhalvåret:							
I våronna	21.94	19.62	23.69	22.31	20.85	20.64	24.26
I slåttonna	22.98	20.59	23.99	22.39	21.90	21.71	25.11
I skuronna	22.14	19.64	24.17	22.44	21.22	22.06	25.13
Ellers	21.54	18.97	22.28	22.42	20.60	20.30	24.46
Grøfting	24.51	21.47	27.22	27.03	26.92	25.17	29.23
Gråsteinsmuring	26.01	23.25	29.78	28.05	28.33	26.61	31.68
Tømmermannsarbeid	26.27	23.70	29.85	28.20	28.22	26.65	31.18
Skogsarbeid	25.12	21.94	28.11	26.00	26.10	25.45	28.80
Skogskjøring (mann + hest)	36.50	31.79	43.14	35.85	40.93	37.18	43.69
I vinterhalvåret:							
Alminnelig gårdsarbeid	20.18	17.74	21.54	20.25	20.55	18.40	21.60
Grøfting	23.15	19.91	29.80	26.25	27.50	23.72	29.50
Gråsteinsmuring	25.30	22.41	29.67	28.45	28.80	25.48	31.75
Tømmermannsarbeid	25.84	23.01	29.86	27.96	28.23	25.84	31.50
Skogsarbeid	24.80	21.39	30.35	26.39	26.23	24.32	28.95
Skogskjøring (mann + hest)	36.99	31.10	42.78	36.48	43.97	37.61	45.30
V. <i>Hogstpris.</i>							
Sommerhalvåret } pr. m ² barket	12.51	9.79	11.44	11.88	13.01	12.82	14.03
Vinterhalvåret } pr. m ² barket	12.56	9.89	12.13	11.88	13.42	12.64	14.19
Sommerhalvåret } pr. m ² ubarket	8.48	6.86	6.70	7.52	8.57	8.44	10.30
Vinterhalvåret } pr. m ² ubarket	8.58	6.77	7.14	7.65	8.88	8.33	10.56
Sommerhalvåret } pr. favn ved	29.90	23.80	25.21	24.47	26.94	25.75	29.77
Vinterhalvåret } pr. favn ved	30.33	23.89	25.61	24.96	27.89	26.02	29.64
Sommerhalvåret } pr. reis	2.40	1.89	2.27	2.36	2.42	2.27	2.64
Vinterhalvåret } pr. reis	2.44	1.89	2.36	2.43	2.47	2.33	2.67

i jordbruket. Menn.

vis 1951/52

Vestfold	Telemark	Aust-Agder	Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	More og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
3 850	3 896	3 871	3 397	3 879	3 169	3 249	3 060	3 080	2 898	2 829	2 608	2 563
2 037	2 121	2 042	1 901	2 222	1 808	1 942	1 672	1 784	1 623	1 685	1 630	1 456
1 827	1 826	1 955	1 611	1 775	1 409	1 426	1 411	1 453	1 346	1 332	1 124	1 113
4 600	4 450	4 260	—	5 300	3 842	3 690	3 995	3 773	4 203	3 635	3 567	—
2 347	2 344	2 130	—	2 993	2 030	1 988	2 182	1 921	2 071	1 935	1 842	—
2 371	2 169	2 130	—	2 564	1 980	1 719	1 991	1 868	2 026	1 700	1 725	—
19.53	19.48	18.58	19.28	19.45	17.66	17.22	16.64	15.01	15.76	17.81	17.93	19.40
20.64	21.08	20.12	20.17	20.02	18.57	18.03	18.19	19.12	17.66	19.12	19.85	21.12
19.75	20.08	19.16	19.56	19.24	18.10	17.24	16.79	15.69	15.82	17.70	18.22	—
19.02	18.84	18.40	18.71	19.30	17.52	17.21	16.33	13.82	14.84	17.24	17.37	20.25
25.00	21.45	20.25	20.43	20.84	19.28	19.36	18.76	17.93	18.72	19.82	20.37	22.67
25.00	22.95	22.20	22.69	23.01	20.63	21.19	21.15	19.84	19.97	21.54	22.03	22.71
25.17	23.92	23.27	22.71	24.11	21.45	21.96	21.40	19.87	20.34	22.69	22.99	24.83
21.55	22.23	20.55	21.25	20.91	19.14	19.86	19.38	18.81	20.85	18.63	19.19	21.25
18.39	17.80	18.96	18.11	17.07	16.04	15.52	14.93	13.04	13.73	16.68	15.58	16.56
25.00	20.67	19.88	19.73	18.48	18.03	17.57	16.97	17.35	18.33	19.53	17.57	20.75
25.00	23.40	22.40	21.53	21.72	19.89	19.82	20.50	18.84	19.01	21.13	20.72	18.33
24.75	22.78	23.38	22.20	22.84	20.80	21.10	20.88	19.39	19.51	21.87	23.03	23.44
22.63	22.72	22.00	21.41	20.62	18.18	19.39	18.17	18.09	19.80	18.58	18.95	19.25
23.17	23.79	22.19	23.55	23.52	22.02	20.77	20.91	19.59	19.14	21.86	21.93	23.45
23.95	25.51	23.30	24.24	23.83	22.61	21.61	22.03	22.81	21.12	22.93	23.25	24.29
23.00	24.26	22.66	23.80	23.66	21.90	21.13	20.97	20.70	19.65	20.68	21.23	—
22.68	23.51	21.74	23.55	22.99	21.67	20.78	20.81	18.15	18.31	20.90	21.58	23.19
30.61	26.10	23.78	24.70	25.09	23.73	23.27	22.25	23.87	22.70	24.05	23.11	26.54
29.20	28.36	26.38	27.01	27.77	24.72	24.97	24.50	23.63	23.57	25.06	25.09	25.14
29.64	28.75	25.98	26.92	27.97	25.19	25.39	24.62	23.49	23.71	25.54	25.93	27.11
28.84	26.93	24.62	26.43	24.94	23.55	23.57	22.73	23.28	26.74	23.32	22.25	24.67
42.50	38.92	38.40	37.83	33.83	33.46	31.27	30.79	35.08	38.38	31.63	29.94	36.00
21.63	22.15	21.85	22.77	21.39	20.62	19.25	18.42	16.29	17.30	21.15	19.04	20.48
29.00	26.25	23.25	23.53	22.54	22.83	21.32	20.35	21.63	22.88	23.87	21.19	25.00
29.33	29.44	26.70	26.29	26.11	23.87	23.76	23.14	22.88	22.49	25.70	23.58	22.33
29.71	28.33	25.97	26.61	26.79	24.95	24.65	23.57	23.58	22.54	25.98	25.32	26.29
30.93	27.19	25.30	25.63	24.32	22.89	22.60	21.55	22.84	25.51	23.29	22.23	—
45.83	39.93	38.46	37.42	31.94	33.50	28.20	31.79	37.59	37.98	29.01	29.44	34.00
13.31	12.82	11.92	12.49	—	—	—	—	11.17	12.35	12.31	13.50	—
13.27	12.61	12.48	12.40	—	—	—	—	11.33	12.24	12.95	12.53	—
9.00	9.00	—	8.57	—	—	—	—	7.25	8.75	9.50	9.33	—
8.80	9.50	—	8.50	—	—	—	—	7.61	8.64	9.38	9.53	—
28.73	26.06	31.91	31.86	36.16	39.04	37.71	31.44	26.86	28.74	30.75	23.50	—
29.05	27.67	32.23	32.40	42.15	39.04	39.04	—	27.23	27.46	30.62	21.92	—
2.66	2.44	2.49	—	—	—	—	—	2.34	2.26	—	—	—
2.50	2.43	2.49	—	—	—	—	—	2.36	2.30	—	—	—

Tabell 6. Lønningene

	Rikets bygder		Bygdene fylkes-				
	1951/52	1950/51	Østfold	Akershus	Hedmark	Oppland	Buskerud
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
I. Tjenere på arbeidsgiverens kost.							
Hele året	2 041	1 829	2 533	2 529	2 277	2 332	2 430
Sommerhalvåret	1 141	1 038	1 348	1 280	1 197	1 180	1 271
Vinterhalvåret	997	901	1 157	1 244	1 154	1 126	1 216
II. Fjøsroktere på arbeidsgiverens kost.							
Hele året	2 576	2 432	3 150	3 317	3 001	3 057	3 198
Sommerhalvåret	1 357	1 240	1 618	1 708	1 458	1 527	1 624
Vinterhalvåret	1 284	1 213	1 591	1 683	1 518	1 594	1 580
III. Dag arbeidere på arbeidsgiverens kost.							
I sommerhalvåret:							
I våronna	11.63	10.49	14.16	13.81	12.10	11.12	13.01
I slåttonna	12.43	11.12	14.17	14.27	12.82	11.51	12.94
I skuronna	12.04	10.66	14.51	14.31	12.94	11.76	12.94
Ellers.....	11.30	9.96	13.45	14.13	12.01	11.15	12.40
I vinterhalvåret:							
Alminnelig gårdsarbeid	10.45	9.20	13.56	12.73	11.17	10.16	10.38
IV. Dag arbeidere på egen kost.							
I sommerhalvåret:							
I våronna	14.91	13.26	17.63	16.92	15.44	14.85	17.68
I slåttonna	15.53	13.77	17.98	17.50	15.45	14.88	17.68
I skuronna	15.29	13.42	18.29	17.58	15.81	15.35	17.68
Ellers.....	14.59	12.79	17.17	17.40	14.81	14.50	16.55
I vinterhalvåret:							
Alminnelig gårdsarbeid	13.63	12.14	16.00	15.11	14.79	13.63	15.67

i jordbruket. Kvinner.

vis 1951/52

Vestfold	Telemark	Aust-Agder	Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
2 507	2 454	2 315	1 949	2 529	2 104	2 187	1 902	1 862	1 805	1 551	1 425	1 562
1 345	1 238	1 202	1 105	1 423	1 211	1 319	1 046	1 033	1 026	873	820	952
1 258	1 229	1 095	920	1 160	1 000	1 020	931	928	936	724	653	745
3 500	3 003	2 384	2 819	2 871	2 422	2 538	2 202	2 238	2 445	1 995	1 690	1 729
1 820	1 441	1 208	1 450	1 910	1 343	1 384	1 210	1 201	1 218	1 107	897	967
1 850	1 407	1 171	1 333	1 370	1 112	1 268	1 123	1 164	1 243	1 015	823	863
13.42	11.89	10.66	11.18	13.10	11.35	11.29	11.35	10.63	10.21	11.11	11.75	10.60
13.65	12.64	11.11	11.52	13.64	11.72	11.87	11.85	13.28	11.62	11.95	12.93	12.75
13.65	12.92	11.01	11.17	13.51	11.94	11.56	11.11	11.80	10.98	10.95	12.40	-
13.98	12.21	10.65	10.90	12.83	11.09	11.11	10.94	9.95	9.89	10.89	11.05	10.07
13.25	11.32	10.89	10.50	11.73	9.85	9.69	10.08	9.45	9.30	10.41	9.52	10.07
16.82	16.18	13.53	14.31	16.78	15.55	13.91	14.34	13.90	12.86	13.99	14.58	12.94
17.30	16.79	13.78	14.78	17.48	15.99	14.47	14.76	16.90	13.99	14.58	15.38	14.55
17.50	16.69	13.93	14.51	17.25	15.80	14.30	14.09	14.97	13.35	13.80	14.47	-
17.60	16.35	13.56	14.30	16.68	15.09	13.89	13.72	12.84	12.13	13.78	13.87	12.38
16.53	15.11	12.88	13.53	15.43	13.56	12.38	12.86	12.38	11.67	13.10	12.65	12.42

Tabell 7. Lønnstelling 1951. Tallet på personer

	Alle fylkene	Ostfold	Akershus	Hedmark	Oppland	Buskerud
<i>Menn:</i>						
I alt	1 936	161	336	369	254	133
<i>Stilling:</i>						
Gårdsstyrer	64	9	11	9	6	3
Arbeidsformann	85	8	21	23	8	7
Gårdssarbeider	1 359	100	195	228	186	92
Fjøsrørster	310	40	80	76	42	20
Andre og uoppgitt	118	4	29	33	12	11
<i>Alder:</i>						
Under 16 år	55	4	3	7	9	3
16—17 år	146	9	17	8	31	5
18—20 år	180	11	29	24	23	12
21—39 år	924	82	162	183	119	64
40—59 år	434	42	98	96	51	34
60 år og over	98	7	17	29	12	9
Uoppgitt	99	6	10	22	9	6
<i>Lønnsmåte og sivilstand:</i>						
På egen kost	666	66	155	207	65	58
derav gifte	534	57	137	168	41	46
På arbeidsgiverens kost	1 270	95	181	162	189	75
derav gifte	140	9	17	29	35	4
<i>Kvinner:</i>						
I alt	1 054	52	83	125	150	50
<i>Stilling:</i>						
Husholderske	112	14	12	16	18	3
Tjenestejente	612	25	33	74	47	32
Budeie	271	10	17	29	79	11
Andre og uoppgitt	59	3	21	6	6	4
<i>Alder:</i>						
Under 16 år	29	—	2	2	5	1
16—17 år	102	2	5	10	14	3
18—19 år	120	2	5	12	17	6
20—39 år	436	29	43	58	67	25
40—59 år	258	18	20	32	35	7
60 år og over	70	1	4	9	6	2
Uoppgitt	39	—	4	2	6	6
<i>Lønnsmåte og sivilstand:</i>						
På egen kost	82	3	27	11	17	5
derav gifte	59	2	24	7	11	5
På arbeidsgiverens kost	972	49	56	114	133	45
derav gifte	39	5	3	6	7	3

delt etter kjønn, stilling, alder og lønnsmåte.

Vestfold	Telemark	Aust-Agder	Vest-Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør-Trøndelag	Nord-Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark
84	39	20	14	105	75	42	44	94	131	24	5	6
4	3	3	2	2	2	-	2	3	4	1	-	-
1	-	-	1	-	1	-	-	2	12	1	-	-
59	28	14	6	97	70	41	39	73	100	20	-	-
18	5	1	5	1	-	-	2	11	13	1	-	-
2	3	2	5	5	2	1	1	5	2	1	-	-
-	3	1	-	7	5	2	3	3	5	-	-	-
4	2	2	-	20	11	6	5	9	11	4	1	1
1	4	3	2	26	6	6	7	12	12	-	1	1
44	18	8	7	45	37	14	21	40	63	13	2	2
18	8	6	1	3	12	5	8	22	24	5	1	1
3	3	-	1	-	4	1	-	3	7	1	-	-
14	1	-	3	4	-	8	-	5	9	1	1	1
32	10	6	11	8	13	-	5	13	14	3	-	-
29	9	3	5	8	6	-	1	10	11	3	-	-
52	29	14	3	97	62	42	39	81	117	21	-	6
5	1	-	1	3	2	3	1	3	23	2	5	2
43	30	19	27	63	66	73	57	72	75	49	14	6
9	3	1	2	8	-	2	-	6	14	3	1	-
18	18	16	24	52	56	45	48	39	34	38	8	5
9	8	2	-	3	9	24	8	25	24	7	5	1
7	1	-	1	-	1	2	1	2	3	1	-	-
2	-	1	2	4	1	2	2	1	3	1	-	-
2	4	2	-	9	8	11	9	9	7	5	1	1
3	3	4	2	13	8	10	7	10	8	8	2	2
17	12	8	7	25	25	21	24	26	22	15	7	5
14	9	2	11	9	19	13	9	21	25	10	4	-
2	2	2	5	2	4	9	4	4	7	7	-	-
3	-	-	-	1	1	7	2	1	3	3	-	-
8	2	-	3	-	2	-	1	2	1	-	-	-
5	1	-	-	-	1	-	-	2	1	-	-	-
35	28	19	24	63	64	73	56	70	74	49	14	6
3	1	-	1	-	-	1	1	1	4	1	1	1

Tabell 8. Lønningene i jordbruket 1951/52 sammenliknet med 1950/51 og 1938/39.

	Menn					Kvinner				
	1951/ 52	1950/ 51	1938/ 39	Endring i pst. fra		1951/ 52	1950/ 51	1938/ 39	Endring i pst. fra	
				1950/ 51	1938/ 39				1950/ 51	1938/ 39
I. <i>Tjenere på arbeids-giverens kost.</i>										
Hele året	3 347	2 994	576	+ 11.8	+ 481.1	2 041	1 829	382	+ 11.6	+ 434.3
Sommerhalvåret	1 879	1 703	330	+ 10.3	+ 469.4	1 141	1 038	209	+ 9.9	+ 445.9
Vinterhalvåret	1 569	1 397	253	+ 12.3	+ 520.2	997	901	182	+ 10.7	+ 447.8
II. <i>Fjøsrøktere på arbeids-giverens kost.</i>										
Hele året	4 283	3 826	759	+ 11.9	+ 464.3	2 576	2 432	508	+ 5.9	+ 407.1
Sommerhalvåret	2 190	1 947	393	+ 12.5	+ 457.3	1 357	1 240	264	+ 9.4	+ 414.0
Vinterhalvåret	2 123	1 910	376	+ 11.2	+ 464.6	1 284	1 213	254	+ 5.9	+ 404.7
III. <i>Dagarbeidere på arbeids-giverens kost.</i>										
I sommerhalvåret:										
I våronna	17.76	15.82	3.76	+ 12.3	+ 372.3	11.63	10.49	2.34	+ 10.9	+ 397.0
I slåttonna	19.16	17.15	4.25	+ 11.7	+ 350.8	12.43	11.12	2.58	+ 11.8	+ 381.8
I skuronna	17.99	15.94	3.84	+ 12.9	+ 368.5	12.04	10.66	2.49	+ 12.9	+ 383.5
Ellers	17.28	15.15	3.56	+ 14.1	+ 385.4	11.30	9.96	2.19	+ 13.5	+ 416.0
Grøfting	20.09	17.54	4.22	+ 14.5	+ 376.1	-	-	-	-	-
Gråsteinsmuring	21.88	19.48	5.49	+ 12.3	+ 298.5	-	-	-	-	-
Tømmermannsarbeid ..	22.57	20.06	5.78	+ 12.5	+ 290.5	-	-	-	-	-
Skogsarbeid	20.36	17.82	4.18	+ 14.3	+ 387.1	-	-	-	-	-
I vinterhalvåret:										
Alm. gårdsarbeid	15.93	14.05	3.06	+ 13.4	+ 420.6	10.45	9.20	1.97	+ 13.6	+ 430.5
Grøfting	18.83	16.17	3.75	+ 16.5	+ 402.1	-	-	-	-	-
Gråsteinsmuring	20.94	18.51	4.91	+ 13.1	+ 326.5	-	-	-	-	-
Tømmermannsarbeid ..	21.82	19.13	5.20	+ 14.1	+ 319.6	-	-	-	-	-
Skogsarbeid	19.97	16.97	3.79	+ 17.7	+ 426.9	-	-	-	-	-
IV. <i>Dagarbeidere på egen kost.</i>										
I sommerhalvåret:										
I våronna	21.94	19.62	5.23	+ 11.8	+ 319.5	14.91	13.26	3.46	+ 12.4	+ 330.9
I slåttonna	22.98	20.59	5.68	+ 11.6	+ 304.6	15.53	13.77	3.65	+ 12.8	+ 325.5
I skuronna	22.14	19.64	5.35	+ 12.7	+ 313.8	15.29	13.42	3.59	+ 13.9	+ 325.9
Ellers	21.54	18.97	5.06	+ 13.5	+ 325.7	14.59	12.79	3.31	+ 14.1	+ 340.8
Grøfting	24.51	21.47	5.75	+ 14.2	+ 326.3	-	-	-	-	-
Gråsteinsmuring	26.01	23.25	7.07	+ 11.9	+ 267.9	-	-	-	-	-
Tømmermannsarbeid ..	26.27	23.70	7.34	+ 10.8	+ 257.9	-	-	-	-	-
Skogsarbeid	25.12	21.94	5.78	+ 14.5	+ 334.6	-	-	-	-	-
Skogskjøring (mann + hest)	36.50	31.79	9.18	+ 14.8	+ 297.6	-	-	-	-	-
I vinterhalvåret:										
Alm. gårdsarbeid	20.18	17.74	4.56	+ 13.8	+ 342.5	13.63	12.14	3.06	+ 12.3	+ 345.4
Grøfting	23.15	19.91	5.14	+ 16.3	+ 350.4	-	-	-	-	-
Gråsteinsmuring	25.30	22.41	6.43	+ 12.9	+ 293.5	-	-	-	-	-
Tømmermannsarbeid ..	25.84	23.01	6.72	+ 12.3	+ 284.5	-	-	-	-	-
Skogsarbeid	24.80	21.39	5.41	+ 15.9	+ 358.4	-	-	-	-	-
Skogskjøring (mann + hest)	36.99	31.10	8.84	+ 18.9	+ 318.4	-	-	-	-	-
V. <i>Hogstpris.</i>										
Sommerh.året } pr. m³	12.51	9.79	2.34	+ 27.8	+ 434.6	-	-	-	-	-
Vinterh.året } barket	12.56	9.89	2.31	+ 27.0	+ 443.7	-	-	-	-	-
Sommerh.året } pr. m³	8.48	6.86	-	+ 23.6	-	-	-	-	-	-
Vinterh.året } ubarket	8.58	6.77	-	+ 26.7	-	-	-	-	-	-
Sommerh.året } pr. favn	29.90	23.80	6.06	+ 25.6	+ 393.4	-	-	-	-	-
Vinterh.året } ved	30.33	23.89	6.08	+ 27.0	+ 398.8	-	-	-	-	-
Sommerh.året } pr. reis	2.40	1.89	-	+ 27.0	-	-	-	-	-	-
Vinterh.året } pr. reis	2.44	1.89	-	+ 29.1	-	-	-	-	-	-

Statistisk Sentralbyrå.

Oppgavene er konfidensielle og
vil bare bli brukt til statistikk.

Representativ jordbruksstelling 1951.

Navnet på bruket g.nr., br.nr.
 i herred, fylke
 Eier adresse
 Bruker adresse

1. Arealet og bruken av det. Dekar (mål à 1 000 m²).

	Korn og eter dyrket til modning											Grønn- fôr	Potet	För- nepe	Käl- rot	För- bete	För- marg- kål	Grønn- saker ¹⁾
	Hvete		Rug		Bygg	Havre	Bland- korn	Erter	Høst- Vår-		Høst- Vår-							
	Høst-	Vår-	Høst-	Vår-														
1951																		

	Jord- bær	Bringe- bær	Andre vekster på åker og i hage ²⁾	Brakk (åker uten avlning)	Eng til slått				Eng til beite		Kulturbeite		I alt jord- bruks- areal	
					Eng på dyrket jord	Natur- eng på innmark	Seter- løkker	Utslætter som høstes årlig	på dyrket jord	på natür- eng	på dyrket jord	på over- flate- dyrket jord		
					under x (føll)	x og 2 år	3 og 4 år	5–16 år	over 16 år	under x år (kalver)	x–2 år	over 2 år		
1951														

¹⁾ Her setter en arealet av alle grønnsaker.

²⁾ Her setter en arealet av alle «andre vekster», også frukttrær og bærbusker.

2. Husdyr 20. juni. (En må ta med husdyr som tilhører kårfolk, tjenere o. a. og som blir føret sammen med de andre dyra på gården. En teller alle dyr, selv nyfødte.)

	Hester					Storfe					Okser	Kviger (som ikke har hatt kalv)	Kyr (som har hatt kalv)
	under x år (føll)	x og 2 år	3 og 4 år	5–16 år	over 16 år	under x år (kalver)	x–2 år	over 2 år					
1951													

	Sauer		Geiter		Svin				Høns		Voksne	Kyllinger
	under x år (lam)	over x år	under x år (kje)	over x år	under 4 måneder	slaktesvin	over 4 måneder		avlssvin	råner		
1951												

VEND !

3. Arbeidshjelpen ved bruket (husarbeid regnet med). Mann og kone tar en ikke med.

4. Pr. 20/6 1951 var følgende leiehjelp i fast arbeid på bruket:

Statistisk Sentralbyrå.**Til Jordstyret.**

Det skal i år holdes en representativ jordbruksstelling, i likhet med den som ble holdt i 1950. En viser til rundskriv fra Landbruksdepartementet av 25. februar 1929, side 2: «Jordstyret skal også hjelpe Statistisk Sentralbyrå med å samla inn oppgåvor vedkomande årsavlingane og dei årlege representative landbrukssteljingar.»

Om hvilke bruk det skal telles ved.

Tellingen skal i hvert herred omfatte ca. 10 pst. av brukene med over 5 dekar jordbruksareal, fordelt på de forskjellige storrelsesklasser i samme forhold som ved jordbruksstellingen i 1949.

En fortalgelse over de bruk som det skal telles ved og det nødvendige antall tellingsskjema vedlegges/sendes i særskilt pakke. Av fortalgelsen vil jordstyret se hvilke bruk det skal telles ved. Disse brukene skal ikke byttes ut med andre, uten i særlige tilfelle, som det må meldes fra om.

Fortalgelsen over de bruk som skal telles, bygger på oppgavene fra tellingen i 1949. En gjør merksam på at bruksnavn og navnet på brukeren kan være forvansket i noen tilfelle. Dette skriver seg fra mer eller mindre uleselig skrift på tellingsoppgavene.

Fortalgelsen skal oppbevares av jordstyret til bruk for senere tellinger.

Om utfyllingen av skjemaet.**Side 1. Arealer og husdyr 1951.**

Arealene skal en gi opp i dekar (à 1000 m²). Må en bruke brøk, skal en bruke desimalbrøk med 1 desimal og tydelig desimaltegn.

En må prøve å få så rette oppgaver som mulig, men en kan ikke kreve at arealet skal bli oppmålt.

Av høstsæd fører en opp det areal som en skal høste i 1951. Sammen med fôrbete fører en også eventuelt sukkerbete og forsukkerbete. Rotfrukter til frøavl føres med under «andre vekster på åker og i hage». Her tar en også med det areal som er brukt til frukttrær og bærbusker minus det som eventuelt er ført opp til mellomkulturer av noe slag.

Av utslætter fører en bare opp så stort areal som en år om annet bruker å høste, selv om en har adgang til større arealer. Som kulturbeite regner en arealer som er lagt ut til *varig* beite, og som blir gjødslet regelmessig. Engarealer som er lagt ut til beite i 1951, uten at det er meningen at de skal bli brukt som varig beite, fører en opp som «annen eng til beite». Alminnelige hamnehager må en ikke føre opp som «eng til beite». Rubrikken «i alt jordbruksareal» skal være summen av alle de foregående rubrikker.

Oppgavene over buskapen skal gjelde slik den er 20. juni. Se merknaden på skjemaet. Dyr som er på setra tellingsdagen, må en huske på å få med. Dyr som er leid bort skal telles med hos eieren, ikke hos leieren.

Side 2. Oppgaver over arbeidshjelp og arbeidslønn.

Brukeren selv skal en ikke ta med i denne oppgaven. For gifte brukere skal kona også holdes utenfor oppgaven.

Oppgavene over arbeidsstyrken (sp. 3) skal ellers gjelde alle arbeidere ved jordbruk, hagebruk og husdyrholt, også husarbeid og arbeid med ved og annet skogsvirke til bruket. Derimot skal en ikke ta med arbeid med hogst og framdrift av skogsvirke til salg, heller ikke hjelp en særskilt har til yrke utenom gårdsdriften.

For den faste arbeidshjelpen som er i stadig arbeid på gården, gir en opp tallet på *personer*, for tilfeldig arbeidshjelp tallet på *dagsverk*. En gir særskilte oppgaver for sommerhalvåret 1950 og vinterhalvåret 1950/51.

Spørsmål 4 gjelder oppgaver over arbeidslønn m.v. Disse oppgavene skal bare gjelde leid hjelp som er i fast arbeid ved bruket *pr. 20. juni 1951*. Det skal fylles ut en linje for hver person.

Kontantlønnen skal en gi opp i kr. pr. dag eller pr. måned, og på grunnlag av dette også som beregnet årslønn. Verdien av kost og losji føres opp etter beste skjønn. Det samme gjelder verdien av familiebolig og eventuelle naturalier for arbeidere med egen husholdning. Årslønn i alt skal gjelde både kontantlønnen og verdien av kost, losji og andre naturalier som arbeidsgiveren yter.

Om utføringen av tellingen m.m.

Det vil være mest praktisk at medlemmene av jordstyret tar på seg tellingen hver i sin krets og får besørgt utfyllingen av skjemaet ved nærvær på hvert sted. De utfylte skjema sender en derpå straks til formannen i jordstyret, som sender skjemaene inn til Byrået så snart han har fått alle oppgavene. Jordstyret skal ikke gjøre noe sammendrag av oppgavene, men en må se etter at alle skjemaene er fullstendig utfylt.

Arbeidet med tellingen skal godtgjøres på samme måte som jordstyrets arbeid ellers og refunderes på vanlig måte sammen med dette. Tellingsutgiftene skal altså ikke refunderes av Byrået. Se rundskriv fra Landbruksdepartementet av april 1946 og 2. mai 1949.

Det er av største betydning at tellingen blir utført så raskt som mulig og at oppgavene blir sendt Byrået så snart tellingen er ferdig.

Oslo i mai 1951.

Petter Jakob Bjerve.

Paul Barca.

Norges Offisielle Statistikk, rekke XI.
(Statistique Officielle de la Norvège, série XI.)

Rekke XI.

Trykt 1951 (forts.)

- Nr. 74. Fagskolestatistikk 1947/48—1949/50. (*Ecoles professionnelles.*)
- 75. Dødelighetstabeller 1931/32—1940/41 og 1945—48. (*Tables de mortalité.*)
- 76. Sinnssykehusenes virksomhet 1949. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)
- 77. Ulykkestrygden for sjømenn 1946—48. Ulykkestrygden for fiskere 1947—48. (*Assurances de l'Etat contre les accidents des marins. Assurances de l'Etat contre les accidents des marins pêcheurs etc.*)
- 78. Konjunkturene i mellomkrigstiden. Norge og utlandet. (*Inter-War Trade Cycles. Norway in Relation to Other Countries.*)
- 79. Skogavvirkning 1946/47—1948/49. (*Bois abattu.*)
- 80. Statistisk årbok 1951. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)
- 81. Norges fiskerier 1949. (*Les pêcheries norvégiennes.*)
- 82. Norges kommunale finanser 1946/47 og 1947/48. (*Finances des communes.*)
- 83. Norges elektrisitetsverker 1946—1948. (*Usines d'électricité.*)

Rekke XI.

Trykt 1952.

- Nr. 84. Økonomisk utsyn over året 1951. (*Aperçu de la situation économique.*)
- 85. Trafikkulykker 1949. (*Accidents de circulation.*)
- 86. Norges fiskerier 1950. (*Les pêcheries norvégiennes.*)
- 87. Jordbruksstillingen i Norge 20. juni 1949. III. De naturlige jordbruksområder. (*Recensement du 20 juin 1949. III. Les régions agricoles.*)
- 88. Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1949. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 89. Folkemengdens bevegelse 1949. (*Mouvement de la population.*)
- 90. Norges jernbaner 1948—49. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 91. Forsikringsselskaper 1950. (*Sociétés d'assurances.*)
- 92. Lønnsstatistikk 1950. (*Statistique sur les salaires.*)
- 93. Telegrafverket 1950—51. (*Télégraphes et téléphones de l'Etat.*)
- 94. Meieribruk i Noreg 1950. (*L'industrie laitière de la Norvège.*)
- 95. Skolestatistikk 1947—48. (*Instruction publique.*)
- 96. Kriminalstatistikk 1949 og 1950. (*Statistique de la criminalité.*)
- 97. Tendenser i den økonomiske utvikling. Våren 1952. (*Current economic trends.*)
- 98. Syketrygden 1949. (*Assurance-maladie nationale.*)
- 99. Folketellingen i Norge 3. desember 1946. V. Boligstatistikk. (*Recensement du 3 décembre 1946. V Statistique d'habitation.*)
- 100. Norges postverk 1951. (*Statistique postale.*)
- 101. Norges industri 1950. (*Industrial Production Statistics.*)
- 102. Kommunenes gjeld og kontantbeholdning m.v. 1950. (*Municipal Debt and Cash Balance etc.*)
- 103. Jordbruksstillingen i Norge 20. juni 1949. IV. Oversikt. (*Recensement du 20 juin 1949. IV. Aperçu général.*)
- 104. Fiskeritelling 1. oktober 1948. III. Oversikt over tellingsresultatene. (*Recensement des pêches maritimes le 1. octobre 1948. III. Aperçu des résultats du recensement.*)
- 105. Norges bergverksdrift 1950. (*Mines et usines.*)
- 106. Norges handel 1950. (*Commerce.*)
- 107. Ulykkestrygden for industriarbeidere m. v. 1949. (*Assurances de l'Etat contre les accidents pour les ouvriers industriels etc.*)
- 108. Jordbruksstatistikk 1951. (*Superficies agricoles et élevage du bétail. Récoltes etc.*)

Statistisk Sentralbyrå har dessuten bl. a. gitt ut disse verker:
Statistiske Meldinger. 12 nr. i året. (*Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.*)
Månedssoppgaver over vareomsetningen med utlandet. Trykkes månedsvise. (*Bulletin mensuel du commerce extérieur.*)
Fortegnelse over Norges Offisielle Statistikk m. v. 1828—31. desember 1920. Kristiania 1889, 1913 og 1922. (*Catalogue de la Statistique Officielle.*)
Statistiske Oversikter 1914. Kristiania 1914. Statistiske Oversikter 1926. Oslo 1926.
Statistiske Oversikter 1948. Oslo 1949. (*Résumé rétrospectif 1914, 1926 et 1948.*)

Alle verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Oslo.

Av følgende årganger av «Statistisk Årbok» og «Norges Handel» er Byråets beholdning meget knapp, og Byrået er takknemlig for å få overlatt enkelte eksemplarer:

Statistisk Årbok samtlige årganger til og med 1943—45.

Norges Handel samtlige årganger til og med 1918, dessuten 1920—23, 1927
—30, 1934—39.

27. september 1952.